

Institut za istraživanje zločina protiv
čovječnosti i međunarodnog prava
Sarajevo
Institut za istraživanje genocida
Kanada

**Namjera, ciljevi, zadaci, organizacija, mjesto i uloga jedinstvene vojske
SRJ – Vojske Jugoslavije / “Vojske Republike Srpske” / “Srpske Vojske
Krajine”, de iure i de facto organa države Savezne republike Jugoslavije,
u (iz)vršenju genocida u Republici Bosni i Hercegovini**

Sažetak

Srbija i Crna Gora/ Savezna republika Jugoslavija i Republika Hrvatska su krajem XX stoljeća protiv Republike Bosne i Hercegovine vodile osvajački, agresorski rat i izvršile brojne oblike zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, uključujući i genocid nad Bošnjacima, pripadnicima nacionalne, etničke i vjerske grupe kao takve. U tom ratu ključnu ulogu imala je Srbija i Crna Gora/Savezna republika Jugoslavija, posebno njene oružane snage (JNA/VJ/“Vojska Republike Srpske”/“Srpska Vojska Krajine”/“Narodna odbrana Autonomne Pokrajine Zapadna Bosna”, specijalne jedinice Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije i druge oružane jedinice). Polazeći od navedenih činjenica, u ovom tekstu se razmatra izrazito složen, naučno i društveni problem.

Ključne riječi: *Republika Bosna i Hercegovina, Srbija i Crna Gora/Savezna republika Jugoslavija, agresija, osvajački rat, genocid, Bošnjaci, JNA/Vojska Jugoslavije/“Vojska Republike Srpske”/“Srpska Vojska Krajine”.*

Državno, političko i vojno rukovodstvo Savezne republike Jugoslavije, na čelu s voždom Slobodanom Miloševićem, u uslovima nemogućnosti daljeg javnog zadržavanja svojih trupa u suverenoj i od 6. aprila međunarodno priznatoj državi Republici Bosni i Hercegovini, te UNPA (United Nations Protected Aeria) zonama u Hrvatskoj, iznalazilo je nova organizaciona rješenja, kako bi pogodnom formom maskirala kontinuitet i apsolutnu kontrolu nad svim vojnim potencijalima u Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj. U tom je cilju odlučilo da izvrši još jednu reorganizaciju svojih oružanih snaga. Tom reorganizacijom rukovodstvo Savezne republike Jugoslavije formalno je organizaciono izvršilo “transformaciju” JNA u “tri srpske vojske” (**Vojsku Jugoslavije, “Vojsku Republike Srpska Krajina” i “Vojsku Srpske republike Bosne i Hercegovine”/“Vojsku Republike Srpske”**). Takve oružane snage suštinski su ostale jedinstvena oružana sila novoproglašene Savezne republike Jugoslavije i zadržale se, u skladu sa srpskim političkim projektom formiranja jedinstvene (velike) srpske države na Balkanu, na do tada osvojenim teritorijama.¹ U suštini su navedene “tri srpske vojske” **“samo posebne komponente jedne borbene formacije jedinstvene**

¹ AIIZ, inv. br. 2-2559; V. Kadijević, **MOJE VIĐENJE RASPADA**, Politika, Beograd, 1993, str. 162-163; S. Biserko, nav. dj., str. 227; I. Radaković, nav. dj., str. 137-138; ICTY, Predmet br. IT-94-1-A, PRED ŽALBENIM VIJEĆEM, TUŽILAC PROTIV DUŠKA TADIĆA, *PRESUDA*, 15. juli 1999, paragrafi 150-152; ICTY, Predmet br. IT-96-21-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM, TUŽILAC PROTIV ZEJNILA DELALIĆA, ZDRAVKA MUCIĆA zvanog PAVO, HAZIMA DELIĆA I ESADA LANDŽE zvanog ZENGA, *PRESUDA*, 16. novembar 1998, paragrafi 218 i 234; ICTY, Predmet br. IT-02-54-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM III, TUŽILAC PROTIV SLOBODANA MILOŠEVIĆA, *DRUGI PRETPRETRESNI PODNESAK TUŽILAŠTVA (OPTUŽNICE U VEZI SA HRVATSKOM I BOSNOM I HERCEGOVINOM)*, 31. maj 2002, paragrafi 395-396: * * * **JA SAM ZA RATNU OPCIJU: ZAPISNIK SA 16. SJEDNICE SKUPŠTINE SRPSKOG NARODA U BOSNI I HERCEGOVINI, ODRŽANE 12. MAJA 1992. GODINE U BANJA LUCI**, Fondacija Istina, Pravda Pomirenje, Tuzla, 2007, str. 43.

JNA je po Kadijeviću, “predstavljala osnovu iz koje su formirane tri vojske - Vojska SRJ, Vojska Republike Srpske i Vojska Republike Srpske Krajine”. S tim u vezi, general Kadijević navodi kako je to “urađeno u skladu sa datim unutrašnjim i međunarodnim okolnostima veoma organizovano”. Taj je zadatak, po njemu, bio “vrlo bitan”, koga je “rukovodstvo JNA utvrdilo kao prioritetni”. Obrazloženje za utvrđivanje tog “prioritetnog” zadatka koje iznosi Veljko Kadijević je više nego smiješno: “zato što su drugi narodi u Jugoslaviji počeli da na razne načine stvaraju svoje vojske, a srpski i crnogorski narodi su JNA smatrali svojom vojskom, kao što su i Jugoslovensku državu smatrali svojom državom, pa je, shodno tome, i obaveza JNA bila da novoj Jugoslaviji i cjelokupnom srpskom narodu obezbjedi njegovu vojsku, bez koje na ovim prostorima i u uslovima koji su neprijatelji nametnuli, nema ne samo slobode, već ni života” (V. Kadijević, nav. dj., str. 163-164).

Formalna “transformacija” JNA u “tri srpske vojske” isplanirana je u III Upravi Generalštaba SFRJ/SRJ, za što je trebalo malo organizacionih napora (radilo se samo o izmjeni vojničkih simbola i zastava (Isto; AIIZ, inv. br. 5339, Zapisnik, Dopuna izjave pukovnika Alekse Krsmanovića).

vojske” - Vojske Jugoslavije, nad kojom je državno, političko i vojno rukovodstvo Savezne Republike Jugoslavije, posebno Slobodan Milošević i Generalštab Vojske Jugoslavije, pored *de jure* ovlasti, imalo i *de facto* kontrolu , kao i nad JNA, “**putem kontrole nad visoko rangiranim oficirima**” JNA/VJ.²

Jedinstvena vojska, jedinstvene oružane snage djelovale su jedinstveno, radeći i boreći se na zajedničkom cilju formiranja jedinstvene srpske države. “**Nijedna odluka**”, prema izjavi generala Perišića, načelnika Generalštaba Vojske Jugoslavije, u “Republici Srpskoj” i “Republici Srpskoj Krajini”, iako su te paradržavne tvorevine formalno imale svoje političko rukovodstvo, “**nije donošena bez saglasnosti sa tadašnjim državnim vrhom /Savezna Republika Jugoslavija/. Analogno tome, vojska je bila isto tako u tesnoj vezi, iz više razloga. S jedne strane jer je to bila jedinstvena vojska, s druge strane jer je imala svoje pripadnike na svim tim prostorima i s treće strane jer je imala tehniku koja je svoju logističku podršku crpela pretežno iz Savezne Republike Jugoslavije.**”³

Savezna Republika Jugoslavija je pripadnike Vojske Jugoslavije, na osnovu člana 271. *Zakona o službi u oružanim snagama*, upućivala, premještala, raspoređivala i postavljala u druge vojne komande, jedinice i ustanove **jedinstvene vojske**⁴ (Vojska Jugoslavije, “Vojska Republike Srpske” i “Vojska Republike Srpske Krajine”), koja je učestovala i izvodila borbena dejstva u i protiv Republike Bosne i Hercegovine, uključujući i u izvršavanju genocida nad Bošnjacima.

JNA je predstavljala osnovu iz koje je formirana **Vojska Savezne republike Jugoslavije** (Vojska Jugoslavije), s njenim kolaboracionističkim

² M. Harmon, **ZNAČAJ PRESUDE ICTY-a PROTIV MOMČILA PERIŠIĆA**, * * * POLITIČKI I VOJNI ZNAČAJ ODBRANE SARAJEVA 1992-1995, Zbornik radova sa Međunarodne naučne konferencije, održane 29. februara i 1. marta 2012, u Sarajevu, Sarajevo, 2014, str. 677; F. Hartmann, **OPSADA SARAJEVA: MILOŠEVIĆEV POKUŠAJ DA PREVARI I ZAVEDE MEĐUNARODNU ZAJEDNICU**, * * * POLITIČKI I VOJNI ..., str. 647. ICTY, Predmet br. IT-04-81-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM I, TUŽILAC PROTIV MOMČILA PERIŠIĆA, PRESUDA, 6. septembar 2011, paragrafi 762 i 1655. Slobodan Milošević je “**imao efektivnu kontrolu nad agentima MUP-a Srbije, uključujući DB (Državnu bezbjednost) koji su usmjeravali i podržavali akcije specijalnih snaga**” i drugih srpskih snaga koje su “**djelovale u Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj**” (F. Hartmann, nav. dj., str. 647).

³ ICTY, Predmet br. IT-04-81-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM I, TUŽILAC PROTIV MOMČILA PERIŠIĆA, PRESUDA, 6. septembar 2011, paragraf 1755.

⁴ Isto, paragraf 762; AIIZ, inv. br. 2-3597, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, SP Br. 8-2, 27. septembar 1994, Beograd, DRŽAVNA TAJNA, STROGO POVERLJIVO, ZAPISNIK sa DVADESETČETVIRTE sednice Vrhovnog saveta odbrane, održane 9. avgusta 1994. godine.

snagama: Vojska Republike srpske krajine i Vojska Srpske republike BiH/Vojska Republike Srpske.⁵ Na taj način JNA je **formalno** transformisana u tri srpske vojske, a **faktički** je riječ o **jedinstvenim oružanim snagama, s jedinstvenim sistemom rukovođenja i komandovanja**, s Generalštabom Vojske Jugoslavije u Beogradu, jedinstvenim finansiranjem i svim drugim obilježjima karakterističnim za oružanu silu u službi Savezne republike Jugoslavije, pri čemu je Glavni štab “Vojske Srpske republike BiH”/”Vojske Republike Srpske” bio potčinjena (podređena) instanca Generalštaba Vojske Jugoslavije u Beogradu (kao što je rukovodstvo Savezne republike Jugoslavije imalo nadređenu ulogu naspram rukovodstva “Srpske republike Bosne i Hercegovine”/”Republike Srpske”), koji je planirao, pripremao, organizovao, naređivao, koordinirao, logistički i mobilizacijski podržavao i usmjeravao oružane aktivnosti (ratna

---

⁵ V. Kadijević, nav. dj., 152 i 163; ICTY, Predmet br. IT-02-54-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM III, TUŽILAC PROTIV SLOBODANA MILOŠEVIĆA, *DRUGI PRETPRETRESNI PODNESAK TUŽILAŠTVA* (OPTUŽNICE U VEZI SA HRVATSKOM I BOSNOM I HERCEGOVINOM), 31. maj 2002, paragrafi 392-396; S. Čekić, *AGRESIJA NA REPUBLIKU BOSNU I HERCEGOVINU : PLANIRANJE, PRIPREMA, IZVOĐENJE* /u daljem tekstu: *AGRESIJA ...*/, Institut za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, 2004, str. 168, 694 i 836-870. “**Vojsku nove Jugoslavije**” činili su, tvrdi general Kadijević, “**oficiri JNA**” (V. Kadijević, nav. dj., str. 152). JNA je, prema tvrdnji generala Kadijevića, “**predstavljala osnovu iz koje su formirane tri vojske - Vojska SRJ, Vojska Republike Srpske i Vojska Republike Srpske Krajine.**” To je, po njemu, “**urađeno u skladu sa datim unutrašnjim i međunarodnim okolnostima veoma organizovano**” V. Kadijević, nav. dj., str. 163).

Formiranje “**tri vojske**” rukovodstvo JNA je izvelo “**veoma organizovano**”. Taj je zadatak, po njemu, bio “**vrlo bitan**” i njega je “**rukovodstvo JNA utvrdilo kao prioritetni**”. Obrazloženje tog “**prioritetnog**” zadatka Kadijević je formulisao na sljedeći način: “**zato što su drugi narodi u Jugoslaviji počeli da na razne načine stvaraju svoje vojske, a srpski i crnogorski narodi su JNA smatrali svojom vojskom kao što su i jugoslovensku državu smatrali svojom državom, pa je, shodno tome, i obaveza JNA bila da novoj Jugoslaviji i cjelokupnom srpskom narodu obezbijedi njegovu vojsku, bez koje na ovim prostorima i u uslovima koji su neprijatelji nametnuli, nema ne samo slobode, već ni života**” (Isto, str. 163-164).

Novoformiranoj vojsci “ **cjelokupnog srpskog naroda**” je dat naziv Vojska Jugoslavije, pri čemu su druge dvije srpske vojske (“**Vojska Republike Srpske**” i “**Vojska Republike Srpske Krajine**”) bile, faktički, sastavni dio Vojske Jugoslavije- jedinstvene vojske.

Očigledno je general Kadijević na providan način pokušao da prikrije osvajačke i genocidne namjere Velikosrpskog pokreta, a posebno njegove oružane sile - JNA.

JNA je, sumirajući njene “**ukupne rezultate**”, “**uslove pod kojima ih je postigla na unutrašnjem i međunarodnom planu**”, po Kadijevićevoj “**opštoj**” ocjeni, “**strategijski gledano**”, “**uradila ono što je objektivno bilo realno; da nije uradila ono što objektivno nije mogla; da su joj neki zadaci političke naravi krivo distribuirani; da je u izvršenju svojih zadataka, naročito u posljednjoj godini bila suočena sa mnogo ozbiljnih i teških problema ...**”. Pri tome je, po njemu, “**ispoljen visoki stepen sposobnosti, patriotske svijesti i borbenog morala ogromne većine onih starešina JNA koji su ostali dosljedni ciljevima za koje se ona borila, što je predstavljalo odlučujući faktor da JNA izvrši zadatke o kojima sam govorio u uslovima rijetko zabilježenim u istoriji ratovanja**” (Isto, str. 164-165).

Zaista je bilo koji komentar suvišan. General Kadijević otvoreno priznaje i time se hvali da je i u procesu namjernog istrebljivanja pojedinih naroda i barbarskog uništavanja njihovih materijalnih dobara i svih tekovina jedne civilizacije “**ispoljen visoki stepen sposobnosti, patriotske svijesti i borbenog morala ogromne većine**” starješina JNA.

dejstva) na teritoriji Republike Bosne i Hercegovine.⁶ Tako je rukovodstvo velikosrpskog pokreta, prije svega njegov vođa - Slobodan Milošević, kako bi izbjeglo da JNA bude **“tretirana kao okupaciona sila”** ili agresorska vojska u Republici Hrvatskoj i Republici Bosni i Hercegovini i da se Srbija i Crna Gora /Savezna republika Jugoslavija **“formalno ne može optužiti za učešće u ratu”**, preimenovalo JNA u “Vojsku Republike srpske krajine” i “Vojsku Srpske republike Bosne i Hercegovine”/”Vojsku Republike Srpske”. To je bio **“glavni taktički potez”** i **“jedna od velikih odluka”** rukovodstva velikosrpskog pokreta, posebno Miloševića. Time je istovremeno označen i kraj JNA, koja se, u službi fašističke i genocidne ideologije i politike,

---

⁶ ICTY, Predmet br. IT-94-1-A, PRED ŽALBENIM VIJEĆEM, TUŽILAC PROTIV DUŠKA TADIĆA, *PRESUDA*, 15. juli 1999, paragrafi 150-152; ICTY, Predmet br. IT-96-21-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM, TUŽILAC PROTIV ZEJNILA DELALIĆA, ZDRAVKA MUCIĆA zvanog PAVO, HAZIMA DELIĆA I ESADA LANDŽE zvanog ZENGA, *PRESUDA*, 16. novembar 1998, paragrafi 218 i 234; ICTY, Predmet br. IT-99-36-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM II, TUŽILAC PROTIV RADOSLAVA BRĐANINA, *PRESUDA*, 1. septembar 2004, paragraf 151; V. Kadrijević, nav. dj., str. 163; S. Biserko, nav. dj., str. 226; S. Čekić **AGRESIJA ...**, str. 168-169, 660-694 i 836-870; F. Muslimović, **RAT I POLITIKA**, Bosančica print, Sarajevo, 2000, str. 153-155; S. Čekić – M. Šestanović – M. Karović – Z. Mastalić-Košuta, **ZLOČINI NAD DJECOM SARAJEVA U OPSADI**, Institut za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, 2010, str. 105-107; V. Kadrijević, nav. dj., str. 139 i 149; ICTY, Baza podataka: Sudski spisi, Radna bilježnica Ratka Mladića, 14. februar - 25. maj 1992, str. 221, 223-226, 247-250, 259-260, 262-263, 269, 272, 290 i 323. Na taj je način JNA, po ocjeni generala Ilije Radakovića, transformirana i redukovana u srpsko-crnogorsku vojsku, čime je njena doktrina izjednačena sa nacionalističkim stavovima SANU (I. Radaković, nav. dj., str. 223).

“Vojska Republike Srpske” i Vojska Jugoslavije, po ocjeni Žalbenog vijeća u predmetu *Tadić*, **“nisu autentično bile dvije odvojene vojske. Reorganizacija JNA i promjena imena nisu bile indikacije promjene vojnih ciljeva i strategija. Komandna struktura JNA i preimenovanje dijela JNA u VRS sprovedeno je kako bi se stvorio privid preimenovanja međunarodnim zahtjevima, ustvari imalo je za cilj da obezbijedi da znatne oružane snage etničkih Srba ostanu u Bosni i Hercegovini”** (ICTY, Predmet br. IT-94-1-A, PRED ŽALBENIM VIJEĆEM, TUŽILAC PROTIV DUŠKA TADIĆA, *PRESUDA*, 15. juli 1999, paragraf 151).

“Plan da se JNA podijeli na ‘VRS’ i VJ, kako bi se se zamaskiralo njeno prisustvo u Bosni i Hercegovini” “smišljen je u Beogradu ...” (ICTY, Predmet br. IT-96-21-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM, TUŽILAC PROTIV ZEJNILA DELALIĆA, ZDRAVKA MUCIĆA zvanog PAVO, HAZIMA DELIĆA, ESADA LANDŽE zvanog ZENGA, *PRESUDA*, 16. novembar 1998, paragraf 218).

Formiranje “Vojske Republike Srpske” i VJ **“predstavljali su smišljeni pokušaj da se maskira to da je SRJ i dalje umiješana u sukob, pri čemu je njena vlada u biti ostala snaga koja je upravljala bosanskim Srbima”** (Isto, paragraf 234).

“VRS” je formirana **“kako bi se nastavili postizati sopstveni politički i vojni ciljevi SRJ, a iz dokaza je očito da su ti ciljevi ostvarivani vojnim i političkim operacijama koje je kontrolisao Beograd i JNA/VJ”** (ICTY, Predmet br. IT-94-1-A, PRED ŽALBENIM VIJEĆEM, TUŽILAC PROTIV DUŠKA TADIĆA, *PRESUDA*, 15. juli 1999, paragraf 151).

“Preimenovana vojska bosanskih Srba i dalje je sačinjavala jednu vojsku pod komandom Generalštaba VJ u Beogradu.” “VRS” je djelovala “u postizanju vojnih ciljeva formulisanih u Beogradu” (Isto, paragraf 152).

“Vojska Republike Srpske”, **“kao kreacija SRJ/VJ, imala je istu strukturu i činove kao VJ” i “SRJ/VJ je rukovodila i nadgledala aktivnosti i operacije VRS. Posljedica toga bila je da je VRS odražavala strategije i taktike koje je stvorila SRJ/JNA/VJ”** (Isto, paragraf 151).

Vojska Jugoslavije **“kontrolisala je vojsku bosanskih Srba u Bosni i Hercegovini, tj. Vojsku Republike Srpske. Vojska Jugoslavije imala je kontrolu nad političkim i vojnim ciljevima, kao i nad vojnim operacijama VRS”** (Isto, paragraf 151).

pretvorila u snagu i oružje za ubijanje civila, protjerivanje, pljačku, masovne progone, silovanja i druge oblike zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, uključujući i genocid nad Bošnjacima u Republici Bosni i Hercegovini.⁷

Ukazom br. 2/50 “krnjeg Predsjedništva” SFRJ, od 25. aprila 1992, na dužnost načelnika Štaba (ujedno zamjenika komandanta) 2. vojne oblasti, postavljen je generalpotpukovnik Ratko Mladić (on je zaključno sa 9. majem 1992. izvršio prijem dužnosti).⁸

Navedenim ukazom na dužnosti u Komandi 2. vojne oblasti postavljene su i primile dužnost i sljedeće starješine:

- pomoćnik za moralni rad i pravne poslove – generalmajor Milan Gvero;
- pomoćnik komandanta za pozadinu – generalmajor Đorđe Đukić;
- pomoćnik za organizacijsko-mobilizacijske i personalne poslove – pukovnik Mićo Grubor;

---

⁷ ICTY, Predmet br. IT-94-1-A, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM, TUŽILAC PROTIV DUŠKA TADIĆA, *IZDVOJENO I RAZLIČITO MIŠLJENJE SUDIJE MCDONALD O PRIMJENJIVOSTI ČLANA 2. STATUTA*, 7. maj 1997, paragrafi 7 i 34; ICTY, Predmet br. IT-99-36-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM II, TUŽILAC PROTIV RADOŠLAVA BRĐANINA, *PRESUDA*, 1. septembar 2004, paragrafi 151-154; A. Lukežić, *KRVAVA BESPUČA JNA*, u : JNA BEZNADE ZLA, (intervju), Međunarodni centar za mir, Sarajevo, 1997; str. 71; S. Biserko, nav. dj., str. 226; S. Čekić *AGRESIJA ...*, str. 169, 660-694 i 836-870; K. A. Nilsen, *MILOŠEVIĆ U RATU I U HAAGU – DOKUMENTACIJA* -, s norveškog preveo Rasim Muratović, Institut za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, 2013, str. 97 i 187-191. Pretresno vijeće u predmetu *Brđanin “se uvjerilo ... da ni poslije 19. maja 1992. VRS i VJ nisu bile dvije zasebne vojske i da su njihove težnje i ciljevi ostali isti, tj. proširenje teritorije ..., uprkos tome što je JNA poslije 19. maja 1992. promijenila naziv u Vojsku Srpske Republike Bosne i Hercegovine, a zatim u VRS, nije došlo ni do kakvih bitnih promjena ...”* (ICTY, Predmet br. IT-99-36-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM II, TUŽILAC PROTIV RADOŠLAVA BRĐANINA, *PRESUDA*, 1. septembar 2004, paragraf 151).

Pretresno vijeće “se uvjerilo da su mjere koje su preduzete da se osnuje VRS nezavisan od JNA bile samo trik da bi se izbjegle potencijalne optužbe da SRJ interveniše u oružanom sukobu koji se odvija na teritoriji Bosne i Hercegovine i da bi se utišali zahtjevi međunarodne zajednice za obustavu svakog učešća u tom sukobu”, koji je, tvrdi navedeno pretresno vijeće, bio međunarodnog karaktera (Isto, paragrafi 151-154).

I pored nastojanja “vlasti SRJ da prikriju svoju umiješanost, Vijeće sigurnosti, Generalna skupština i generalni sekretar Ujedinjenih nacija su u više navrata potvrdili da je Beograd nastavio da saraduje sa vojskom bosanskih Srba i da vrši kontrolu nad njom i zahtijevali su obustavljanje svih vidova mijješanja izvana” (Isto, paragraf 152).

⁸ AIIZ, inv. br. 2-1045, Komanda 30. partizanske divizije, SP, br. 865-2, 16. maj 1992. – Komandi 1. partizanske brigade, *Obavještenje o postavljenjima*; AIIZ, inv. br. 5348, Zapisnik generala Đorđa Đukića; S. Čekić, *AGRESIJA ...*, str. 694; ICTY, Predmet br. IT-02-54-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM III, TUŽILAC PROTIV SLOBODANA MILOŠEVIĆA, *DRUGI PRETPRETRESNI PODNESAK TUŽILAŠTVA (OPTUŽNICE U VEZI SA HRVATSKOM I BOSNOM I HERCEGOVINOM)*, 31. maj 2002, paragrafi 395-396; ICTY, 04602635, *Ukaz broj 2/50 Predsjedništva SFRJ od 25. aprila 1992. godine*. Dan ranije (24. aprila 1992) general Mladić, komandant 9. korpusa 2. vojne oblasti (ICTY, 04602633, *UKAZ broj 1/77 Predsjedništva SFRJ od 30. decembra 1991. godine*), Ukazom broj 2/48 krnjeg Predsjedništva SFRJ vanredno je unaprijeđen u čin generalpotpukovnika (ICTY, 04602634, *UKAZ broj 2/48 Predsjedništva SFRJ od 24. aprila 1992. godine*).

- načelnik organa bezbjednosti pukovnik Zdravko Tolimir⁹;
- načelnik odjeljenja za operativno nastavne poslove – generalmajor Manojlo Milovanović.¹⁰

Odluka o formiranju **vojske “za Srbe u BiH”** donesena je na sastanku u Beogradu **30. aprila 1992**, tri dana nakon formiranja države Savezne republike Jugoslavije (Srbije i Crne Gore – 27. april 1992), gdje je, pored Slobodana Miloševića, Borisava Jovića, dr. Branka Kostića, Momira Bulatovića i generala Živote Panića (načelnik Generalštaba JNA, a kasnije načelnik Generalštaba Vojske Jugoslavije), bilo i rukovodstvo petokolonaške SDS Bosne i Hercegovine i paradržavne tvorevine Republike srpske Bosne i Hercegovine (Radovan Karadžić, Momčilo Krajišnik i Nikola Koljević).¹¹

Predmet navedenog sastanka bilo je i pitanje **“povlačenja” “građana SRJ iz JNA”** u Bosni i Hercegovini. S obzirom na to da je tada Evropska zajednica već priznala Bosnu i Hercegovinu, od velikosrpskog rukovodstva je traženo da povuče JNA iz te države. To su Milošević i Jović **“očekivali i predvideli”**, te su se bojali da JNA ne dovedu **“u poziciju da je proglaše stranom ili agresorskom vojskom”**.¹²

⁹ Isto. Ta odluka je tada saopćena navedenim oficirima u Predsjedništvu SFRJ, gdje su bili prisutni i: Jugoslav Kostić, Sejdo Bajramović, te nekoliko oficira iz SSNO-a.

¹⁰ ICTY, 06104560, UKAZ broj 2/50 Predsjedništva SFRJ od 25. aprila 1992. – Komandi 2. vojne oblasti. General Milovanović je Ukazom broj 2/48 krnjeg Predsjedništva SFRJ 24. aprila 1992. vanredno unaprijeđen u čin generalmajora (ICTY, 06104563, UKAZ broj 2/48 Predsjedništva SFRJ od 24. aprila 1992).

¹¹ B. Jović, **POSLEDNJI DANI SFRJ**, drugo dopunjeno izdanje, Kragujevac, 1996, str. 448. Ta je, po Joviću, **operacija**, za rukovodstvo Velikosrpskog pokreta, **“bila isuviše značajna, a za Srbe u BiH, vjerujem, još značajnija”**, jer su **“dobili svoju vojsku”** (B. Jović, nav. dj., str. 448).

Savezna republika Jugoslavija je **“u stvaranju te vojske ... učestvovala maksimalno, godinu dana; to se konstituisalo”**. Savezna republika Jugoslavija je **“osposobila nastanak i stvaranje Vojske Srpske”**, što su, pored ostalih, na sjednici Vrhovnog saveta odbrane Savezne republike Jugoslavije, 2. juna 1993, potvrdili članovi Saveta: Slobodan Milošević, predsjednik Srbije, i Momir Bulatović, predsjednik Crne Gore (AIIZ, inv. br. 3679-2, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, *STENOGRAFSKE BELEŠKE sa sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE*, održane 2. juna 1993. godine). **“To smo”**, tvrdi Momir Bulatović, **“apsolutno uradili. Postojao je taj mehanizam koji se do danas protegao. Znači, to su ljudi koji trebaju našoj Vojsci Jugoslavije; oni su raspoređeni na formacijska mjesta u Vojsci Jugoslavije, ali su istovremeno trebali i Vojsci Republike Srpske”** (Isto).

¹² B. Jović, nav. dj., str. 448. S tim u vezi, Jović navodi smiješnu ocjenu da povlačenje, po njemu, **“10-15% preostalih građana SRJ iz JNA u BiH”**, što predstavlja **“svega oko 10.000 ljudi”**, **“nije ni tehnički ni saobraćajni problem”**, već je problem **“što je Branko Kostić nedavno neoprezno izjavio da on, kao ‘potpredsjednik Predsedništva’ SFRJ, nikada neće potpisati naređenje o povlačenju JNA iz Bosne i Hercegovine, a takođe, što je Života Panić izjavio da se vojska iz Bosne i Hercegovine neće povući za 5 do 7 godina, iako je ta republika međunarodno priznata kao nezavisna država. Javnost je to vrlo ozbiljno primila, a oni obojica uopšte nisu ozbiljno razmišljali kad su takve izjave davali. Kako mi možemo na silu držati svoju armiju u nekoj drugoj nezavisnoj državi mimo njene volje, a da ne bude proglašena nepoželjnom”** (Isto).

U vezi s povlačenjem **“preostalih” građana SRJ iz JNA u Bosni i Hercegovini**, iznesen je lažni podatak da je tada u Bosni i Hercegovini bilo **oko 10-15 odsto građana SRJ iz JNA u toj državi**, što je, po rukovodstvu velikosrpskog pokreta, iznosilo ukupno **oko 10.000 ljudi**. Ocijenjeno je da to ne predstavlja problem, jer, i bez njih, u Bosni i Hercegovini **“ostaje oko 90.000 vojnika JNA, uglavnom srpske nacionalnosti, nad kojima može preuzeti političko rukovođenje srpsko rukovodstvo iz BiH”**.¹³

Srpski kolaboracionisti, na čelu sa Karadžićem, navodno su se složili.¹⁴ Za sprovođenje te obmane svjetske javnosti bio je dogovoren i rok (oko koga su se tobože dosta natezali) od 15 dana za **“povlačenje”**.¹⁵

Na tom sastanku u Beogradu, gdje je izvršena instruktaža za prikrivanje stvarnog stanja - da “tri srpske vojske” i dalje ostanu jedinstvene oružane snage Savezne republike Jugoslavije (s jedinstvenim operativno-strategijskim tijelom), dogovoreno je, pored ostalog, da se na mjesto generala Milutina Kukanjca postavi general Ratko Mladić.¹⁶

(Srpsko) “Predsjedništvo SFRJ” je 5. maja 1992. donijelo *Odluku “o transformaciji JNA”*, kojom je **“obezbeđeno da pripadnici JNA koji ostaju na teritoriji Republike BiH ili se upućuju na tu teritoriju zadržavaju sva prava kao i ostali pripadnici JNA”**¹⁷ /Vojske Jugoslavije. Savezni sekretarijat za narodnu odbranu (zamjenik po ovlaštenju saveznog sekretara za narodnu odbranu, načelnik “Generalštaba OS SFRJ”, general Blagoje

¹³ Isto.

¹⁴ Isto. Momčilo Krajišnik je, po Borisavu Joviću, postavljao **“seriju pitanja: kako će se ta vojska finansirati, ko će im davati plate, ko će im obezbediti penzije, itd”**, što, piše Jović, **“sve kao problem postoji, ali nije opredeljujući za naš razgovor”** (Isto).

¹⁵ Isto.

¹⁶ Isto; S. Čekić, **AGRESIJA ...**, str. 837. Borisav Jović pogrešno navodi (ili je u pitanju tehnički propust) da je tada dogovoreno da se na mjesto generala **Vukovića** postavi general Ratko Mladić (B. Jović, nav. dj., str. 448).

Istoga dana (tj. 30. aprila) general Blagoje Adžić je u Banja Luci saslušao izvještaje o situaciji od generala Momira Talića (komandanta Banjalučkog), Ratka Mladića (Kninskog) i Špire Nikovića (Bihaćkog) korpusa i dogovorio se oko obrazovanja **“nove vojske srpske BiH”**. Blagoje Adžić je izbjegao da kaže bilo šta o tome, ali su to uradili lokalni srpski političari (kao na primjer Radoslav Brđanin), koji su izjavili: **“Mi moramo ovdje odmah angažovati krajiško stanovništvo radi obrazovanja jedinstvenih oružanih snaga za zaštitu Kninske krajine, Like, Korduna, Banije, zapadne Slavonije i Bosanske krajine ...”**, a u **“sastavu vojske našle bi se snage Kninskog, Bihaćkog, Banjalučkog, Tuzlanskog, Sarajevskog, Bilećkog i petog korpusa RV i PVO, čija bi organizacijska struktura bila prilagođena konkretnim uslovima ...”** (I. Radaković, nav. dj., str. 137-138).

¹⁷ AIIZ, inv. br. 2-5357, SAVEZNI SEKRETARIJAT ZA NARODNU ODBRANU, KABINET SAVEZNOG SEKRETARA, Sp. Br. 5-34, 6. maj 1992, Beograd – PREDSEDNIŠTVU SFRJ; AIIZ, inv. br. 2-5356, SAVEZNI SEKRETAR ZA NARODNU ODBRANU, PERSONALNA UPRAVA – KOMANDI 1, 2, 3. i 4. VO i drugima, *Regulisanje statusa AVL i GL; ICTY*, Predmet br. IT-04-81-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM I, TUŽILAC PROTIV MOMČILA PERIŠIĆA, PRESUDA, 6. septembar 2011, paragraf 761.

Adžić), izdao je, u skladu sa navedenom odlukom, 6. maja 1992, naređenje o **“regulisanju statusa AVL i GL” “na službi u JNA”, “koji ostaju na teritoriji Republike Bosne i Hercegovine ili se upućuju na tu teritoriju”,** tako što profesionalni vojnici Savezne Republike Jugoslavije koji su **“angažovani u borbenim dejstvima”** u i protiv Republike Bosne i Hercegovine **“zadržavaju sva prava kao i ostali pripadnici JNA”**¹⁸ /Vojske Jugoslavije.

Naredbu o ustrojavanju “Vojske Srpske republike BiH” 10. maja 1992. donio je SSNO, a potpisao je general Blagoje Adžić. Da bi prikrili učešće Savezne republike Jugoslavije (Srbije i Crne Gore) u osvajačkom (agresorskom) ratu protiv Republike Bosne i Hercegovine i genocidu nad Bošnjacima i da bi se navodno razlikovao od Generalštaba Vojske (Savezne republike) Jugoslavije, tom naredbom je formiran “Glavni štab”, na čelu s Ratkom Mladićem (komandant general - potpukovnik Ratko Mladić; načelnik štaba general-major Manojlo Milovanović; pomoćnik za moral i informisanje general-major Milan Gvero; pomoćnik za pozadinu general-major Đorđe Đukić; načelnik bezbjednosti pukovnik Zdravko Tolimir i načelnik za mobilizaciju pukovnik Mićo Grubor). Sljedećeg dana (11. maja 1992) general Kukanjac je generalu Mladiću predao postrojenu Komandu 2. vojne oblasti.¹⁹

Izvršavajući navedene “dogovore” iz Beograda, “Skupština srpskog naroda Bosne i Hercegovine” je 12. maja 1992, na sjednici u Banjoj Luci, gdje su, pored ostalog, doneseni **“strateški ciljevi srpskog naroda u Bosni i Hercegovini”**, iz političkih razloga, formalno-pravno formirala “Vojsku Srpske republike Bosne i Hercegovine” i generala Ratka Mladića imenovala za komandanta “Glavnog štaba” te vojske. Tako se Vojska Jugoslavije nije povukla iz Bosne i Hercegovine. Samo se izmjestila na **“srpske”** prostore i

---

¹⁸ Isto.

¹⁹ AIIZ, inv. br. 5352, Zapisnik, Dopuna izjave generala Đorđa Đukića; D. Domazet, nav. dj., str. 14, nap. 22; *Slobodna Bosna*, 28. februar 1998; S. Čekić, **AGRESIJA ...**, str. 839. Odmah nakon što je generalu Ratku Mladiću predao postrojenu Komandu 2. vojne oblasti, general Milutin Kukanjac je **“sjeo u helikopter i otišao”** (vjerovatno u Srbiju) - *Slobodna Bosna*, 28. februar 1998.

zauzela polazne položaje za operaciju pacifikacije neefektivno okupiranog dijela Bosne i Hercegovine.²⁰

Novoformirani “Glavni štab Vojske Srpske republike BiH” preuzeo je funkciju najviše komande Vojske Savezne republike Jugoslavije na teritoriji Bosne i Hercegovine, koju je do tada imala Komanda 2. vojne oblasti.²¹

Imenovanje “Glavnog štaba Vojske Srpske republike BiH” još je jedna potvrda jedinstva oružanih snaga i pokušaj obmane međunarodne javnosti. Inaugurisanje tog štaba upućuje i na zaključak da se, analogijom ustrojstva oružanih snaga narodnooslobodilačkog pokreta iz 1941-1945, namjeravala istaći izvorna suverenost “Srpske republike Bosne i Hercegovine” i njenih oružanih snaga, uz istovremenu neupitnu pripadnost oružanim snagama Savezne republike Jugoslavije.

²⁰ ZAPISNIK sa 16. sjednice Skupštine srpskog naroda u Bosni i Hercegovini održane 12. maja 1992. godine u Banja Luci, objavljen u: * * * **JA SAM ZA RATNU OPCIJU**, Fondacija Istina Pravda Pomirenje, Tuzla, 2007, str. 5-103; AIIZ, inv. br. 3-1217, *Odluka o formiranju Vojske Srpske Republike Bosne i Hercegovine*, Broj: 03-234/92, 12. maj 1992; ICTY, Predmet br. IT-02-54-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM III, TUŽILAC PROTIV SLOBODANA MILOŠEVIĆA, *DRUGI PRETPRETRESNI PODNESAK TUŽILAŠTVA (OPTUŽNICE U VEZI SA HRVATSKOM I BOSNOM I HERCEGOVINOM)*, 31. maj 2002, paragraf 397; I. Radaković, nav. dj., str. 137-138; S. Biserko, nav. dj., str. 227; D. Domazet, nav. dj., str. 14; ICTY, Predmet br. IT-02-54-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM III, TUŽILAC PROTIV SLOBODANA MILOŠEVIĆA, *DRUGI PRETPRETRESNI PODNESAK TUŽILAŠTVA (OPTUŽNICE U VEZI SA HRVATSKOM I BOSNOM I HERCEGOVINOM)*, 31. maj 2002, paragrafi 62-64 i 401-405; ICTY, Predmet br. IT-94-1-T, Dokazni materijal svjedočenja pukovnika JNA Osmana Selaka, 5. juni 1996, str. 5; ICTY, Predmet br. IT-99-36-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM II, TUŽILAC PROTIV RADOSLAVA BRĐANINA, *PRESUDA*, 1. septembar 2004, paragraf 151; S. Čekić, **AGRESIJA ...**, str. 67-570 i 840. Tom “odlukom” su, po generalu Ratku Mladiću, “stvoreni uslovi da se od naoružanog naroda i pripadnika srpskog naroda iz redova bivše JNA i raspoloživih sredstava i opreme izvrši transformacija jedinica i formira Vojska Srpske Republike koja se stvarala u jeku borbi od Grahova do Trebinja” (AIIZ, inv. br. 2-2681, Glavni štab Vojske Srpske Republike, “Vojna tajna. Strogo povjerljivo”, *EKSPOZE* komandanta Glavnog štaba, general-potpukovnika Ratka Mladića, *o ostvarenim rezultatima na frontu, stanju vojske Srpske Republike, problemima i zadacima u narednom periodu*, septembar 1992, str. 1). Ta je “odluka”, tvrdi general Ratko Mladić, omogućila “naoružanom narodu, Srbima u bivšoj JNA i raspoloživom materijalu i opremi da transformiše jedinice i formiraju Vojsku Republike Srpske” (ICTY, Predmet br. IT-02-54-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM III, TUŽILAC PROTIV SLOBODANA MILOŠEVIĆA, *DRUGI PRETPRETRESNI PODNESAK TUŽILAŠTVA (OPTUŽNICE U VEZI SA HRVATSKOM I BOSNOM I HERCEGOVINOM)*, 31. maj 2002, paragraf 399).

U “Odluci” o formiranju te vojske vješto je izbjegnuta formulacija o tome da su **komande, jedinice i ustanove JNA činile kičmu “Vojske Republike Srpske”** (V. Kadijević, nav. dj., str. 148). Umjesto toga, usvojena je konstatacija da se dotadašnje “**jedinice i štabovi teritorijalne odbrane preimenuju u komande i jedinice Vojske**”, čiju će organizaciju i formaciju navodno utvrditi “**Predsjednik Republike**” (AIIZ, inv. br. 3-1217, *Odluka o formiranju Vojske Srpske Republike Bosne i Hercegovine*, Broj: 03-234/92, 12. maj 1992). Na taj način srpski kolaboracionisti su nastojali da prikriju pravo činjenično stanje.

“Odluka” o formiranju “Vojske Srpske Republike Bosne i Hercegovine” stupila je na snagu “**danom donošenja**” i važila je “**do proglašenja Zakona o vojsci Srpske Republike Bosne i Hercegovine**” (Isto).

“Vojska Srpske Republike BiH” zvanično je proglašena 18. maja 1992. (AIIZ, inv. br. 2-2563, Radna zabilješka pukovnika JNA Osmana Selaka, 18. maj 1992, str. 205).

²¹ AIIZ, inv. br. 5352, Zapisnik, Dopuna izjave Đorđa Đukića; D. Domazet, nav. dj., str. 14. Vidi šemu 2 kod D. Domazeta, nav. dj., str. 14; S. Čekić, **AGRESIJA ...** str. 840. Komanda 2. vojne oblasti je, po kazivanju generala Đorđa Đukića, ugašena 19. maja 1992, naredjenjem Generalštaba Oružanih snaga SFRJ, kojim je konkretizovano njeno “transformisanje” u “Vojsku Srpske Republike BiH” (AIIZ, inv. br. 5353, Zapisnik, Dopuna izjave generala Đorđa Đukića).

General Ratko Mladić je u takvoj konstelaciji 10. maja 1992, u svojstvu oficira Vojske Jugoslavije, postavljen za komandanta 2. vojne oblasti i od tada je do 19. maja imao dvojnu funkciju: bio je na čelu 2. vojne oblasti, ugašene 19. maja, i novoformirane “Vojske Srpske republike BiH”, što je dogovoreno 30. aprila 1992. na spomenutom sastanku u Beogradu.

Time je obezbijeden kontinuitet rukovođenja i komandovanja oružanim snagama Savezne republike Jugoslavije u Republici Bosni i Hercegovini.

U nadležnost novoformiranog “Glavnog štaba” ulazila je glavnina 2. vojne oblasti i manji dio 4. vojne oblasti. Od ostalih dijelova 2. vojne oblasti formirana je “Vojska Republike Srpska Krajina”, a snage 1, 3. i 4. vojne oblasti, raspoređene na teritoriji Srbije i Crne Gore, ušle su u sastav “treće srpske vojske” (Vojska SR Jugoslavije). Na taj način je organizacijska struktura JNA, ostavljajući mogućnost dvostrukog tumačenja, “**prilagođena konkretnim uslovima ...**”.²²

Komande, jedinice i ustanove JNA su, u skladu s odlukama velikosrpskog rukovodstva i lično Miloševića, “**činile kičmu Vojske Republike Srpske, sa kompletnim naoružanjem i opremom. Ta vojska je, uz puni oslonac na srpski narod i njegovu svestranu podršku**”, “**preuzela front JNA**” u Bosni i Hercegovini.²³

²² Isto; S. Čekić, *AGRESIJA ...*, str. 841. U cilju obmane javnosti 16. juna 1992. na teritoriji Srbije i Crne Gore ukinute su vojne oblasti i armija postala najviša strategijska organizacijska cjelina Vojske Jugoslavije, a činile su je tri armije: 1, 2. i 3. armija korpusnog i brigadnog sastava (D. Domazet, nav. dj., str. 14, nap. 23).

²³ V. Kadrijević, nav. dj., str. 148; AIIZ, inv. br. 2-2681, Glavni Štab Vojske Srpske Republike (“Vojna tajna. Strogo povjerljivo”), *EKSPOZE* komandanta GŠ, general-potpukovnika Ratka Mladića, *o ostvarenim rezultatima na frontu, stanju vojske Srpske Republike, problemima i zadacima u narednom periodu*, septembar 1992, str. 1; ICTY, Predmet br. IT-02-54-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM III, TUŽILAC PROTIV SLOBODANA MILOŠEVIĆA, *DRUGI PRETPRETRESNI PODNESAK TUŽILAŠTVA* (OPTUŽNICE U VEZI SA HRVATSKOM I BOSNOM I HERCEGOVINOM), 31. maj 2002, paragrafi 62 i 392-400; AIIZ, inv. br. 2-2571, *Informacija o događajima u Banja Luci od 10-17. septembra 1993*, Izlaganje generala Milana Gvere na sjednici Narodne skupštine Republike Srpske, Banja Luka, 29. septembar 1993; S. Čekić, *AGRESIJA ...*, str. 845. Srbi u Bosni i Hercegovini su zadržali “**sve što se moglo od naoružanja, ratne tehnike, vazduhoplovstva, opreme i drugog od bivše JNA. Uporedo sa intezivnim borbenim dejstvima, vršeno je organizaciono ustrojstvo Vojske, uz preuzimanje svih i svega što je moglo pomoći jačanju fronta ...**” (AIIZ, inv. br. 2-2571).

General Veljko Kadrijević piše da je “Vojska Republike Srpske” “**zaštitila srpski narod i stvorila vojničke pretpostavke za adekvatna politička rješenja koja će odgovarati njegovim nacionalnim interesima i ciljevima**” (V. Kadrijević, nav. dj., str.148), tj. srpskim velikodržavnim interesima i ciljevima zločinačkog karaktera. Tom tvrdnjom on nastoji da prikrije odgovornost političkog i vojnog rukovodstva velikosrpskog pokreta, uključujući i njegovu, za agresiju, genocid i druge oblike zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava u Bosni i Hercegovini. Pored toga, on time pokušava da tu odgovornost prebaci na političko i vojno rukovodstvo kolaboracionističke Srpske republike BiH, nastojeći da ga prikaže kao samostalan subjekt, navodno nezavisan od Savezne republike Jugoslavije, što nije tačno.

JNA je predavanjem fronta “Vojsci Srpske republike BiH”, prema generalu Milutinu Kukanjcu, predala efektivno okupiranu teritoriju Bosne i Hercegovine. To je, po njemu, iznosilo “**najmanje 50 odsto**” ukupne teritorije Republike Bosne i Hercegovine.²⁴

Značajan broj starješina (srpski oficiri i podoficiri) porijeklom iz Srbije i Crne Gore (ni poslije 19. maja 1992) nije napustio Bosnu i Hercegovinu. U “Vojsci Republike Srpske” je maja 1992. i kasnije bilo dosta starješina koji nisu bili državljani Bosne i Hercegovine. Jedan broj takvih izjasnio se da bude premješten na teritoriju Savezne republike Jugoslavije. Međutim, oni nisu mogli napustiti Bosnu i Hercegovinu, jer je “Glavni štab Vojske Republike srpske Bosne i Hercegovine” naredjenjem (Pov. br. 25/143-1) 19. maja 1992. to zabranio.²⁵ Bosnu i Hercegovinu napustili su vojnici na odsluženju kadrovske roka (oko 8.000: Srbi, Albanci, Crnogorci i Muslimani) i pitomci vojnih škola, porijeklom iz Srbije i Crne Gore. Vojnici Srbi porijeklom iz Bosne i Hercegovine koji su se nalazili van Bosne i Hercegovine vraćeni su u Bosnu i Hercegovinu i ušli su u jedinice “Vojske Republike Srpske”.²⁶

²⁴ TV SRNA, Emisija MOJ GOST - MOJA ISTINA, autora Riste Đoge, 12. juli 1994. U toj emisiji general Milutin Kukanjac je, pored ostalog, izrazio žaljenje što su neka područja koja je JNA zauzela kasnije izgubljena, kao naprimjer: lijeva obala Neretve, Žuč, Mojnilo, itd., što on nikako nije mogao da “shvati” (Isto).

²⁵ AIIZ, inv. br. 2-2745, Komanda 1. krajiškog korpusa, Pov. br. 12/1-291, 30. maj 1992. – Komandi 10. partid drugima; ICTY, Predmet br. IT-02-54-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM, TUŽILAC PROTIV SLOBODANA MILOŠEVIĆA, *ODLUKA PO PRIJEDLOGU ZA DONOŠENJE OSLOBADAJUĆE PRESUDE*, 16. juni 2004, paragraf 264; * * * MILOŠEVIĆU DOKAZAN GENOCID U BOSNI : *Međupresuda Haškog tribunala od 16. juna 2004.* /u daljem tekstu: * * * MILOŠEVIĆU DOKAZAN GENOCID U BOSNI .../, Institut za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, 2007, str. 153; S. Čekić, *AGRESIJA ...*, str. 846. Krajem maja 1992. starješine koji nisu bili državljani Bosne i Hercegovine, a izjasnili su se da budu premješteni na teritoriju Savezne republike Jugoslavije, stalno su komandama, jedinicama i ustanovama “Vojske Republike Srpske” postavljali pitanja o svom premještaju. Zbog toga je Komanda 1. krajiškog korpusa 30. maja (Pov. br. 12/1-291) dala sljedeće objašnjenje, pozivajući se na akt “Glavnog štaba Vojske Republike srpske Bosne i Hercegovine”, Pov. br. 25/143-1, od 19. maja 1992:

- “1. Zamjena preostalih pripadnika JNA, državljana SRJ, koji su izrazili želju da odu u tu državu izvršiće se kada se steknu uslovi za to i dobiju odgovarajuću zamjenu;
2. njihov odlazak iz jedinice moguć je samo po odobrenju komandanta korpusa, organizovano i planski uz propisanu dozvolu i naredbu o premještaju;
3. svako samovoljno napuštanje jedinice i položaja predstavlja dezerterstvo i biće na teritoriji *Srpske Republike BiH* sprečeno, a prema pojedincima će se preduzimati odgovarajuće mere. Prema istim će biti preduzimate mere i u Saveznoj Republici Jugoslaviji i u JNA” (Isto).

²⁶ AIIZ, inv. br. 2-2559; ICTY, Predmet br. IT-94-1-T, Dokazni materijal svjedočenja pukovnika JNA Osmana Selaka, 5. juni 1996, str. 34 i 77-78. Na području Bosne i Hercegovine su i poslije 19. maja 1992. ostale starješine, vojnici i građanska lica koji su rođeni na tom području, kao i na teritoriji “Republike srpska krajina”. Pored toga, na tom su prostoru, prema planu Personalne uprave SSNO-a i Naređenja (zamjenika) načelnika Generalštaba Oružanih snaga SFRJ, generala Živote Panića, od 11. maja 1992, ostale i starješine, vojnici i građanska lica JNA, radi popune Teritorijalne odbrane i milicije “Srpske republike Bosne i Hercegovine”, kao i “Republike srpske krajine” porijeklom iz Savezne republike Jugoslavije (Srbije i Crne Gore) (AIIZ, inv. br. 2-

Kao što su komande, jedinice i ustanove JNA činile **“kičmu”** novoformirane “Vojske Srpske republike Bosne i Hercegovine”, **“sa potpunim naoružanjem i opremom”**, to se, pored ostalog, odnosilo i na njenu kadrovsku strukturu. Komande, jedinice i ustanove “Vojske Srpske republike Bosne i Hercegovine” u osnovi je činio oficirski kadar komandi i jedinica JNA od kojih su preimenovanjem nastale.²⁷

Mnogi državljani i građani Savezne republike Jugoslavije (Srbije i Crne Gore) su **“bili po šest meseci na tim ratištima** /tj. vodili su osvajački rat protiv Republike Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske i učestvovali u genocidu nad Bošnjacima - prim. Institut/. **To jeste udarna snaga i moć naše Vojske; to su ljudi koji imaju ratnog iskustva”**.²⁸

Na hiljade oficira i drugih profesionalnih vojnika, pripadnika Vojske Jugoslavije - **“nisu čak ni iz Republike Srpske, nego su”**, po izjavi predsjednika Savezne republike Jugoslavije i predsjednika Vrhovnog saveta odbrane Zorana Lilića, **“naši oficiri koje smo poslali”** - **“poslati su tamo - što iz SFRJ, što iz SRJ ... Gro tih ljudi je vezan za SRJ i na opciji je državne politike SRJ ...”**.²⁹

Oni su bili na **SLUŽBI**, uglavnom, u sastavu VOJNE POŠTE 3001 BEOGRAD (30. kadrovski centar Generalštaba Vojske Jugoslavije), kao i u drugim jedinicama Vojske Jugoslavije - u oružanim snagama Savezne republike Jugoslavije, koje je nadležni starješina, naredbom načelnika Personalne uprave Generalštaba Vojske Jugoslavije), po čanu 57. i 58.

1374, Savezni sekretarijat za narodnu odbranu, Generalštab Oružanih snaga SFRJ, I Uprava, Upravni centar, 31.53-3, 11. maj 1992. - Komandi 5, 10, 13. i 17. korpusa i 4. vojne oblasti (2. vojnoj oblasti na znanje).

U 4. ozrenskoj lakoj pješadijskoj brigadi nalazio se, primjera radi, aprila 1994. i potporučnik Dragan (Petar) Štrkalj iz Zrenjanina (rođen 13. oktobra 1968. u Knićaninu, općina Zrenjanin, l. k. 159251, SUP Zrenjanin) - AIIZ, inv. br. 2-2856, Komanda 4. ozrenske lake pješadijske brigade, Broj: 407-1/94, 10. april 1994, *OVLAŠTENJE*.

²⁷ V. Kadijević, nav. dj., str. 148. **“Većina komandanata jedinica bivše JNA, ako ne i svi, skoro svi Srbi, koji su se 18. maja 1992. sa svojim jedinicama našli na dužnosti u Bosni i Hercegovini, ostali su na dužnosti kao komandanti svojih jedinica tokom 1992. i 1993 /kao i kasnije - prim. S. Č./, ne vraćajući se u Srbiju, bez obzira da li su porijeklom bili bosanski Srbi ili ne”**. To je važno i za većinu oficira i podoficira (ICTY, Predmet br. IT-94-1, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM, TUŽILAC PROTIV DUŠKA TADIĆA, *PRESUDA*, 7. maj 1997, paragraf 115).

²⁸ AIIZ, inv. br. 2-3710, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, ODBRANA, SLUŽBENA TAJNA, STROGO POVERLJIVO, *STENOGRAFSKE BELEŠKE sa 31. sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE*, održane 18. januara 1995. godine, Beograd, str. 24 i 39; AIIZ, inv. br. 2-3677, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, DRŽAVNA TAJNA, *STENOGRAFSKE BELEŠKE sa sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE*, održane 10. februara 1993. godine, Beograd, str. 25.

²⁹ Isto.

Zakona o Vojski Jugoslavije, uputio, rasporedio, premjestio i prekomandovao **“na teritoriju određenoj Odlukom načelnika Generalštaba Vojske Jugoslavije na kojoj se služba vrši pod otežanim (posebnim) uslovima”**, uključujući i na teritoriju Republike Bosne i Hercegovine³⁰, **“na privremeni rad”** u **“Vojsku Republike Srpske”**, gdje su **“kao profesionalni vojnici Vojske Jugoslavije, kao pripadnici Vojske Jugoslavije, po naređenju pretpostavljenog starješine, boravili i učestovali u oružanim akcijama na prostoru bivše SFRJ”** (**“na prostoru zahvaćenom ratnim dejstvima i u sastavu jedinica koje su izvršavale borbene zadatke i izvodile oružane akcije u vremenu od 27. aprila 1991. godine do 19. decembra 1995. godine”**), izvršavajući **“zadatke u zoni borbenih dejstava”**.³¹

Starješine i drugi profesionalni vojnici Vojske Jugoslavije su, **“po potrebi službe, a ne po principu dobrovoljnosti”**, slati u prekomandu **“na teritoriju određenoj Odlukom načelnika Generalštaba Vojske Jugoslavije na kojoj se služba vrši pod otežanim (posebnim) uslovima”**, a to je i teritorija Republike Bosne i Hercegovine, u **“Vojsku Republike Srpske”**, gdje su **“boravili i učestovali u oružanim akcijama, izvršavajući zadatke u zoni borbenih dejstava”**.³²

U realizaciji politike i prakse upućivanja, premještanja, raspoređivanja i prekomandovanja oficira Vojske Jugoslavije u **“VRS”** i **“SVK”** od bitnog značaja je, prema Vrhovnom savetu odbrane Savezne republike Jugoslavije, bilo **očuvati “privid da ti oficiri tamo odlaze dobrovoljno”**.³³ Na osnovu brojnih dokaza očigledno je **“da oficiri dodijeljeni 30. i 40. kadrovskom**

³⁰ ICTY, 06008081, GENERALŠTAB VOJSKE JUGOSLAVIJE, SEKTOR ZA OPERATIVNO-ŠTABNE POSLOVE, PRVA UPRAVA, Pov. Broj 464-1, 22. mart 1994, VOJNA TAJNA, POVERLJIVO, *ODLUKA o određivanju zadataka i teritorije na kojoj se služba vrši pod otežanim (posebnim) uslovima*; ICTY, 06223439, VOJNA POŠTA 3001 BEOGRAD, Int. broj 14-865, 12. maja 1994, *REŠENJE*.

³¹ ICTY, 06030676, Beara; ICTY, 06224702, Keserović; ICTY, 06224768, Keserović; ICTY, 06116012; ICTY, 06223534, Tolimir; ICTY, 06223536.

³² ICTY, 06008081, GENERALŠTAB VOJSKE JUGOSLAVIJE, SEKTOR ZA OPERATIVNO-OBAVJEŠTAJNE POSLOVE, PRVA UPRAVA, Pov. Broj 464-1, 22. mart 1994, *ODLUKA o određivanju zadataka i teritorije na kojoj se služba vrši pod otežanim (posebnim) uslovima*.

³³ AIIZ. inv. br. 3701-2, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, VOJNA TAJNA, STROGO POVERLJIVO, *STENOGRAFSKE BELEŠKE sa 23. sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE*, održane 21. jula 1994. godine; AIIZ. inv. br. 3719-2, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, ODBRANA, SLUŽBENA TAJNA, STROGO POVERLJIVO, *STENOGRAFSKE BELEŠKE sa 37. sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE*, održane 13. juna 1995. godine ICTY, Predmet br. IT-04-81-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM I, TUŽILAC PROTIV MOMČILA PERIŠIĆA, *PRESUDA*, 6. septembar 2011, paragraf 803.

centru zapravo nisu imali mnogo izbora kad se odlučivalo o tome da li će biti premješteni ili ne”.³⁴

Pripadnici Vojske Jugoslavije **“nisu mogli da biraju da li će preko kadrovskih centara biti raspoređeni u VRS ili SVK”**. Upućivanje pripadnika Vojske Jugoslavije u “VRS” i “SVK” bilo je **obavezno**. S tim u vezi, Generalštab Vojske Jugoslavije **“uveo je sistem u kojem svako vojno lice koje bi odbilo ili bilo nevoljno da pređe u VRS i SVK bilo prinuđeno da to uradi pod prijetnjom prijevremenim penzionisanjem ili prestankom službe”**.³⁵

General Momčilo Perišić (načelnik Generalštaba Vojske Jugoslavije) na sjednici Vrhovnog saveta odbrane, 18. januara 1995, je pored ostalog, izjavio: **“U ratu /protiv Republike Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske - prim. S. Č./ je učestvovalo 244.000, zemljoradnici su učestvovali u broju od 82.000, studenti 29.000”**.³⁶ S tim u vezi, Milošević (predsjednik Srbije) na sljedeći način je reagovao: **“Ovo je, Momo, ekstenzivno tumačenje reći da je ‘učestvovalo u ratu 244.000’. To znači, ko god se tamo zatekao u jedinicama iz Srbije i Crne Gore, bio je učesnik rata!”** To, po njemu, **“nema veze sa učešćem u ratu - znači ko god se zatekao u vreme krize izvan Srbije i Crne Gore ima status učesnika rata”**.³⁷

Obraćajući se Miloševiću, general Perišić je rekao da je on **potpuno u pravu** i naveo: **“mi ćemo ustanoviti koji su, zaista, bili u ratu, a ne da to ovako prikazujemo.”**³⁸ Na to je Milošević reagovao i naglasio: **“Mi moramo da promenimo i tu kvalifikaciju i reći: ‘koji su učestvovali u borbenim dejstvima’. ‘Učešće u ratu’ po tome znači - ko god se zatekao van granica sadašnje Jugoslavije u vreme krize, on je kvalifikovan kao učesnik rata.”**³⁹ Perišić mu je odgovorio **“jasno je, gospodine**

³⁴ ICTY, Predmet br. IT-04-81-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM I, TUŽILAC PROTIV MOMČILA PERIŠIĆA, *PRESUDA*, 6. septembar 2011, paragrafi 803-809.

³⁵ Isto, paragraf 1610.

³⁶ AIIZ, inv. br. 2-3710, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, ODBRANA, SLUŽBENA TAJNA, STROGO POVERLJIVO, *STENOGRAFSKE BELEŠKE sa 31. sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE*, održane 18. januara 1995, str. 5.

³⁷ Isto.

³⁸ Isto, str. 8.

³⁹ Isto.

predsedniče!", a Milošević konstatovao: **"To je 244.000 ljudi! Da je ratovalo 244.000 ljudi, ne bi bilo rata, o tome se radi!"**⁴⁰

Navedeni podatak da je **"u ratu učestvovalo 244.000"** profesionalnih vojnika Savezne republike Jugoslavije potvrdili su Dobrica Ćosić, predsjednik Svezne republike Jugoslavije, i Slobodan Milošević, predsjednik Republike Srbije. Dobrica Ćosić je 27. maja 1993, na sastanku Štaba vrhovne komande u Beogradu (Dobanovcima, rezidencijalnom objektu Vojske Jugoslavije), izjavio da SRJ **izdržava "70.000 vojnika u Vojsci Republike Srpske Krajine /i/ oko 200.000 vojnika u Vojsci Republike Srpske ..."**.⁴¹ Slobodan Milošević je 2. juna 1993, na sjednici Vrhovnog saveta odbrane, pored ostalog, izjavio da Savezna republika Jugoslavija u "Republici Srpskoj, između ostalog, **izdržava "200 hiljada ljudi ..."**.⁴²

Brojni oficiri (**"veliki broj oficira"**) "Vojske Republike Srpske" angažovani su iz Vojske Jugoslavije - aktivni oficiri Vojske Jugoslavije **"na službi u sastavu Vojne pošte 3001 Beograd"**, odakle su upućeni, raspoređeni, premješteni i postavljeni, po naređenju pretpostavljenog starješine, u "VRS" i "SVK". **"Oni su službeno ostali pripadnici Vojske Jugoslavije čak i onda kada su se borili u Bosni i Hrvatskoj pod barjacima VRS i SVK"**, izvršavajući **"zadatke na prostorima zahvaćenim borbenim dejstvima..."** i boraveći i učestvujući **"u oružanim akcijama na prostorima bivše Jugoslavije"**. Oni su sprovodili stavove i odluke Vrhovnog saveta odbrane, državnog, političkog i vojnog rukovodstva Savezne republike Jugoslavije. Oficiri su zadržali svoje plaće i beneficije kao pripadnici Vojske Jugoslavije.⁴³

⁴⁰ Isto.

⁴¹ AIIZ, inv. br. 2-4250, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, GENERALŠTAB VOJSKE JUGOSLAVIJE, KABINET NAČELNIKA, *ZAVRŠNA REČ* PREDSEDNIKA SAVEZNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE AKADEMIKA DOBRICE ĆOSIĆA NA SASTANKU ŠTABA VRHOVNE KOMANDE, DANA 27. MAJA 1993. GODINE U DOBANOVcima.

⁴² AIIZ, inv. br. 3679-2, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, ODBRANA, DRŽAVNA TAJNA, STROGO POVERLJIVO, *STENOGRAFSKE BELEŠKE sa sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE*, održane 2. juna 1993.

⁴³ ICTY, Predmet br. IT-02-54-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM III, TUŽILAC PROTIV SLOBODANA MILOŠEVIĆA, *DRUGI PRETPRETRESNI PODNESAK TUŽILAŠTVA* (OPTUŽNICE U VEZI SA HRVATSKOM I BOSNOM I HERCEGOVINOM), 31. maj 2002, paragrafi 450-455; ICTY, Predmet br. IT-04-81, *SAŽETAK PRESUDE PRETRESNOG VIJEĆA U PREDMETU TUŽILAC PROTIV MOMČILA PERIŠIĆA*, 6. septembar 2011, str. 3.

Savezna Republika Jugoslavija je da niko ne bi mogao da joj prigovori (**“A da ne bi niko mogao da nam prigovori”**) da **neposredno “učestvuje u borbenim djestvima”** – **“u oružanim akcijama na prostorima bivše Jugoslavije”** : u Republici Bosni i Hercegovini i Republici Hrvatskoj, a kako bi Generalštab Vojske Jugoslavije mogao **“po ovim pitanjima da radi donekle u duhu Zakona, iako i ovo nije sto posto po zakonu. Ali ne vidimo bolje rešenje”**, po izjavi generala Momčila Perišića, načelnika Generalštaba Vojske Jugoslavije, na sjednici Vrhovnog saveta odbrane, održanoj 11. oktobra 1993, **“izmislila privremenu formaciju kod nas u Vojsci Jugoslavije. Tu ih postavljamo; oni ustvari nisu tu /u Saveznoj republici Jugoslaviji/, nego su tamo na dužnosti gdje jesu”** (u **“Vojsci Republike Srpske i “Srpskoj Vojsci Krajine”**).⁴⁴

Takvo rješenje podržao je i Slobodan Milošević, s napomenom da **to “treba zadržati samo u jednom primerku kod Vas”**, tj. u Generalštabu Vojske Jugoslavije.⁴⁵

Pojašnjavajući navedeno rješenje – izmišljenu privremenu formaciju u Vojsci Jugoslavije, načelnik Generalštaba Vojske Jugoslavije, general Momčilo Perišić, je izjavio da **“u naredbama mi njima pišemo, primera radi, komandant te i te jedinice raspoređen je u školski korpus koji je kao ovde/u Vojsci Jugoslavije – Savezna republika Jugoslavija/, a on ustvari ide tamo”** (u **“Vojsku Republike Srpske” i “Srpsku Vojsku Krajine”**). Na to je Slobodan Milošević izjavio: **“Može kako hoćete, samo nemojte to da se povlači”**.⁴⁶

Za Momira Bulatovića, predsjednika Crne Gore, riječ je o **“veoma osjetljivom pitanju”**, prije čemu je posebno naglasio da **“mi ne možemo zaštititi tajnost ovih podataka, a vitalni državni interes je da to zaštitimo”**. S tim u vezi, on je predložio da **“o ovom problemu koji je delikatan još jednom razmislimo sa stanovišta tehnike”**. Ne osporavajući **“nijedno moguće opredjeljenje koje je ovdje načelno dato”**, on je ukazao na jedan praktičan primjer: **“kada su naši policajci /pripadnici MUP-a Crne**

⁴⁴ AIIZ, inv. br. 3683-2, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, STENOGRAFSKE BELEŠKE sa 14. sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE, održane 11. oktobra 1993.

⁴⁵ Isto.

⁴⁶ Isto.

Gore/ **“išli u Hercegovinu da se biju /da učestvuju u agresiji, genocidu i drugim oblicima zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava/, imali smo sistem da im damo šest mjeseci plaćenog odsustva”**.⁴⁷

Momir Bulatović je u nastavku rasprave insistirao na činjenici **očuvanja stepena tajnosti (“Jesam za to da sačuvamo jedan stepen tajnosti”)**, **“da uvažimo realnost koja je, ali da razradimo mehanizam koji bi bio apsolutno siguran sa stanovišta naše države ... Da ovo padne nekome u ruke, sankcije bi nam držali 10 godina”**.⁴⁸

Načelnik Generalštaba Vojske Jugoslavije, general Momčilo Perišić, je, na osnovu Naredbe predsjednika Socijalističke Republike Jugoslavije, broj N1/2-02-033/93-1, od 10. novembra 1993, a u vezi formiranja kadrovskih centara u Vojski Jugoslavije, 15. novembra 1993. izdao *NAREĐENJE* o formiranju 30. i 40. kadrovskog centra (**“u miru i ratu..”**), organizacijskih jedinica Generalštaba Vojske Jugoslavije. Organizacijsko – formacijski sastav kadrovskih centara odredio je načelnik Uprave za organizaciju, mobilizaciju i popunu Generalštaba Vojske Jugoslavije.⁴⁹

Trideseti (30.) kadrovski centar bio je nadležan za oficire JNA i Vojske Jugoslavije upućene, raspoređene, premještene, prekomandovane i postavljene na dužnost u “Vojsku Republike Srpske”, a 40. kadrovski centar u “Srpsku Vojsku Krajine”. Ta dva centra (formacijski) su bila poznata i kao Vojna pošta 3001 (30. kadrovski centar) i Vojna pošta 4001 (40. kadrovski centar) i sjedište im je bilo u zgradama Generalštaba Vojske Jugoslavije u Beogradu u prostorijama Personalne uprave.⁵⁰

Kadrovski centri bili si **POTČINJENI** (neposredno **PODREĐENI**) načelniku Personalne uprave Generalštaba Vojske Jugoslavije, koji je regulisao **“zadatke, razmeštaj i sva ostala pitanja vezana za život i**

⁴⁷ Isto.

⁴⁸ Isto.

⁴⁹ **ICTY**, 03446162-03446163, NAREDBA, Str. pov. br. 3087 – 1, NAČELNIKA GENERALŠTABA VJ OD 15. XI 1993. GODINE, *Organizacijsko – formacijske promene u VJ*; **ICTY**, 06059885, R. Mladić; **ICTY**, Predmet br. IT-02-54-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM, TUŽILAC PROTIV SLOBODANA MILOŠEVIĆA, *ODLUKA PO PRIJEDLOGU ZA DONOŠENJE OSLOBAĐAJUĆE PRESUDE*, 16. juni 2004, paragraf 260; * **MILOŠEVIĆU DOKAZAN GENOCID U BOSNI ...**, str. 150; **ICTY**, Predmet br. IT-04-81-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM I, TUŽILAC PROTIV MOMČILA PERIŠIĆA, PRESUDA, 6. septembar 2011, paragrafi 770-772, *Naređenje predsjednika SRJ o osnivanju posebnih kadrovskih centara*, 10. novembra 1993. godine.

⁵⁰ **ICTY**, Predmet br. IT-04-81-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM I, TUŽILAC PROTIV MOMČILA PERIŠIĆA, PRESUDA, 6. septembar 2011, paragraf 772.

funkcionisanje kadrovskih centara u saradnji sa nadležnim organima GŠ VJ". Izbor kadrova za popunu kadrovskih centara (iz)vršio je, također, načelnik Personalne uprave Generalštaba Vojske Jugoslavije.⁵¹

Starješine kadrovskih centara utvrđivali su **“broj i strukturu profesionalnih vojnih i civilnih lica koje može upućivati, raspoređivati, premeštati i postavljati na odgovarajuće dužnosti u posebni kadrovski centar sa potrebama službe i sposobnostima lica...”**. Načelnik Personalne uprave Generalštaba Vojske Jugoslavije je bio nadležan **“da donosi naredbe o upućivanju, raspoređivanju, premeštanju i postavljanju na formacijska mesta u delu promenljivog sastava kadrovskih centara za profesionalne vojnike zaključno sa činom pukovnika i za civilna lica”**. On je, također, načelniku Generalštaba Vojske Jugoslavije dostavljao **“predloge za upućivanje, raspoređivanje, premeštaj i postavljenja profesionalnih oficira čina generala (admirala) i za postavljenje na formacijska mesta za koja je predviđen formacijski čin generala, kao i za sudije vojnih sudova i vojne tužioce”**.⁵²

Kadrovski centri su **“po strukturi formacijskih mjesta sadržavali sve elemente ratne armije sa posebnim specijalnim sastavima”**.⁵³

Koordinacija programa rada i rukovođenja stalnim operativnim sastavom kadrovskih centara obezbijeđena je preko načelnika Personalne uprave Generalštaba Vojske Jugoslavije.⁵⁴

Upustvom Generalštaba Vojske Jugoslavije o kadrovskim centrima, od 8. decembra 1993, regulisano je, pored ostalog, **“upućivanje i premještaj”** profesionalnih vojnika i civilnih lica Vojske Jugoslavije u 30. i 40. kadrovski centar.⁵⁵

⁵¹ ICTY, 03446162-03446163, NAREDBA Str. pov. br. 3087 – 1, NAČELNIKA GENERALŠTABA VJ OD 15. XI 1993. GODINE, *Organizacijsko – formacijske promene u VJ*; ICTY, 06306540, SOCIJALISTIČKA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, GENERALŠTAB VOJSKE JUGOSLAVIJE, KABINET NAČELNIKA GŠ, Str. pov. Br. 965-1, VOJNA TAJNA, STROGO POVERLJIVO, 12. novembar 1993, *NAREĐENJE*.

⁵² ICTY, 06306540-06306543, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, GENERALŠTAB VOJSKE JUGOSLAVIJE, KABINET NAČELNIKA GŠ, Str. pov. Br. 965-1, 12. novembar 1993, VOJNA TAJNA, STROGO POVERLJIVO, *NAREĐENJE*.

⁵³ Isto.

⁵⁴ Isto.

⁵⁵ ICTY, Predmet br. IT-04-81-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM I, TUŽILAC PROTIV MOMČILA PERIŠIĆA, *PRESUDA*, 6. septembar 2011, paragraf 773-776.

Kadrovski centri su formirani s ciljem **“da se pronade pravni osnov za slanje vojnika Vojske Jugoslavije u ratu u Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj”** i **“legalizuje raspoređivanje pripadnika VJ u VRS i SVK”**.⁵⁶ **“Glavna svrha kadrovskih centara bila je da se omogući efikasno premještanje i postavljanje oficira VJ u SVK i VRS”**.⁵⁷ Oni su **“po strukturi i svrsi bili ‘kompleksna tvorevina smišljena da obmane’**”.⁵⁸

Državno, političko i vojno rukovodstvo Savezne Republike Jugoslavije, u želji da izbjegne **“daljnje kritike i sankcije međunarodne zajednice”**, nastojalo je **“zadržati u tajnosti stvarnu funkciju tih kadrovskih centara”** - učešće Vojske Jugoslavije **“u oružanim akcijama na prostorima bivše SFRJ”**, kako bi zaštitilo **“vitalni državni interes”** – obmanu i prevaru domaće i međunarodne javnosti, jer ukoliko ne bi zaštitili **“tajnost ovih podataka”**, tj. stvarnu ulogu i funkciju kadrovskih centara, sankcije međunarodne zajednice bi, po predsjedniku Bulatoviću, bile na snazi deset godina.⁵⁹ Zbog toga su stvarna uloga i funkcija kadrovskih centara držane u

⁵⁶ Isto, paragrafi 777 i 787. **“Vođenje evidencije o svim bivšim pripadnicima JNA i VJ”** koji su bili na dužnosti u “VRS” i “SVK” bila je **“sekundarna funkcija kadrovskih centara”**, što je očigledno da centri **“nisu bili puka administrativna tijela”** (Isto, paragrafi 786-7787) koja su (samo) regulisala status profesionalnih vojnika Savezne republike Jugoslavije koji su bili na dužnosti u “Vojsci Republike Srpske” i “Srpskoj Vojsci Krajine”.

⁵⁷ Isto, paragraf 781.

⁵⁸ Isto, paragraf 777-778. Kadrovski centri su, pored ostalog, tvrdi tužilac ICTY-a Mark Harmon, **“imali i drugu nemoralnu ulogu: da prikriju direktni transfer i podršku vitalne snage VJ na dužnosti u VRS/VRSK. Prevara kadrovskih centara VJ je”**, po njemu, **“funkcionisala na sljedeći način: pod okriljem formalnog imenovanja pripadnika VJ u kadrovske centre u Beogradu, pripadnici VJ su direktno upućivani u VRS i VRSK. Kako je bila pod sankcijama, političkom rukovodstvu SRJ je bilo jasno da bi objelodanjivanje stvarne prirode kadrovskih centara bilo pogubno. Kada mu je pokazana kopija Perišićevog prijedloga za kadrovske centre tokom sjednice VSO /Vrhovnog saveta odbrane - prim. Institut/, Momir Bulatović, član Saveta, rekao je: ...’ako ovo padne u bilo čije ruke, deset godina će nas držati pod sankcijama’. Iz tog razloga su uloženi ogromni naponi da ova prevara ostane tajna”** (M. Harmon, **ZNAČAJ PRESUDE ICTY-a PROTIV MOMČILA PERIŠIĆA, .: POLITIČKI I VOJNI ...**, str. 678; AIIZ, inv. br. 3679-2, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, ODBRANA, VOJNA TAJNA, STROGO POVERLJIVO, **STENOGRAFSKE BELEŠKE sa sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE**, održane 2. juna 1993. godine.

Mark Harmon je na suđenju generalu Momčilu Perišiću, načelniku Generalštaba Vojske Jugoslavije, u vezi s **“osiguranjem ljudstva, materijalne i logističke podrške VRS prilikom granatiranja Sarajeva i masakra”**, odnosno genocida nad Bošnjacima u sigurnoj zoni Ujedinjenih nacija Srebrenici, jula 1995, **“opisao u svojoj uvodnoj riječi ‘srž složenog pokušaja prevare’ Slobodana Miloševića, koji je omogućio uspostavu razradenih struktura, formiranih ne samo da prikriju činjenicu da je Srbija uključena u sukob i zločine počinjene u svrhu stvaranja jedinstvene srpske zemlje i njegov dominantni autoritet u svim događajima, već i stvaranje privida decentraliziranog sistema po kojem Beograd navodno nije imao kontrolu ili uticaj. U kontekstu razradene prevare, uloga Miloševića i beogradskog rukovodstva trebaju se analizirati na osnovu njihovog djelovanja iza scene i aktivnosti onih nad kojim su imali kontrolu ili uticaj, umjesto da se oslanja na javne ili privatne izjave”** (F. Hartmann, nav. dj., str. 658).

⁵⁹ ICTY, Predmet br. IT-04-81, **SAŽETAK PRESUDE PRETRESNOG VIJEĆA U PREDMETU TUŽILAC PROTIV MOMČILA PERIŠIĆA**, 6. septembar 2011, str. 3; AIIZ, inv. br. 3683-2, SAVEZNA

tajnosti, “**kako bi se od domaće i međunarodne javnosti sakrilo da je VJ uključena u te sukobe**”⁶⁰ - oružane sukobe u Republici Bosni i Hercegovini i Republici Hrvatskoj, odnosno agresiji Savezne Republike Jugoslavije protiv Republike Bosne i Hercegovine i genocidu nad Bošnjacima. U naredbama o upućivanju, raspoređivanju, premještanju i postavljanju izdanim oficirima i drugim licima Vojske Jugoslavije naređeno je raspoređivanje u kadrovske centre u Beogradu, “**na formacijska mesta u Vojsci Jugoslavije**”, “pri čemu se nije pominjala “Republika Srpska” niti “Republika Srpska Krajina”.⁶¹ Oni su iz svojih matičnih jedinica, gdje su po formacijskim mjestima u Vojsci Jugoslavije, **pravno (de iure) raspoređeni** u jedinice Vojske Jugoslavije – u 30. i 40. kadrovski centar u Beogradu (“**na formacijska mesta u Vojsci Jugoslavije**”), odakle su **tajno** (preko tih centara) **stvarno (de facto) upućivani**, premješteni, raspoređivani, prekomandovani i prebacivani na dužnosti u “VRS” i “SVK”, gdje su učestovali u borbenim dejstvima u i protiv drugih međunarodno priznatih država.⁶²

Politika i praksa prevare i obmane međunarodne javnosti Savezne republike Jugoslavije sa 30. i 40. kadrovskim centrima je, po izjavi Zorana Lilića, predsjednika Savezne republike Jugoslavije, na sjednici Vrhovnog saveta odbrane, 21. jula 1994, “**veoma dobro funkcionisala**”.⁶³

Generalštab Vojske Jugoslavije (načelnik general Momčilo Perišić) je 22. marta 1994, na osnovu člana 26. stav 1. Pravilnika o naknadi putnih i

REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, *STENOGRAFSKE BELEŠKE sa 14. sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE*, održane 11. oktobra 1993; ICTY, Predmet br. IT-04-81-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM I, TUŽILAC PROTIV MOMČILA PERIŠIĆA, PRESUDA, 6. septembar 2011, paragraf 787.

⁶⁰ ICTY, Predmet br. IT-04-81-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM I, TUŽILAC PROTIV MOMČILA PERIŠIĆA, *PRESUDA*, 6. septembar 2011, paragrafi 778, 782 i 787.

⁶¹ AIIZ, inv. br. 3679-2, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, ODBRANA, VOJNA TAJNA, STROGO POVERLJIVO, *STENOGRAFSKE BELEŠKE sa sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE*, održane 2. juna 1993. godine. ICTY, Predmet br. IT-04-81-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM I, TUŽILAC PROTIV MOMČILA PERIŠIĆA, *PRESUDA*, 6. septembar 2011, paragrafi 781-782.

⁶² AIIZ, inv. br. 3679-2, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, ODBRANA, VOJNA TAJNA, STROGO POVERLJIVO, *STENOGRAFSKE BELEŠKE sa sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE*, održane 2. juna 1993. godine. ICTY, Predmet br. IT-04-81-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM I, TUŽILAC PROTIV MOMČILA PERIŠIĆA, *PRESUDA*, 6. septembar 2011, paragrafi 781, 784-785 i 787.

⁶³ AIIZ, inv. br. 3699-2, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, *STENOGRAFSKE BELEŠKE sa 23. sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE*, održane u Dobanovcima, 21. jula 1994. godine.

drugih troškova u Vojsci Jugoslavije (*“Službeni vojni list”*, br. 38/93), donio *“ODLUKU O ODREĐIVANJU ZADATAKA I TERITORIJE NA KOJOJ SE SLUŽBA VRŠI POD OTEŽANIM (POSEBNIM) USLOVIMA”*.⁶⁴

Navedenom odlukom je definirana teritorija na kojoj se služba vrši pod otežanim (posebnim) uslovima. Pod teritorijom je, pored ostalog, određeno da je to i **“teritorija na kojoj su na službi pripadnici 30. i 40. kadrovskog centra”** Glavnog štaba Generalštaba Vojske Jugoslavije. Radi se o teritoriji Republike Bosne i Hercegovine – **“na kojoj su na službi pripadnici 30. kadrovskog centra”** i teritoriji na kojoj je u Republici Hrvatskoj formirana paradržavna tvorevina Republika Srpska Krajina – **“na kojoj su na službi pripadnici 40. kadrovskog centra”**.⁶⁵

Po navedenoj odluci, **“aktivnom vojnom licu, vojniku po ugovoru na određeno vreme i civilnom licu na službi u VJ pripada mjesečna naknada na službi pod otežanim (posebnim) uslovima ukoliko sa jedinicom – komandom ili je privremeno upućen na rad u jedinicu-komandu, koja izvršava zadatke kontrole i zaštite teritorije SRJ, protiv-vazdušne odbrane objekata, dubinskog obezbjeđenja državne granice i zadatke na kriznim područjima”**.⁶⁶

Iz navedenog je očigledno da se radi o izvršavanju zadataka kontrole i zaštite teritorije pod otežanim (posebnim) uslovima - na teritoriji koja se smatra sastavnim dijelom teritorije Savezne Republike Jugoslavije. Očito je da je, po Generalštabu Vojske Jugoslavije, i teritorija Republike Bosne i Hercegovine, tačnije okupirani dijelovi Republike Bosne i Hercegovine, smatrana (tretirana) sastavnim dijelom teritorije Savezne Republike Jugoslavije. Tako su jedinstvene oružane snage Savezne republike Jugoslavije (Vojska Jugoslavije / “Vojska Republike Srpske” / “Vojska Srpske Krajine”) de facto djelovale i na istom geografskom prostoru – teritoriji Savezne republike Jugoslavije **“na kojoj se služba vrši pod otežanim (posebnim) uslovima”**.

---

⁶⁴ ICTY, 06008081-06008082, GENERALŠTAB VOJSKE JUGOSLAVIJE, SEKTOR ZA OPERATIVNO-ŠTABNE POSLOVE, PRVA UPRAVA, Pov. Broj 465-1, 22. mart 1994, *ODLUKA O ODREĐIVANJU ZADATAKA I TERITORIJE NA KOJOJ SE SLUŽBA VRŠI POD OTEŽANIM (POSEBNIM) USLOVIMA*.

⁶⁵ Isto.

⁶⁶ Isto.

Predmetnom odlukom nadležni starješina iz Vojske Jugoslavije donosio je odluku o pripadajućoj naknadi svim licima – oficirima i drugim licima koja su u tom periodu izvršavala zadatke “**kontrole i zaštite teritorije Savezne republike Jugoslavije, na kojoj se služba vrši pod otežanim (posebnim) uslovima**”, uključujući i na teritoriji Republike Bosne i Hercegovine, a svi ti oficiri – lica imala su status oficira-lica-pripadnika Vojske Jugoslavije, a koji su navedene zadatke izvršavali u strateškom interesu i strateškom cilju Vojske Jugoslavije, u svojstvu *de iure* i *de facto* organa države Savezne Republike Jugoslavije.

Vojno osoblje upućeno na službu u kadrovske centre zadržavalo je status pripadnika Vojske Jugoslavije – oni su po zakonu bili pripadnici Vojske Jugoslavije - profesionalni vojnici u Vojsci Jugoslavije, “**raspoređeni na formacijska mjesta u Vojsci Jugoslavije**”, “**a svoja prava u SRJ i VJ ostvarivalo je preko 30. i 40. kadrovske centra**”. Pripadnici 30. i 40. kadrovske centra *de iure* su zadržavali status pripadnika Vojske Jugoslavije i dok su bili na **dužnosti** u “Vojsci Republike Srpske” i “Srpskoj Vojsci Krajine”.⁶⁷

Broj pripadnika 30. kadrovske centra Generalštaba Vojske Jugoslavije, kao i iz drugih komandi, jedinica i ustanova Vojske Jugoslavije upućenih, raspoređenih, premještenih i postavljenih u “Vojsku Republike Srpske” – u jedinicu koja je “**izvršavala zadatke kontrole i zaštite Savezne republike Jugoslavije ...**” je “**varirao tokom godina, ali su se priliv i rotacija ljudstva nastavili bez prekida**”.⁶⁸

U “Vojsci SK i VRS” je, krajem septembra 1993, prema podacima Personalne uprave Generalštaba Vojske Jugoslavije, ukupno bilo **7.120 aktivnih vojnih lica**, od čega 4.229 oficira i 2.891 podoficira.⁶⁹

⁶⁷ AIIZ, inv. br. 3679-2, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, ODBRANA, VOJNA TAJNA, STROGO POVERLJIVO, *STENOGRAFSKE BELEŠKE sa sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE*, održane 2. juna 1993. godine; ICTY, Predmet br. IT-04-81-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM I, TUŽILAC PROTIV MOMČILA PERIŠIĆA, *PRESUDA*, 6. septembar 2011, paragraf 832-840.

⁶⁸ ICTY, Predmet br. IT-04-81-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM I, TUŽILAC PROTIV MOMČILA PERIŠIĆA, *PRESUDA*, 6. septembar 2011, paragraf 1610.

⁶⁹ ICTY, 0635902-06305904, VOJSKA JUGOSLAVIJE, BEOGRAD, *TEZE ZA RAZGOVOR NAČELNIKA GENERALŠTABA VJ sa komandantima Glavnih štabova Srpske Vojske Krajine i Republike Srpske* (23.09.1993. godine). U navedenim tezama general Perišić je, pored ostalog, predložio da se “**zauzme stav o uputu još 3.508 AVL iz VJ, a koji su rođeni u RSK i RS**” (Isto).

U decembru 1993. je, prema izjavi generala Perišića, načelnika Generalštaba Vojske Jugoslavije, **“u dva kadrovska centra u Republici Srpskoj i Republici Srpskoj Krajini” bilo na DUŽNOSTI preko 7.000 oficira Vojske Jugoslavije.**⁷⁰

U Vojsci Jugoslavije je januara 1994. ukupno **oficira bilo “16 hiljada, računajući ovde /u Saveznoj republici Jugoslaviji/ i one u Republici Srpskoj Krajini i Republici Srpskoj. Otprilike, prosečno da imaju 60,34 dolara, to je toliko u dinarima; ukupno godišnje; i kada se dodaju svi porezi itd. za tu kategoriju je 26,94 miliona dolara.**

Podoficira imamo 13 hiljada; vojnika po ugovoru 20 hiljada – sada ih imamo 12 hiljada ...

Civilnih lica imamo 24 hiljade – gledano za sve tri države.

Znači, ukupno plaćenih aktivnih lica u Republici Srpskoj Krajini, Republici Srpskoj i SRJ je 73. 722 lica.”⁷¹

Od ukupnog broja oficira (**16.000**), s kojima je Vojska Jugoslavije raspolagala januara 1994, **oko pedeset od sto (50%)** je, u ime i za interese Vojske Jugoslavije, odnosno države Savezne republike Jugoslavije, u svojstvu *de iure* i *de facto* organa te države, **izvršavalo “zadatke kontrole i zaštite teritorije Savezne republike Jugoslavije ... na teritoriji na kojoj se služba vrši pod otežanim (posebnim) uslovima”**, odnosno i na okupiranim dijelovima teritorije Republike Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske.

Izjava generala Perišića o ukupnom broju **“plaćenih aktivnih lica u Republici Srpskoj Krajini, Republici Srpskoj i SRJ” (“73.722 lica”)** nedvosmisleno dokazuje i potvrđuje da je riječ o jedinstvenoj vojsci, jedinstvenim oružanim snagama Savezne republike Jugoslavije, koje su **“izvršavale zadatke kontrole i zaštite teritorije Savezne republike**

⁷⁰ ICTY, Predmet br. IT-02-54-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM III, TUŽILAC PROTIV SLOBODANA MILOŠEVIĆA, *DRUGI PRETPRETRESNI PODNESAK TUŽILAŠTVA (OPTUŽNICE U VEZI SA HRVATSKOM I BOSNOM I HERCEGOVINOM)*, 31. maj 2002, paragrafi 450-455; ICTY, Predmet br. IT-04-81, SAŽETAK PRESUDE PRETRESNOG VIJEĆA U PREDMETU TUŽILAC PROTIV MOMČILA PERIŠIĆA, 6. septembar 2011, str. 3; AIIZ, inv. br. 2-5355, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, VOJNA TAJNA, STROGO POVERLJIVO, *STENOGRAFSKE BELEŠKE sa 16. sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE*, održane 25. decembra 1993. godine.

⁷¹ AIIZ, inv. br. 3689-2, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJE, VRHOVNI SAVET ODBRANE, *STENOGRAFSKE BELEŠKE sa 17. sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE*, održane 10. januara 1994. godine.

Jugoslavije ..., na kojoj se služba vrši pod otežanim (posebnim) uslovima”.

U 30. kadrovskom centru Generalštaba Vojske Jugoslavije je maja mjeseca 1994. bilo **4.281 lice** – pripadnika Vojske Jugoslavije⁷² koji su u Republici Bosni i Hercegovini **“izvršavali borbene zadatke i izvodili oružane akcije”, “uspješno vodeći borbu”**, uključujući i (iz)vršenje zločina genocida nad Bošnjacima.

Početak juna 1994. u 30. kadrovskom centru Generalštaba Vojske Jugoslavije bilo je **4.173 lice** – pripadnik Vojske Jugoslavije. Naime, Momčilo Perišić je na sjednici Vrhovnog saveta odbrane, 7. juna 1994, izjavio: **“... da u Republici Srpskoj izdržavamo i plaćamo – taj podatak nemate u materijalu – 4.173 lica ili 7,42 odsto iz Vojske Jugoslavije; a u Republici Srpskoj Krajini 1.474 ili 2,62 odsto od Vojske Jugoslavije; znači ukupno 5.647 ljudi. Godišnje za njih izdvajamo oko 14 miliona, a za narednu godinu treba isto toliko; to je samo za njihove plate. To im je ogromna pomoć”**.⁷³

Navedenu izjavu general Perišić je potvrdio i na sjednici Vrhovnog saveta odbrane 11. jula 1994: **“izdržavamo: 4.173 plaćena lica u Republici Srpskoj, od čega 1. 358 oficira, podoficira 863, građanskih lica 1.652 i vojnika po ugovoru 300. U Republici Srpskoj Krajini izdržavamo 1. 474 lica, od čega 275 oficira, 242 podoficira i 253 civilna lica i 4 vojnika”**.⁷⁴

Na **DUŽNOSTI** u “Vojsci Republike Srpske “ i “Srpskoj Vojski Krajine”, **“ukupno je”**, po izjavi generala Perišića, 21. jula 1994, u oružanoj borbi angažovano **preko 10.000 starješina Vojske Jugoslavije: “ostalo 6. 800 starešina, koji su prihvatili sisteme, narod i organizaciju i uspešno vode borbu. Do sada smo na njihove zahteve poslali još ukupno 3. 795 stalno**

⁷² ICTY, Predmet br. IT-04-81-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM I, TUŽILAC PROTIV MOMČILA PERIŠIĆA, *PRESUDA*, 6. septembar 2011, paragraf 793.

⁷³ AIIZ, inv. br. 3697-2, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJE, VRHOVNI SAVET ODBRANE, *STENOGRAFSKE BELEŠKE sa 21. sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE*, održane 7. juna 1994. godine.

⁷⁴ AIIZ, inv. br. 3699-2, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJE, VRHOVNI SAVET ODBRANE, *STENOGRAFSKE BELEŠKE sa 22. sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE*, održane 21. jula 1994. godine.

u prekomandu i 187 ljudi koji se naizmenično menjaju, jer su oni deficitarni kadrovi - i ovde i tamo, pa su bitni".⁷⁵

Momčilo Perišić je na sjednici Vrhovnog saveta odbrane, 27. septembra 1994, izjavio da u "Republici Srpskoj" **"u dve kategorije, tamo ukupno ima 4.614. ljudi – pripadnika Vojske Jugoslavije (...2.634 oficira, vojnika po ugovoru 292 i civilnih lica 1. 688 – ukupno 4.614 lica")**. Do kraja godine trebalo bi da damo 5 miliona i 622 hiljade dinara kao neku vrstu pomoći (tj. **"plate za pripadnike Vojske Jugoslavije u Republici Srpskoj")**. To prosečno iznosi nešto više od milion dinara".⁷⁶

Pored toga, Savezna republika Jugoslavije je, po Perišiću (u Saveznoj republici Jugoslaviji), izdržavala i **"oko 15 hiljada ljudi kao njihove porodice"**.⁷⁷ Sredstva namijenjena za 30. kadrovski centar je, tvrdi Slobodan Milošević, Savezna republika Jugoslavija obezbjeđivala budžetom (**"Imamo ove pare u budžetu"**).⁷⁸

Savezna Republika Jugoslavija je, tvrdi general Perišić, **"za avgust /1994. godine/ isplatila 3 miliona 88 hiljada za 30. kadrovski centar, a za 40. centar 768.384 dinara, bruto"**. Do 31. augusta **"ukupno je isplaćeno 9 miliona i 567 hiljada, a do kraja godine treba 5 i nešto miliona"**.⁷⁹

Na 32. sjednici Vrhovnog saveta odbrane, 1. februara 1995, pod prvom tačkom Dnevnog reda (**"Status profesionalnih vojnih lica u 30. kadrovskom centru"**) uvodne napomene (**"o statusu profesionalnih vojnih lica i civilnih lica u 30. kadrovskom centru"**) **"dao je predsednik Zoran Lilić, a potom detaljnije obrazložio general Perišić"**.⁸⁰ Na kraju rasprave, u kojoj su, pored Zorana Lilića, učestvovali Slobodan Milošević, Momir

⁷⁵ AIIZ, inv. br. 3701-2, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJE, VRHOVNI SAVET ODBRANE, STENOGRAFSKE BELEŠKE sa 23. sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE, održane 21. jula 1994. godine.

⁷⁶ AIIZ, inv. br. 3704-2, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, STENOGRAFSKE BELEŠKE sa 27. sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE, održane 27. septembra 1994. godine.

⁷⁷ Isto.

⁷⁸ Isto.

⁷⁹ Isto.

⁸⁰ AIIZ, inv. br. 2-5096, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, Sp Br. 2-4, 15. februar 1995, Beograd, ODBRANA, SLUŽBENA TAJNA, STROGO POVERLJIVO, ZAPISNIK SA TRIDESETDRUGE sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE, održane 1. februara 1995. godine. Sa navedene sjednice Vrhovnog saveta odbrane Savezne republike Jugoslavije **"stenografske beleške nisu vođene"** (Isto).

Bulatović, Pavle Bulatović i Momčilo Perišić, Vrhovni savet odbrane je zaključio:

“1. da se poveća pomoć porodicama profesionalnih vojnih lica i civilnih lica u 30. kadrovskom centru do nivoa plata odgovarajućeg čina, odnosno stručne spreme u Vojsci Jugoslavije”.⁸¹ Isplata **“navedenih novčanih primanja ovlašćenim licima (članovima porodica) vršiće se preko Računovodstvenog centra Saveznog ministarstva za odbranu”;**

“2. Da se primi na školovanje 480 slušalaca iz 30. i 40. kadrovskog centra u vojne škole i akademije Vojske Jugoslavije (348 iz 30. i 132 iz 40. kadrovskog centra) u koju svrhu obezbijediti oko dva miliona dinara za školsku 1995/96. godinu”.⁸²

U 30. kadrovskom centru Generalštaba Vojske Jugoslavije je, po izjavi predsjednika Savezne republike Jugoslavije, Zorana Lilića, na sjednici Vrhovnog saveta odbrane, 5. setembra 1996, bilo **“10 hiljada ljudi”**.⁸³

I **“veliki broj starešina, posebno kvalitetnih nastavnika, upućen je po članu 271. Zakona o službi u OS /oružanim snagama/ na izvršavanje ratnih zadataka u vojskama RS i RSK”.** Zahtjev **“za upućivanjem dodatnih kontigenata oficira i dalje pristizu /krajem septembra 1993/ od Personalne uprave GŠ (30. 09. treba uputiti novih 18 oficira i podoficira raznorodnih specijalnosti u Vojsku RSK)”**.⁸⁴

Ocjenjujući **“izvršenje ratnih zadataka”** svojih starješina, u **“zoni borbenih dejstava”**, u **“oružanim akcijama”** u i protiv Republike Bosne i Hercegovine, uključujući i u genocidu nad Bošnjacima, Generalštab Vojske Jugoslavije je bio veoma zadovoljan sa realizacijom navedenih zadataka, jer **“sve upućene starešine časno izvršavaju svoje zadatke na terenu i sigurno da je potreba za njima i dalje velika”**.⁸⁵

Generalštab Vojske Jugoslavije je u **“Vojsku Republike Srpske”**, **“na izvršavanju ratnih zadataka”**, redovno upućivao i druge pripadnike Vojske

⁸¹ Isto.

⁸² Isto.

⁸³ AIIZ, inv. br. 3735-2, PREDSEDNIK SAVEZNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE, VRHOVNI SAVET ODBRANE, ODBRANA, SLUŽBENA TAJNA, STROGO POVERLJIVO, *STENOGRAFSKE BELEŠKE sa 56. sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE*, održane 5. septembra 1996. godine.

⁸⁴ ICTY, 06305917-06305918, UPRAVA CENTRA VOJNIH ŠKOLA VJ, Pov. Br. 37-39, 23. septembar 1993 – NAČELNIKU GŠ VJ – Kabinet -, *Pitanja za sastanak NGŠ i komandanata GŠ vojski RS i RSK – dostavlja.*

⁸⁵ Isto.

Jugoslavije. Tako je u “**izvršavanju zadataka u zoni borbenih dejstava**” – u Republici Bosni i Hercegovini, pored pripadnika Vojne pošte 3001 Beograd (30. kadrovski centar Generalštaba Vojske Jugoslavije), bilo oficira i iz drugih jedinica Vojske Jugoslavije, kao što su, primjera radi, Vojna pošta 1144 Beograd (pukovnik dr. Slobodan Došić) i Vojna pošta 5542 Užice (potporučnik Slobodan Gaborović).⁸⁶

Vojska Jugoslavije je 30. i 40. kadrovski centar snabdijevala i popunjavala **naoružanjem i vojnom opremom**. Tu činjenicu, pored ostalog, potvrđuje i *Naredba* predsjednika Savezne republike Jugoslavije, od 18. februara 1994, po kojoj je načelnik Generalštaba Vojske Jugoslavije bio ovlašten “**da potrebe kadrovskih centara usklađuje s mogućnostima VJ i da reguliše dostavljanje oružja i vojne opreme u kadrovske centre**”.⁸⁷

Profesionalni vojnici Vojske Jugoslavije – pripadnici Vojske Jugoslavije (profesionalni oficiri, profesionalni podoficiri, oficiri po ugovoru, podoficiri po ugovoru i vojnici po ugovoru), “**na formacijskom mestu u Vojsci Jugoslavije**”, po naređenju pretpostavljenog starješine - naredbom Personalne uprave Generalštaba Vojske Jugoslavije, a u skladu sa *Zakonom Vojske Jugoslavije*, **upućivani su, raspoređivani, premješteni i prekomandovani** u Republiku Bosnu i Hercegovinu - u drugu međunarodno priznatu državu, “**na privremeni rad**”, “**na izvršavanju ratnih zadataka**” - u “Vojsku Republike Srpske” (“...; **oni su u sastavu Vojske Jugoslavije, a mi smo ih privremeno uputili u Republiku Srpsku...**”), gdje su od 1991. do 1995, kao pripadnici “**oružanih snaga Jugoslavije**” i pod komandom Vojske Jugoslavije, učestvujući u agresiji na Republiku Bosnu i Hercegovinu i genocidu nad Bošnjacima, **izvršavali ratne zadatke “u zoni borbenih dejstava”, “na prostorima zahvaćenim borbenim dejstvima” i “u oružanim akcijama na prostorima bivše SFRJ**”, za čije je aktivnosti, uključujući i zločin genocida nad Bošnjacima, odgovorna Savezna republika Jugoslavija.⁸⁸

⁸⁶ AIIZ, inv. br. 142-10, Vojna pošta 7111 Han Pijesak, Pov. br. 05/331-52, 13. decembar 1994, *UVERENJE*; ICTY, Predmet br. IT-04-81-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM I, TUŽILAC PROTIV MOMČILA PERIŠIĆA, *PRESUDA*, 6. septembar 2011, paragraf 1610; ICTY, 04323143.

⁸⁷ ICTY, Predmet br. IT-04-81-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM I, TUŽILAC PROTIV MOMČILA PERIŠIĆA, *PRESUDA*, 6. septembar 2011, paragraf 786.

⁸⁸ AIIZ, inv. br. 10-18, Komanda Drinskog korpusa, Pov. br. 4/3-4, 10. novembar 1992. – Glavnom štabu VRS, *Podaci o upućivanju starješina po članu 271. Zakona*; AIIZ, inv. br. 10-19, *SPISAK STAREŠINA KOJI SU DOŠLI IZ VOJSKE SRJ po članu 271*; AIIZ, inv. br. 10-29, Komanda 1. podrinjske lpb, Str. pov. br. 05-60-1-

Oficiri Vojske Jugoslavije su, prema izjavi Momira Bulatovića, predsjednika Republike Crne Gore, na sjednici Vrhovnog saveta odbrane Savezne republike Jugoslavije, 11. oktobra 1993, **činili “elitu Vojske Republike Srpske i Vojske Republike Srpske Krajine; to su najistaknutiji oficiri”**.⁸⁹

Vojska Jugoslavije je svoje pripadnike – pripadnike 30. kadrovske centra Generalštaba Vojske Jugoslavije, na **SLUŽBI** u VOJNOJ POŠTI 3001 BEOGRAD (“**na formacijska mjesta u Vojsci Jugoslavije**”), upućivala, raspoređivala, premještala, postavljala i prekomandovala na određene položaje i **DUŽNOSTI** u “Vojsku Republike Srpske”. Među **ključnim oficirima** Vojske Jugoslavije, pripadnicima 30. kadrovske centra Generalštaba Vojske Jugoslavije, bili su: Ratko Mladić (komandant Glavnog štaba 30. kadrovske centra Generalštaba Vojske Jugoslavije, a formalno i

---

/93, 2. februar 1993. – Saveznom sekretarijatu za narodnu odbranu Beograd, *Spisak starješina upućenih iz Savezne vojske u 1. podrinjsku lpbz*; AIIZ, inv. br. 10-30, Komanda 1. zborničke lake pešadijske brigade, Pov. br. 05-40, 8. februar 1993. – Komandi Drinskog korpusa; AIIZ, inv. br. 10-31, *SPISAK AVL i vojnika po ugovoru* iz Vojne pošte Han-Pijesak za mjesec februar 1993; AIIZ, inv. br. 94-10, Komanda Korpusa SJ VJ /Specijalne jedinice Vojske Jugoslavije - prim. S. Č./, Poverljivo broj 623-2, od 2. marta 1994. - Generalštabu Vojske Jugoslavije, Personalna uprava, *Upućivanje profesionalnih podoficira na privremeni rad*; AIIZ, inv. br. 109-10, Vojna pošta 7111, Han-Pijesak, Pov. br. 05/331-1/37, od 13. jula 1994, *UVERENJE*; AIIZ, inv. br. 129-10, KRSTIĆ Milorada RADISLAV, pukovnik, Vojna pošta 7111, Han-Pijesak, 2. septembar 1994. – Vojnoj pošti 3001 Beograd, *Priznanje staža osiguranja u dvostrukom trajanju*; AIIZ, inv. br. 135-10, Vojna pošta Broj 7111, Int. br. 05/2-443, 3. oktobar 1994. godine, Han-Pijesak, *UVERENJE*; AIIZ, inv. br. 134-10, Vojna pošta 7581 Sokolac, Pov. br. 1566/2-94, 13. oktobar 1994, *UVERENJE*; AIIZ, inv. br. 133-10, Vojna pošta, Int. br. 05/331-43, 24. oktobar 1994, Han-Pijesak, *UVERENJE*; AIIZ, inv. br. 141-10, Vojna pošta Broj 7111, Pov. br. 05/331-52, 15. decembar 1994, Han-Pijesak, *UVERENJE*; AIIZ, inv. br. 141-10, Vojna pošta 7111, Int. br. 05/2-578, 16. decembar 1994. – Računovodstvenom centru Ministarstva odbrane Beograd, *Rešenja na isplatu*; AIIZ, inv. br. 138-10, Komanda Drinskog korpusa, Pov. br. 05/1-380, 12. novembar 1994. – Komandi 1. birčanske brigade i drugima, *Premeštaj vojnih obveznika*; AIIZ, inv. br. 10-19, *SPISAK STAREŠINA KOJI SU DOŠLI IZ VOJSKE SRJ* po čl. 271; AIIZ, inv. br. 130-10, Drinski korpus, *SPISAK profesionalnih oficira upućenih u Vojsku RS po članu 58. Zakona o VJ*; AIIZ, inv. br. 130-10, Vojna pošta Broj 7111, Int. br. 05/2-381, 1. septembar 1994. – Računskom centru MO Beograd, *Rešenja za novčane naknade na realizaciju*; AIIZ, inv. br. 123-10, Generalštab Vojske Jugoslavije, Sektor za popunu, mobilizaciju i sistemska pitanja, Personalna uprava, Pov. br. 14-2640/830, 30. septembar 1994, *REŠENJE*; AIIZ, inv. br. 3679-2, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, *STENOGRAFSKE BELEŠKE sa sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE*, održane 2. juna 1993. godine; AIIZ, inv. br. 3683-2, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VOJSKA REPUBLIKE SRPSKE, *STENOGRAFSKE BELEŠKE sa 14. sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE*, održane 11. oktobra 1993; AIIZ, inv. br. 3735-2, PREDSEDNIK SAVEZNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE, ODBRANA, SLUŽBENA TAJNA, STROGO POVERLJIVO, *STENOGRAFSKE BELEŠKE sa 56. sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE*, održane 5. septembra 1996. godine; AIIZ, inv. br. 2-3599, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, SP Br. 11-5, 1. oktobar 1994, Beograd, *ZAPISNIK sa DVADESETSEDME* sednice Vrhovnog saveta odbrane, održane 27. septembra 1994, str. 2; AIIZ, inv. br. 2-3600, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, SP Br. 12-11, 9. decembar 1994, Beograd, *ZAPISNIK sa DVADESETOSME* sednice Vrhovnog saveta odbrane, održane 2. novembra 1994, str. 4; S. Čekić, *AGRESIJA ...*, str. 848-849; **ICTY**, 06115815 – 06115834, 06116526 i 06116530.

⁸⁹ AIIZ, inv. Br. 3683-2, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, *STENOGRAFSKE BELEŠKE sa 14. sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE*, održane 11. oktobra 1993.

komandant Glavnog štaba “Vojske Republike Srpske”), Manojlo Milovanović, Dorđe Đukić, Radivoje Miletić, Milan Gvero, Zdravko Tolimir, Milenko Živanović, Radislav Krstić, Vinko Pandurević, Vujadin Popović, Ljubiša Beara, Vidoje Blagojević, Dragan Jokić, Dragan Obrenović, Drago Nikolić, Svetozar Andrić, Stanislav Galić, Dragomir Milošević, Čedo Sladoje, Bogdan Subotić, Dušan Kovačević i drugi.⁹⁰

Navedene starješine Vojske Jugoslavije su, pored ostalog, naređivale, podsticale, pomagale, podržavale i vršile brojne oblike zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava,⁹¹ uključujući i genocid nad Bošnjacima (u svim okupiranim mjestima, gradovima u opsadi i sigurnim zonama Ujedinjenih nacija).

Oficiri Vojske Jugoslavije, pripadnici 30. kadrovske centra Generalštaba Vojske Jugoslavije, činili su **najvišu komandnu strukturu “VRS”**. Ti oficiri **“su obuhvatali 'tvorce i izvršioce' kampanje VRS u BiH i bili su odgovorni za zločine počinjene u Sarajevu i Srebrenici...”**⁹² i drugim mjestima.

Savezna republika Jugoslavija je **vodeće starješine Vojske Jugoslavije**, pripadnike 30. kadrovske centra Generalštaba Vojske Jugoslavije, uputila, rasporedila, premjestila, postavila i prekomandovala u “VRS”, gdje su **izvršavale “zadatke kontrole i zaštite teritorije SRJ...”**, i s tim u vezi, učestvovala **“u oružanim akcijama”** protiv Republike Bosne i Hercegovine, pri čemu su, pored zločina protiv mira (agresije), odgovorne i za zločin genocida nad Bošnjacima. To su: Ratko Mladić, Stanislav Galić, Dragomir Milošević, Čedo Sladoje, Radivoje Miletić, Milan Gvero, Ljubiša Beara, Radoslav Krstić, Vujadin Popović, Vidoje Blagojević, Vinko Pandurević, Dragan Jokić, Dragan Obrenović, Drago Nikolić, Zdravko Tolimir, Milorad Pelemiš, Radoslav Janković, Svetozar Kosorić i drugi.⁹³

Pripadnici Vojske Jugoslavije - pripadnici 30. kadrovske centra Generalštaba Vojske Jugoslavije (VOJNA POŠTA 3001 BEOGRAD) bili su

---

⁹⁰ ICTY, Predmet br. IT-04-81-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM I, TUŽILAC PROTIV MOMČILA PERIŠIĆA, *PRESUDA*, 6. septembar 2011, paragrafi 727, 793, 795, 797-801 i 1661-1662.

⁹¹ Isto.

⁹² Isto, paragraf 1603.

⁹³ Isto, paragraf 1604.

najviši oficiri Glavnog štaba “Vojske Republike Srpske”, koji su izvršavali naređenja Savezne republike Jugoslavije i, s tim u vezi, izvodili vojne operacije u korist Savezne republike Jugoslavije. To su: Ratko Mladić (faktički komandant Glavnog štaba 30. kadrovske centra Generalštaba Vojske Jugoslavije, a formalno komandant Glavnog štaba “VRS”), Manojlo Milovanović (načelnik štaba i zamjenik komandanta), Milan Gvero (pomoćnik komandanta), Đorđe Đukić (pomoćnik komandanta), Zdravko Tolimir (pomoćnik komandanta), Ljubiša Beara (načelnik bezbjednosti) i Radivoje Miletić (načelnik Uprave za operativno – nastavne poslove).⁹⁴

Pripadnici 30. kadrovske centra Generalštaba Vojske Jugoslavije bili su, također, **na ključnim dužnostima u korpusima, brigadama, bataljonima i četama, na raznim komandnim nivoima** “Vojske Republike Srpske”, i svi su odgovorni za genocid na području Sarajeva, sigurnoj zoni Ujedinjenih nacija Srebrenici i drugim okupiranim mjestima, gradovima u opsadi i drugim sigurnim zonama Ujedinjenih nacija. To su: Stanislav Galić, Dragomir Milošević (komandanti Sarajevsko – romanijskog korpusa “VRS”), Milenko Živanović i Radislav Krstić (komandanti Drinskog korpusa), Vujadin Popović (pomoćnik komandanta za bezbjednost u Drinskom korpusu), Vinko Pandurević (komandant Zvorničke brigade), Dragan Obrenović (načelnik štaba Zvorničke brigade)⁹⁵ i mnogi drugi.

Ključni, vodeći i najistaknutiji oficiri Vojske Jugoslavije, “elita Vojske Republike Srpske i Vojske Republike Srpske Krajine”, “skoro svi”, tvrdi general Momčilo Perišić, načelnik Generalštaba Vojske Jugoslavije, **“imaju državljanstvo SRJ”**.⁹⁶ Tako je, primjera radi, general Ratko Mladić, komandant Glavnog štaba 30. kadrovske centra Generalštaba Vojske Jugoslavije, od 7. jula 1993. državljanin Republike

⁹⁴ Isto, paragraf 1608.

⁹⁵ AIIZ, inv. br. 3719 – 2, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, *STENOGRAFSKE BELEŠKE sa 37. sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE*, održane 13. juna 1995. godine; ICTY, Predmet br. IT-04-81-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM I, TUŽILAC PROTIV MOMČILA PERIŠIĆA, *PRESUDA*, 6. septembar 2011, paragrafi 1608 i 1612 – 1613.

⁹⁶ AIIZ, inv. Br. 3735-2, PREDSEDNIK SAVEZNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE, ODBRANA, SLUŽBENA TAJNA, STROGO POVERLJIVO, *STENOGRAFSKE BELEŠKE VRHOVNOG SAVETA ODBRANE*, održane 5. septembra 1996. godine.

Srbije, kada je na vlastiti zahtjev od 26. januara 1993, primljen u državljanstvo Republike Srbije.⁹⁷

Glavni štab “Vojske Republike Srpske” bio je *de iure* i *de facto* Glavni štab 30. kadrovske centra Generalštaba Vojske Jugoslavije, čiji je komandant bio general Ratko Mladić, profesionalni oficir Vojske Jugoslavije.

General Ratko Mladić je bio faktički i suštinski komandant Glavnog štaba 30. kadrovske centra Generalštaba Vojske Jugoslavije u Beogradu, a formalno komandant Glavnog štaba “Vojske Republike Srpske”, koji je izvršavao naređenja Vojske Jugoslavije, odnosno Savezne republike Jugoslavije. On je 16. juna 1994, na osnovu člana 136. Ustava Savezne republike Jugoslavije (*Službeni list SRJ*, br. 1/92.) i člana 46, stav 1. Zakona o Vojsci Jugoslavije (*Službeni list SRJ*, br. 67/93. i 24/94.), UKAZOM broj 1/2 – 01-001/94-22 predsjednika Savezne republike Jugoslavije, Zorana Lilića, u Vojsci Jugoslavije vanredno unaprijeđen u čin generalpukovnika.⁹⁸

Korpusi “Vojske Republike Srpske” i “Vojske Republike Srpske Krajine” bili su vojne formacije 30. i 40. kadrovske centra Generalštaba Vojske Jugoslavije. Tako je, primjera radi, general Stanislav Galić, ratni zločinac, 12. avgusta 1994. *de iure* i *de facto* “**komandant korpusa KoV u 30. kadrovskom centru Vojske Jugoslavije**”,⁹⁹ a formalno, zbog operativnog maskiranja i prikrivanja (lažnog predstavljanja) stvarnog činjeničnog stanja, komandant Sarajevsko – romanijskog korpusa “Vojske Republike Srpske”. Tada je general Ratko Mladić, *de iure* i *de facto* komandant Glavnog štaba 30. kadrovske centra Generalštaba Vojske Jugoslavije, a samo formalno komandant Glavnog štaba “Vojske Republike Srpske”, Vojnoj pošti 3001 Beograd (30. kadrovskom centru Generalštaba Vojske Jugoslavije) dostavio PREDLOG ZA PRESTANAK PROFESIONALNE VOJNE SLUŽBE generalu Galiću.¹⁰⁰ UKAZOM Predsjednika Savezne Republike Jugoslavije, broj 1/2 – 01 -001/94 - 39, od 30. septembra 1994,

⁹⁷ ICTY, 04662081, Ratko Mladić – MUP Srbije, *Molba za izdavanje državljanstva SR Jugoslavije*; ICTY, 04662085, *REŠENJE...*, 7. juli 1993.

⁹⁸ AIIZ, inv. br. 2-3246, Generalštab Vojske Jugoslavije, Beograd, **OBAVEŠTENJE O PROMENI POLOŽAJNE GRUPE ZA MLADIĆ Nede RATKA**; AIIZ, inv. br. 2-3243, UKAZ br. 1/2-01-001/94-22, PREDSEDNIKA SAVEZNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE OD 16. JUNA 1994. GODINE.

⁹⁹ ICTY, 06074148, Glavni štab Vojske republike srpske, Sektor za organizacijsko-mobilizacijske i personalne poslove, Pov. br. 23/20-610, 12. avgust 1994, *Predlog za prestanak profesionalne vojne službe*.

¹⁰⁰ Isto.

Galiću je prestala profesionalna vojna služba.¹⁰¹ Rješenjem Personalne uprave Generalštaba Vojske Jugoslavije, 3912-1, od 3. novembra 1994, Galić je razriješen od profesionalne vojne službe sa danom 31. oktobra 1994.¹⁰²

General Dragomir Milošević, ratni zločinac, u svojstvu oficira JNA/Vojske Jugoslavije i državljanina Srbije (Ub, Valjevo), **na službi** u VOJNOJ POŠTI 3001 BEOGRAD, nalazio se – **na dužnosti “na prostoru zahvaćenom ratnim dejstvima i u sastavu jedinice koja je izvršavala zadatke od 30. juna 1991. do 14. decembra 1995”**. On je učestvovao u **oružanim akcijama** protiv Republike Bosne i Hercegovine - **“u odsudnim bitkama širom RS, a posebno na sarajevskom delu fronta”**, genocidu i drugim oblicima zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava. U neposrednom izvršenju zločina u Bosni i Hercegovini Dragomir Milošević je, kao pripadnik 30. kadrovske centra Generalštaba Vojske Jugoslavije, **na SLUŽBI** u Vojnoj pošti 3001 - garnizon u Beogradu (na formacijskom mjestu u Vojsci Jugoslavije), bio **na DUŽNOSTI** u “Vojsci Republike Srpske” - Vojna pošta - 7598 Lukavica - Sarajevo (komandant Sarajevsko-romanijskog korpusa), gdje je 17. maja 1995. ranjen **“tokom izvođenja borbenih dejstava na objektu ‘Bosut’ u širem rejonu Zlatišta kod Sarajeva”**. On je 10. septembra 1996. pokrenuo postupak protiv Savezne republike Jugoslavije radi naknade štete po osnovu ranjavanja. Milošević je, prema Presudi Drugog opštinskog suda u Beogradu, od 9. jula 2001, **“u vreme povređivanja bio profesionalni oficir Vojske Jugoslavije, od koje je i primao svo vreme platu, te da je njegovo učešće na ratištu u širem rejonu Zlatišta kod Sarajeva bilo svakako uz saglasnost, odnosno saznanje Generalštaba Vojske Jugoslavije, jer bi u protivnom bilo kakav neovlašćeni odlazak tužioca/tj. Dragomira Miloševića, kao profesionalnog oficira Vojske Jugoslavije na ratište u drugu Međunarodno priznatu državu povlačilo prestanak radnog odnosa, a takva mera tužiocu nije izrečena od strane njegovih pretpostavljenih, niti su u tom smislu do završetka rasprave pred ovim sudom o istom pruženi dokazi”**. Stoga je

---

¹⁰¹ ICTY, 06074063.

¹⁰² Isto.

Drugi opštinski sud u Beogradu presudio da **“u konkretnom slučaju postoji odgovornost tužene Države SRJ za štetu koju je tužilac pretrpio i to po principu objektivne odgovornosti na osnovu člana 174. Zakona o obligacionim odnosima, jer se radi o šteti nastaloj od opasne delatnosti”**.¹⁰³

Na hiljade pripadnika Vojske Jugoslavije služilo je u 30. i 40. kadrovskom centru Vojske Jugoslavije, uključujući, pored ostalog, i glavne izvršioce zločina u Sarajevu u opsadi i sigurnoj zoni Ujedinjenih nacija Srebrenici, jula 1995. Pripadnici 30. kadrovske centra (Vojna pošta 3001) Generalštaba Vojske Jugoslavije bili su **najodgovorniji oficiri** “Vojske Republike Srpske”: generali Ratko Mladić, Radislav Krstić, Stanislav Galić, Dragomir Milošević i drugi. Pripadnici Vojske Jugoslavije raspoređeni u kadrovske centre izvršavali su **“stavove i odluke Vrhovnog saveta odbrane Savezne republike Jugoslavije”** i imali (su) status pripadnika Vojske Jugoslavije: dobijali su za **“svo vreme tokom ratnih dejstava”** svoje plaće, smještaj, zdravstveno osiguranje, obrazovanje i druge beneficije, **“kao i ono osoblje VJ koje je radilo u SRJ”**.¹⁰⁴

Vojska Jugoslavije, uključujući i 30. i 40. kadrovski centar Generalštaba Vojske Jugoslavije, uspješno je sprovodila odluke Vrhovnog saveta odbrane Savezne republike Jugoslavije, a ne “Vrhovnog saveta odbrane” “Republike Srpske” i/ili “Republike Srpske Krajine”.¹⁰⁵

¹⁰³ AIIZ, inv. br. 3679-2, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, ODBRANA, VOJNA TAJNA, STROGO POVERLJIVO, *STENOGRAFSKE BELEŠKE sa sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE*, održane 2. juna 1993. godine; AIIZ, inv. br. 2-3242-3245, OKRUŽNI SUD U BEOGRADU, XIV-P-br. 5410/99, 9. juli 2001, *PRESUDA*.

¹⁰⁴ AIIZ, inv. br. 2-3597, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, SP Br. 8-2, 27. septembar 1994, Beograd, *ZAPISNIK sa DVADESETČETVRTE* sednice Vrhovnog saveta odbrane, održane 9. augusta 1994, str. 2; ICTY, Predmet br. IT-02-54-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM III, TUŽILAC PROTIV SLOBODANA MILOŠEVIĆA, *DRUGI PRETPRETRESNI PODNESAK TUŽILAŠTVA* (OPTUŽNICE U VEZI SA HRVATSKOM I BOSNOM I HERCEGOVINOM), 31. maj 2002, paragrafi 453-454; ICTY, Predmet br. IT-02-54-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM, TUŽILAC PROTIV SLOBODANA MILOŠEVIĆA, *ODLUKA PO PRIJEDLOGU ZA DONOŠENJE OSLOBADAJUĆE PRESUDE*, 16. juni 2004, paragraf 264; **MILOŠEVIĆU DOKAZAN GENOCID U BOSNI ...”, str. 153; ICTY, 06133470-06133494, ZAPISNIK O GLAVNOJ RASPRAVI, 9. juli 2001. u Drugom opštinskom sudu u Beogradu, *PRESUDA*; M. Harmon, nav. dj., str. 677-679; F. Hartmann, nav. dj., str. 648.

¹⁰⁵ AIIZ, inv. br. 2-3597, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, DRŽAVNA TAJNA, STROGO POVERLJIVO, SP Br. 8-2, 27. septembar 1994, Beograd, *ZAPISNIK sa DVADESETČETVRTE* sednice Vrhovnog saveta odbrane, održane 9. augusta 1994. godine. Ne raspoložemo sa Stenografskim beleškama sa ove sjednice. U zapisniku se ne navodi da nema Stenografskih beleški (da nisu vođene Stenografske beleške).

“Vojska Republike Srpske” i “Srpska Vojska Krajine” bile su “**vojske srpskog naroda**”, koje su “**slijedile interese srpskog naroda**”. “**I starešine 30. i 40. kadrovske centra, koje imaju status pripadnika Vojske Jugoslavije**” morale su “**izvršavati stavove i odluke Vrhovnog saveta odbrane Savezne republike Jugoslavije**”.¹⁰⁶

Očigledno je da su Vojska Jugoslavije, “Vojska Republike Srpske” i “Srpska Vojska Krajine” bile **jedna jedinstvena vojska**.

Pripadnici 30. i 40. kadrovske centra Generalštaba Vojske Jugoslavije, **na službi** u Vojsci Jugoslavije (VOJNA POŠTA 3001 BEOGRAD), a **na dužnosti** u “Vojsci Republike Srpske” i “Srpskoj Vojsci Krajine”, bili su **podređeni** Vojsci Jugoslavije, pri čemu su i u svojstvu izvršilaca genocida i drugih oblika zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava bili *de iure* i *de facto* podređeni Vojsci Jugoslavije, odnosno državi Saveznoj republici Jugoslaviji. Generalštab Vojske Jugoslavije bio je *de iure* i *de facto* nadređen pripadnicima 30. i 40. kadrovske centra,¹⁰⁷ a time i “Vojsci Republike Srpske” i “Srpskoj Vojsci Krajine”.

Pripadnici 30. i 40. kadrovske centra Generalštaba Vojske Jugoslavije dok su učestvovali u oružanim borbenim dejstvima u Republici Bosni i Hercegovini i Republici Hrvatskoj (**dok su bili na dužnosti u “Vojsci Republike Srpske” i “Srpskoj Vojsci Krajine”**) **bili su** *de iure* i *de facto* **oficiri Vojske Jugoslavije**.¹⁰⁸ Oni su bili pod komandom Vojske Jugoslavije i njenom **efektivnom kontrolom**.

Generalštab Vojske Jugoslavije je *de iure* i *de facto* bio **nadređen vojnim licima**, pripadnicima Vojske Jugoslavije, koji su bili **na službi** u 30. i 40. kadrovskom centru, a **na dužnosti** u “Vojsci Republike Srpske” i “Srpskoj Vojsci Krajine”, uključujući: Mladića, Miloševića, Gveru, Tolimira, Bearu, Krstića, Galića, Dragomira Miloševića, Vujadina Popovića, Blagojevića, Pandurevića, Jokića, Obrenovića, Nikolića i druge. Oni su, kao izvršioци zločina, *de iure* i *de facto* bili podređeni Generalštabu Vojske Jugoslavije, koji je (Generalštab Vojske Jugoslavije) imao (vršio) **efektivnu**

¹⁰⁶ Isto.

¹⁰⁷ ICTY, Predmet br. IT-04-81-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM I, TUŽILAC PROTIV MOMČILA PERIŠIĆA, *PRESUDA*, 6. septembar 2011, paragrafi 1667 i 1770.

¹⁰⁸ Isto, paragrafi 840 – 1665.

kontrolu nad njima, nad pripadnicima 30. i 40. kadrovske centra Generalštaba Vojske Jugoslavije, kao i jedinicama Vojske Jugoslavije koje su učestvovala u oružanim borbenim dejstvima u i protiv Republike Bosne i Hercegovine, a time i nad “Vojskom Republike Srpske” i “Srpskom Vojskom Krajine”.

“Vojska Republike Srpske” **nije bila nezavisna** u odnosu na i prema Vojsci Jugoslavije. Ta vojska je bila **“zavisna i kontrolisana od strane Savezne republike Jugoslavije”** i *de iure* i *de facto* **podređena (potčinjena)** Vojsci Jugoslavije, posebno u pogledu borbenih dejstava, odnosno vojnih operacija protiv Republike Bosne i Hercegovine, koja je kao sastavni, organski dio vojne organizacije – jedinstvenih oružanih snaga Savezne republike Jugoslavije (Srbije i Crne Gore), a u cilju realizacije **“strateških ciljeva srpskog naroda u Bosni i Hercegovini”** (političkih i vojnih ciljeva Savezne republike Jugoslavije), genocidnog karaktera, izvodila borbene akcije u korist i za interese Savezne republike Jugoslavije. U suštini je formiranje i “djelovanje” “Vojske Republike Srpske” bilo **samo pravna fikcija, “obična smicalica” i trik** u nastojanju da se zamaskira i prikrije učešće JNA/Vojske Jugoslavije u agresiji na Republiku Bosnu i Hercegovinu i genocidu nad Bošnjacima. “Vojska Republike Srpske” **“slijedila je interese celine srpskog naroda”** i djelovala je u ime Savezne republike Jugoslavije - u svojstvu *de iure* i *de facto* organa i/ili agenta Vojske Jugoslavije, odnosno u svojstvu i za račun i korist Savezne republike Jugoslavije, a oružane snage Savezne republike Jugoslavije (JNA /VJ / “Vojska Republike Srpske” / “Srpska Vojska Krajine”) (iz)vodile su vojne operacije (oružane akcije, borbena dejstva) i vršile genocid i druge oblike zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava u cilju formiranja jedinstvene srpske države.¹⁰⁹

Svi validni, valjani, pouzdani, dovoljni i relevantni dokazi potvrđuju i dokazuju da je general Ratko Mladić bio oficir Vojske Jugoslavije, kao i da

---

¹⁰⁹ ICTY, Predmet br. IT-94-1-A, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM, TUŽILAC PROTIV DUŠKA TADIĆA, IZDVOJENO I RAZLIČITO MIŠLJENJE SUDIJE MCDONALD O PRIMJENJIVOSTI ČLANA 2. STATUTA, 7. maj 1997, paragrafi 7 i 34; AIIZ, inv. br. 2-3597, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, SP Br. 8-2, 27. septembar 1994, Beograd, ZAPISNIK sa **DVADESETČETVIRTE** sednice Vrhovnog saveta odbrane, održane 9. augusta 1994, str. 2; ICTY, Predmet br. IT-99-36-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM II, TUŽILAC PROTIV RADOŠLAVA BRĐANINA, *PRESUDA*, 1. septembar 2004, paragrafi 151-152; F. Hartmann, nav. dj., str. 659.

su svi članovi Glavnog štaba “VRS” i mnogi drugi oficiri, podoficiri i građanska lica u “VRS” zapravo *de iure* i *de facto* pripadnici Vojske Jugoslavije, odnosno oni su bili **organ države SRJ**, koji su, u skladu sa *Odlukom o određivanju zadataka i teritorije na kojoj se služba vrši po otežanim (posebnim) uslovima*, izvršavali zadatke na teritoriji Republike Bosne i Hercegovine, a koja je definirana kao sastavni dio Savezne Republike Jugoslavije.

U namjeri prikrivanja političkog, vojnog, ekonomskog i drugog učešća Savezne Republike Jugoslavije u agresiji na Republiku Bosnu i Hercegovinu i genocidu nad Bošnjacima, oficiri i drugi profesionalni vojnici Savezne Republike Jugoslavije istovremeno su bili samo krajnje formalno oficiri “Vojske Republike Srpske”, a *de iure* i *de facto* oficiri Savezne republike Jugoslavije - Vojske Jugoslavije.

Oficiri “Vojske Republike Srpske” bili su pod komandom Vojske Jugoslavije, predsjednika Savezne Republike Jugoslavije i predsjednika Vrhovnog saveta odbrane, i podređeni državnom, političkom i vojnom rukovodstvu Savezne Republike Jugoslavije, zato što paradržavna tvorevina Republika Srpska, koju je formiralo političko i vojno rukovodstvo Savezne Republike Jugoslavije, nije predstavljala kao uslovna zasebnost nikakav samostalni politički i/ili vojni faktor. U tom smislu oficiri “Republike Srpske” su faktički primali i izvršavali naređenja od Savezne Republike Jugoslavije, Vojske Jugoslavije, a formalno od paradržavne tvorevine Republike Srpske.

Oficiri “Vojske Republike Srpske”, odnosno oficiri Vojske Jugoslavije, izvršavali su zadatke u ime Savezne Republike Jugoslavije, te su oni predstavljali organe vlasti države Savezne Republike Jugoslavije.

Savezna Republika Jugoslavija (Srbija i Crna Gora) formirala je “Republiku Srpsku” i “Republiku Srpsku Krajinu”, paradržavne tvorevine. Ukazujući na tu činjenicu i govoreći o tome, general Momčilo Perišić, načelnik Generalštaba Vojske Jugoslavije, na sjednici Vrhovnog saveta odbrane (Savezne republike Jugoslavije), 10. januara 1994, s sim u vezi, izjavio je, pored ostalog, sljedeće: “...**Ali kada tome dodamo potrebe Republike Srpske i Republike Srpske Krajine, to se već penje na dve**

milijarde 325 miliona dolara... Znači, za Republiku Srpsku treba 522 miliona dolara, a za Republiku Srpsku Krajinu 307 miliona dolara; za Vojsku Jugoslavije, ako budemo išli na obezbjeđenje svih materijalnih rezervi za njih i ako budemo prinuđeni izvodimo bilo kakvu operaciju – toliko ...

U toku prošle godine /1993./ odobrena sredstva su bila 437 miliona dolara. Ovde nije računato milijardu i 200 miliona dolara što je potrošeno iz materijalnih rezervi. Vi znate da su značajne rezerve bile za 90-120 dana rata; one su tokom ratnih godina trošene i sada smo došli na takav nivo da će, ako ih ne budemo obnavljali, borbena gotovost radikalno ići dole. Sada je upravo kritičan momenat...”¹¹⁰

Savezna republika Jugoslavija (Srbija i Crna Gora) je **“u VRS uspostavila u suštini marionetski režim, kojem je povjerena odgovornost za izvršenje vojnih operacija Savezne republike Jugoslavije (Srbija i Crna Gora) u Bosni i Hercegovini”**, a koji je djelovao za račun Savezne republike Jugoslavije, u cilju realizacije **“strateških ciljeva srpskog naroda u Bosni i Hercegovini”**, u ostvarivanju ciljeva **Savezne republike Jugoslavije** - da zauzme Republiku Bosnu i Hercegovinu i pripoji je Saveznoj republici Jugoslaviji.¹¹¹ Na taj način Savezna republika Jugoslavija je, pored ostalog, nastojala da prikrije svoju odgovornost za oba elementa zločina genocida – namjeru (*mens rea*) i akte genocida (*actus reus*) i tu odgovornost prebaci na svoj marionetski režim – Republiku Srpsku.

Savezna republika Jugoslavija (Srbija i Crna Gora) je, pored **opće, sveukupne kontrole** nad “Srpskom republikom Bosnom i Hercegovinom”/”Republikom Srpskom”, ostvarivala i **efektivno rukovođenje i kontrolu** nad “Vojskom Republike Srpske”, koja je, kao **“dio vojne organizacije SRJ”**, djelovala *de facto* kao organ i/ili agent **Savezne republike Jugoslavije, koja je** (Savezna republika Jugoslavija) **“izvodila vojne operacije neophodne za uspostavljanje Velike Srbije”**. Generalštab

¹¹⁰ AIIZ, inv. br. 2-3689, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, STENOGRAFSKE BELEŠKE sa 17. sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE, održane 10. januara 1994. godine.

¹¹¹ ICTY, Predmet br. IT-94-1-A, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM, TUŽILAC PROTIV DUŠKA TADIĆA, IZDVOJENO I RAZLIČITO MIŠLJENJE SUDIJE MCDONALD O PRIMJENJIVOSTI ČLANA 2. STATUTA, 7. maj 1997, paragrafi 29 i 32-34.

Vojske Jugoslavije imao je **efektivnu kontrolu** nad svojim oficirima, koji su, kroz 30. kadrovski centar i druge jedinice Vojske Jugoslavije, učestvovali u agresiji na Republiku Bosnu i Hercegovinu i genocidu nad Bošnjacima. Srpski oficiri koji su (iz)vršili genocid i druge oblike zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava u Republici Bosni i Hercegovini bili su *de jure* i *de facto* potčinjeni Generalštabu Vojske Jugoslavije, odnosno državi Saveznoj republici Jugoslaviji.¹¹²

Odluke “Vojske Republike Srpske”, **“kao što su one o unapređenjima, morala je odobriti Vojska Jugoslavije prije nego što bi stupile na snagu”**. Pored toga, **“odluke VRS-a morale su biti u skladu sa propisima VJ”**.¹¹³

Vrhovni savet odbrane Savezne republike Jugoslavije je, primjera radi, 16. juna 1995, skoro mjesec dana prije genocida u sigurnoj zoni Ujedinjenih nacija – Srebrenici i Žepi, verifikovao unapređenja za šest generala koje je predložio 30. kadrovski centar Generalštaba Vojske Jugoslavije (Đorđe Dukić, Milan Gvero, Radivoje Miletić, Zdravko Tolimir, Jovan Marić i Božo

¹¹² ICTY, Predmet br. IT-94-1-A, PRED ŽALBENIM VIJEĆEM, TUŽILAC PROTIV DUŠKA TADIĆA, PRESUDA, 15. juli 1999, paragrafi 147, 156 i 160-162; ICTY, Predmet br. IT-94-1-A, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM, TUŽILAC PROTIV DUŠKA TADIĆA, IZDVOJENO I RAZLIČITO MIŠLJENJE SUDIJE MCDONALD O PRIMJENJIVOSTI ČLANA 2. STATUTA, 7. maj 1997, paragrafi 7, 10 i 34; ICTY, Predmet br. IT-02-54-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM, TUŽILAC PROTIV SLOBODANA MILOŠEVIĆA, ODLUKA PO PRIJEDLOGU ZA DONOŠENJE OSLOBADAJUĆE PRESUDE, 16. juni 2004, paragrafi 264-268, 272, 277 i 304; ** MILOŠEVIĆU DOKAZAN GENOCID U BOSNI ..., str. 153-170; ICTY, Predmet br. IT-99-36-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM II, TUŽILAC PROTIV RADOŠLAVA BRĐANINA, PRESUDA, 1. septembar 2004, paragrafi 148 i 153; M. Harmon, nav. dj., str. 682. Paradržavna tvorevina Srpska republika Bosna i Hercegovina/Republika Srpska (“bosanski Srbi ...”) je “gotovo potpuno zavisila od podrške iz Srbije” (ICTY, Predmet br. IT-02-54-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM, TUŽILAC PROTIV SLOBODANA MILOŠEVIĆA, ODLUKA PO PRIJEDLOGU ZA DONOŠENJE OSLOBADAJUĆE PRESUDE, 16. juni 2004, paragraf 277; ** MILOŠEVIĆU DOKAZAN GENOCID U BOSNI ..., str. 158). Savezna republika Jugoslavija - Vojska Jugoslavije imala je efektivnu kontrolu nad svojim podređenim u “Vojsci Republike Srpske” (M. Harmon, nav. dj., str. 682). Ta kontrola je “održavana, ne samo u finansijskoj i drugoj pomoći i podršci, nego, također, što je još važnije, u učestvovanju u opštem usmjeravanju, koordinaciji i nadzoru nad aktivnostima i operacijama VRS” (ICTY, Predmet br. IT-94-1-A, PRED ŽALBENIM VIJEĆEM, TUŽILAC PROTIV DUŠKA TADIĆA, PRESUDA, 15. juli 1999, paragrafi 147 i 156).

Vojska Jugoslavije i “Vojska Republike Srpske” “dijelile su iste vojne ciljeve”, pri čemu je Beograd, pored ostalog, izdavao i neposredna uputstva (Isto, paragrafi 153-154).

¹¹³ AIJZ, inv. br. 2-3590, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, SP Br. 9-2, 10. oktobar 1993, Beograd, ZAPISNIK sa ČETRNAESTE sednice Vrhovnog saveta odbrane, održane 11. oktobra 1993, str. 3; AIJZ, inv. br. 2-3591, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, SP Br. 10-4, 1. decembar 1993, Beograd, ZAPISNIK sa PETNAESTE sednice Vrhovnog saveta odbrane, održane 10. i 22. novembra 1993, str. 3; AIJZ, inv. br. 2-3606, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, SP Br. 5-9, 12. maj 1995, Beograd, ZAPISNIK sa TRIDESETPETE sednice Vrhovnog saveta odbrane, održane 13. aprila 1995, str. 3; ICTY, Predmet br. IT-02-54-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM, TUŽILAC PROTIV SLOBODANA MILOŠEVIĆA, ODLUKA PO PRIJEDLOGU ZA DONOŠENJE OSLOBADAJUĆE PRESUDE, 16. juni 2004, paragraf 264; ** MILOŠEVIĆU DOKAZAN GENOCID U BOSNI ..., str. 153.

Novak). Narednog dana predsjednik Savezne republike Jugoslavije donio je Ukaz kojim je Milan Gvero unaprijeđen u čin general-pukovnika, a Zdravko Tolimir i Radivoje Miletić u čin general-majora. U Ukazu se navodi da su sva trojica **na službi** u 30. kadrovskom centru Generalštaba Vojske Jugoslavije,¹¹⁴ pri čemu su istovremeno bili na dužnosti u “Vojsci Republike Srpske”. Pored navedenih, Vrhovni savet odbrane je unaprijedio i verifikovao unapređenja i mnogih drugih oficira.¹¹⁵

Predsjednik Savezne republike Jugoslavije, Zoran Lilić, je, na osnovu konsultacija sa članovima Vrhovnog saveta odbrane, na 48. sjednici Vrhovnog saveta odbrane održane u formi konsultacija, 27. decembra 1995, pored ostalog, donio odluku **“da se verifikuju unapređenja u činove generala iz 30. kadrovskog centra”** i to: general-majori Manojlo Milovanović i Boško Kelečević u čin general-pukovnika i pukovnici: Radislav Krstić, Dragomir Milošević, Vladimir Aleksić, Petar Škrbić, Budimir Gavrić i Momir Zec u čin general-majora.¹¹⁶

Generalštab Vojske Jugoslavije je **“imao ključnu ulogu u verifikaciji unapređenja i direktno je učestvovao u utvrđivanju iznosa u saveznom budžetu koji treba da bude dodijeljen Generalštabu Vojske Jugoslavije za isplatu plata pripadnicima Vojske Jugoslavije, uključujući pripadnike 30. kadrovskog centra”**.¹¹⁷

Verifikacija i priznavanje novog čina u Vojsci Jugoslavije za izraženu odgovornost i zasluge postignute u **“u radu na stvaranju jedinstvene**

¹¹⁴ AIIZ, inv. br. 3719-2, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, ODBRANA, SLUŽBENA TAJNA, STROGO POVERLJIVO, *STENOGRAFSKE BELEŠKE sa 37. sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE*, održane 13. juna 1995. godine; AIIZ, inv. br. 3608-2, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, SP Br. 7-6, 30. juni 1995, Beograd, *ZAPISNIK SA TRIDESETSEDME sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE* održane 13. juna 1995. godine; ICTY, Predmet br. IT-04-81-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM I, TUŽILAC PROTIV MOMČILA PERIŠIĆA, *PRESUDA*, 6. septembar 2011, paragraf 863.

¹¹⁵ AIIZ, inv. br. 3683-2, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, *STENOGRAFSKE BELEŠKE sa 14. sednice Vrhovnog saveta odbrane*, održane 11. oktobra 1993; AIIZ, inv. br. 3699-2, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, *STENOGRAFSKE BELEŠKE sa 22. sednice Vrhovnog saveta odbrane*, održane u Dobanovcima, 11. jula 1994. godine; AIIZ, inv. br. 3606-2, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, SP Br. 5 – 9, 12. maja 1995, Beograd, *ZAPISNIK SA TRIDESETPETE sednice Vrhovnog saveta odbrane*, održane 13. aprila 1995. godine; ICTY, Predmet br. IT-04-81-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM I, TUŽILAC PROTIV MOMČILA PERIŠIĆA, *PRESUDA*, 6. septembar 2011, paragrafi 841-866.

¹¹⁶ AIIZ, inv. br. 3615-2, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, SP Broj 18-2, 29. decembar 1995, Beograd, *ZABELEŠKA sa 48. sednice Vrhovnog saveta odbrane, održane u formi konsultacija 27. decembra 1995. godine*.

¹¹⁷ ICTY, Predmet br. IT-04-81-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM I, TUŽILAC PROTIV MOMČILA PERIŠIĆA, *PRESUDA*, 6. septembar 2011, paragraf 1615.

srpske države” – u oružanoj borbi protiv međunarodno priznatih država (Republici Bosni i Hercegovini i Republici Hrvatskoj) i izvršenju genocida nad Bošnjacima **“bilo je od suštinskog značaja za pripadnike kadrovskih centara i članove njihovih porodica kako bi mogli da uživaju ista prava i beneficije u Vojsci Jugoslavije. Viši čin donosio im je veću platu, a uticao je i na obračunavanje penzija i svih drugih beneficija”**. Verifikujući unapređenja pripadnika 30. kadrovske centra je činjenica **“od presudnog značaja za funkcionisanje tog mehanizma”**, čime je Generalštab Vojske Jugoslavije **“pružao praktičnu pomoć, podsticaj i moralnu podršku činjenju zločina”**.¹¹⁸

“Vojska Srpske republike BiH” je, pored žive sile, naročito aktivnih oficira, dobila **“cjelokupno naoružanje, municiju ...”** i druga sredstva (**gorivo, opremu**), s kojima je u Bosni i Hercegovini raspolagala JNA. Sva pokretna i nepokretna imovina JNA je, preimenovanjem 2. vojne oblasti, odlukom SSNO-a predata “Vojsci Srpske republike BiH”. Istovremeno su i savezne rezerve (oko 40.000 tona goriva, 3/4 dizela i 1/2 benzina, te između 1.000 i 1.200 tona kerozina, koje je bilo smješteno u dva civilna skladišta), predate odgovarajućom odlukom u nadležnost te kolaboracionističke tvorevine.¹¹⁹

Srbi u Bosni i Hercegovini su **“dobili gotovo cjelokupno naoružanje, municiju i druga sredstva”** s kojima su raspolagale komande, jedinice i ustanove JNA na teritoriji Republike Bosne i Hercegovine. JNA je **“više od 90 odsto naoružanja ubojnih sredstava svih vrsta i druge opreme”** izmjestila na **“sigurne”** prostore i sve to predala “Srpskoj republici BiH”, **“koja je time naoružala svoju vojsku”**.¹²⁰

¹¹⁸ ICTY, 06115815; ICTY, Predmet br. IT-04-81-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM I, TUŽILAC PROTIV MOMČILA PERIŠIĆA, *PRESUDA*, 6. septembar 2011, paragraf 1616.

¹¹⁹ I. Radaković, nav. dj., str. 137; ICTY, Predmet br. IT-02-54-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM III, TUŽILAC PROTIV SLOBODANA MILOŠEVIĆA, *DRUGI PRETRESNI PODNESAK TUŽILAŠTVA (OPTUŽNICE U VEZI SA HRVATSKOM I BOSNOM I HERCEGOVINOM)*, 31. maj 2002, paragrafi 62, 398, 406 i 679; ICTY, Predmet br. IT-94-1-T, Dokazni materijal svjedočenja pukovnika JNA Osmana Selaka, 5. juni 1996, str. 28-29 i 47-49; AIIZ, inv. br. 5352, Zapisnik, Dopuna izjave generala Đorđa Đukića; Isto, inv. br. 5348, Zapisnik, Izjava generala Đorđa Đukića; Isto, inv. br. 5350, Zapisnik, Dopuna izjave generala Đorđa Đukića; S. Čekić, *AGRESIJA ...*, str. 851.

¹²⁰ ICTY, Predmet br. IT-02-54-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM III, TUŽILAC PROTIV SLOBODANA MILOŠEVIĆA, *DRUGI PRETRESNI PODNESAK TUŽILAŠTVA (OPTUŽNICE U VEZI SA HRVATSKOM I BOSNOM I HERCEGOVINOM)*, 31. maj 2002, paragrafi 62, 398, 406 i 679; ICTY, Predmet br. IT-94-1-T, Dokazni materijal svjedočenja pukovnika JNA Osmana Selaka, 5. juni 1996, str. 28-29 i 47-49; I.

JNA je “Vojsci Republike Srpske”, pored otetog naoružanja Teritorijalne odbrane Bosne i Hercegovine i rezervnog sastava policije (milicije), osigurala velika skladišta, vojnu opremu, pogonska goriva i maziva, sanitetski materijal, artiljeriju, helikoptere, naoružanje, municiju, eksploziv, zatim snažan vojno-industrijski potencijal, velike (savezne) ratne rezerve opreme i dr. “Vojska Srpske republike BiH” /”Vojska Republike Srpske”/ je od JNA i Vojske Jugoslavije dobila i sve oklopne kapacitete, te podršku i u održavanju borbene tehnike. Tako je, primjera radi, 1. krajiški korpus maja 1992. preuzeo tenkove i oklopna borbena vozila, oružje, municiju, gorivo i drugi materijal, koji je bio uskladišten u 993. logističkoj bazi JNA.¹²¹

Radaković, nav. dj., str. 137; *Borba* (Beograd), 23. novembar 1993, Izjava generala Milutina Kukanjca; TV SRNA, Emisija **MOJ GOST - MOJA ISTINA**, autora Riste Đoge, 12. juli 1994; Intervju generala Milutina Kukanjca, **MOJA ISTINA**, *NIN* (nedeljne informativne novine), br. 2558, Beograd, 6. januar 2000; S. Čekić, **AGRESIJA ...**, str. 851; *** BOSNA I HERCEGOVINA - JEZGRO VELIKOSRPSKOG PROJEKTA ...**, str. 36; M. Šadinlija, nav. dj., str. 236. JNA je, po ocjeni generala Ilije Radakovića, **oko 70% naoružanja predala** “Vojsci Srpske republike BiH”, osiguravši joj na taj način višestruku nadmoćnost i stratešku prednost (Isto).

JNA je srpskim kolaboracionistima u Bosni i Hercegovini obezbijedila kompletno naoružanje i opremu. S tim u vezi, general Milutin Kukanjac (komandant 2. vojne oblasti) je na TV “SRNI” 12. jula 1994. javno izjavio: **“Mi smo vam dali oružje. Sa čime bi vi ratovali da nije bilo nas, sa pračkama”** (TV SRNA, Emisija **MOJ GOST - MOJA ISTINA**, autora Riste Đoge, 12. juli 1994).

General Milutin Kukanjac je u navedenoj emisiji, pored ostalog, izjavio i sljedeće: **“... što vi ne kažete negde da sam vam ja dao kompletnu opremu i da ste s njom počeli emitovati Dnevnik”** (Isto).

¹²¹ **ICTY**, Predmet br. IT-02-54-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM III, TUŽILAC PROTIV SLOBODANA MILOŠEVIĆA, *DRUGI PRETPRETRESNI PODNESAK TUŽILAŠTVA* (OPTUŽNICE U VEZI SA HRVATSKOM I BOSNOM I HERCEGOVINOM), 31. maj 2002, paragrafi 408-459, 686 i 967; **ICTY**, Predmet br. IT-02-54-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM, TUŽILAC PROTIV SLOBODANA MILOŠEVIĆA, *ODLUKA PO PRIJEDLOGU ZA DONOŠENJE OSLOBAĐAJUĆE PRESUDE*, 16. juni 2004, paragraf 264; *** MILOŠEVIĆU DOKAZAN GENOCID U BOSNI ...**, str. 153; **ICTY**, Predmet br. IT-99-36-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM II, TUŽILAC PROTIV RADOŠLAVA BRĐANINA, *PRESUDA*, 1. septembar 2004, paragraf 145; I. Radaković, nav. dj., str. 127; S. Čekić, **AGRESIJA ...**, str. 852 i 906-913; F. Hartmann, *OPSADA SARAJEVA ...*, str. 648, 650 i 661; B. Zečević - V. Karavelić, **USPOSTAVLJANJE VEZA IZMEĐU CIKLUSA UVOZA KOMPONENTI I SIROVINA ZA PROIZVODNJU MUNICIJE IZ SAVEZNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE ZA POTREBE VOJNE FABRIKE “PRETIS” I INTENZIVNIH BORB I NA ŠIREM PODRUČJU SARAJEVA TOKOM NJEGOVE OPSADE 1992-1995. GODINE**, *** POLITIČKI I VOJNI ZNAČAJ ...**, str. 242-310; **ICTY**, Predmet br. IT-04-81-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM I, TUŽILAC PROTIV MOMČILA PERIŠIĆA, *PRESUDA*, 6. septembar 2011, paragrafi 964, 970, 972, 1008, 1034-1069, 1135-1154, 1234-1237, 1352-1358, 1594 i 1622.

Na Trećem kongresu Socijalističke partije Srbije 1996. Slobodan Milošević je potvrdio da je ta partija davala materijalnu pomoć **“Srbima van Srbije”**, uključujući **“onima koji ratuju tamo gde se ratuje”**. S tim u vezi, Milošević je izjavio: **“Što se tiče sredstava trošenih za oružje, municiju i ostale potrebe Vojske Republike Srpske i Republike Srpske Krajine, ti se izdaci nisu mogli iz razloga državnih interesa, kao državna tajna prikazivati u Zakonu o budžetu koji je javni dokument. Isto se odnosi i na izdatke za opremanje snaga bezbednosti i posebno specijalnih antiterorističkih snaga ... što se u javnosti nije objavljivalo iz razloga državne tajne, kao što se nije objavljivalo ni sve što je išlo za Vojsku Republike Srpske.”** Milošević je, također, rekao: **“Vanbudžetska trošenja odnosila su se isključivo na određene specifične pomoći Srbima preko Drine. Ostala vanbudžetska sredstva, može se reći gro tih sredstava išao je, na razne potrebe radi jačanja i očuvanja bezbednosti zemlje.”** U jednoj drugoj izjavi on je rekao: **“Najveći deo pomoći upućen je u Bosnu i Hercegovinu, stanovništvu i borcima”** (**ICTY**, Predmet br. IT-02-54-T, PRED PRETRESNIM

“Vojska Republike Srpske”, kao sastavni dio jedinstvenih oružanih snaga Savezne republike Jugoslavije i njen strategijski element, u potpunosti se oslanjala na Srbiju i Crnu Goru (Saveznu republiku Jugoslaviju) - na popunu starješinskim i vojničkim kadrom i kompletnu logističku podršku (avijacija, borbena i neborbena vozila, tenkovi, transporter, artiljerijsko i pješadijsko naoružanje, radarsko-računarska sredstva, minsko-eksplozivna sredstva, municija, gorivo i mazivo, sanitetski materijal, zdravstveno zbrinjavanje i sva druga vojna oprema. Komande, jedinice i ustanove kolaboracionističke Vojske Srpske republike BiH su u kontinuitetu, za sve vrijeme agresije na Republiku Bosnu i Hercegovinu i genocida nad Bošnjacima, od Savezne republike Jugoslavije dobijale naoružanje, municiju, pogonsko gorivo, sanitetski materijal, materijalno-tehnička sredstva i drugu logističku podršku, uključujući i stručnu i medicinsku pomoć, hranu i druge potrebe. Pored toga, radarski sistemi i sistemi veza Savezne republike Jugoslavije i “Republike Srpske” bili su jedinstveni.¹²²

VIJEĆEM, TUŽILAC PROTIV SLOBODANA MILOŠEVIĆA, *ODLUKA PO PRIJEDLOGU ZA DONOŠENJE OSLOBADAJUĆE PRESUDE*, 16. juni 2004, paragraf 262; ** MILOŠEVIĆU DOKAZAN GENOCID U BOSNI ..., str. 151-152).

Slobodan Milošević je u svom obraćanju protiv Odluke Okružnog suda u Beogradu za njegovo držanje u zatvoru, nakon hapšenja 1. aprila 2002, izjavio da je pomoć srpskim kolaboracionistima u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini bila njegova **čvrsta orijentacija i direktiva**. S tim u vezi, on je naveo da su ti troškovi predstavljali državnu tajnu, te da je on obezbjeđivao **opremu “od igle do utvrđenja za bezbjedonosne snage i specijalne antiterorističke jedinice, posebno od lakog naoružanja i opreme do helikoptera i drugog oružja ...”** (ICTY, Predmet br. IT-02-54-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM III, TUŽILAC PROTIV SLOBODANA MILOŠEVIĆA, *DRUGI PRETPRETRESNI PODNESAK TUŽILAŠTVA* (OPTUŽNICE U VEZI SA HRVATSKOM I BOSNOM I HERCEGOVINOM), 31. maj 2002, paragraf 967).

Na 50. sjednici tzv. Narodne skupštine Republike Srpske, 15-16. aprila 1995, general Ratko Mladić je, pored ostalog, izjavio: **“Vojska Jugoslavije je snabdijevala VRS oružjem i drugom opremom, čime je pokrila 50% njenih potreba.”** Da bi to ilustrovao, Mladić je dao pregled utrošaka od početka rata do 31. decembra 1994. i naveo sljedeće:

“... utrošili smo 9.185 tona pešadijske municije, 1,49% te municije obezbeđeno je iz naše proizvodnje, 42,2% iz materijalnih rezervi koje smo nasledili i zatekli u kasarnama te bivše vojske, 47,2% iz pomoći Vojske Jugoslavije i 9,11% iz uvoza, odnosno kupovinom.

Trenutno raspoložemo sa 9,11% ukupnih potreba za 1995. godinu.

Za artiljerijsku municiju utrošili smo 18.151 tonu, obezbeđeno je 26,2% iz proizvodnje 39% iz materijalnih rezervi, 34,4% iz pomoći Vojske Jugoslavije i 0,26% iz uvoza. Raspoložemo sa 18,36% ovogodišnjih potreba.

Za protivavionsku municiju utrošeno je 1.336 tona, obezbeđeno je 0% iz proizvodnje, 42,7% iz materijalnih rezervi, 52,4% iz pomoći Vojske Jugoslavije, 4,9% iz uvoza” (ICTY, Predmet br. IT-02-54-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM, TUŽILAC PROTIV SLOBODANA MILOŠEVIĆA, *ODLUKA PO PRIJEDLOGU ZA DONOŠENJE OSLOBADAJUĆE PRESUDE*, 16. juni 2004, paragraf 261; **MILOŠEVIĆU DOKAZAN GENOCID U BOSNI ..., str. 151; ** **IZ SKUPŠTINE REPUBLIKE SRPSKE. 1991-1996. ....**, str. 102).

¹²² AIIZ, inv. br. 2-3597, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, DRŽAVNA TAJNA, strogo poverljivo, *ZAPISNIK* sa **DVADESETČETVRTE** sednice Vrhovnog saveta

JNA/VJ (Vojska Jugoslavije) operativno je planirala, pripremala, organizovala, koordinirala, usmjeravala, vodila i neposredno učestvovala u borbenim operacijama u i protiv Republike Bosne i Hercegovine. Jedinice JNA/Vojske Jugoslavije, te specijalne jedinice Ministarstva za unutrašnje poslove Republike Srbije, učestvovala su u ofanzivnim dejstvima na teritoriji Republike Bosne i Hercegovine, uključujući padobranske i diverzantske snage. Svi strateški i operativni planovi upotrebe komandi i jedinica “Vojske Srpske republike BiH” /”Vojske Republike Srpske” izrađivani su u Generalštabu Vojske (Savezne republike) Jugoslavije u Beogradu, a zatim su, po već razrađenoj liniji rukovođenja i komandovanja, dostavljani Glavnom štabu “Vojske Srpske republike BiH”/”Vojske Republike Srpske”, kao operativno-taktičkom nosiocu na realizaciju i izvršenje. Ta vojska (JNA/VJ) sve je naredbe izdavala u Beogradu i dostavljala ih i svojim (okupacionim) snagama u Republici Bosni i Hercegovini (Vojska Jugoslavije/”Vojska Srpske republike BiH”/”Vojska Republike Srpske”), koje su redovno izvještavale svoju Vrhovnu komandu (u Beogradu). Popuna ljudstvom, rukovođenje i komandovanje, obuka, unapređenje i cjelokupna kadrovska politika “Vojske Republike Srpske” i sve druge zločinačke

---

odbrane, održane 9. augusta 1994. GODINE; AIIZ, inv. br. 2-2857, Komanda 4. ozrenske lake pješadijske brigade, Broj: 197-1/94, 8. februara 1994, *OVLAŠTENJE*; AIIZ, inv. br. 2-2858, Komanda 4. ozrenske lake pješadijske brigade, Broj: 256-2/94, 23. februar 1994, *OVLAŠTENJE*; AIIZ, inv. br. 2-2859, Komanda 4. ozrenske lake pješadijske brigade, Broj: 394-1/94, 4. april 1994, *OVLAŠTENJE*; AIIZ, inv. br. 2-2860, Komanda 4. ozrenske lake pješadijske brigade, Broj: 407-1/94, 10. april 1994, *OVLAŠTENJE*; AIIZ, inv. br. 2-2861, Komanda 4. ozrenske lake pješadijske brigade, Broj: 406-1/94, 10. april 1994. - “Žiroskop Beograd” Beograd; AIIZ, inv. br. 2-2861, Vojna pošta 7029, Br. 657/1/94, 6. juli 1994. Petrovo Selo, *POTVRDA*; AIIZ, inv. br. 2559; AIIZ, inv. br. 2-3610, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, DT Br. 9-2, 29. juli 1995, Beograd, *ZAPISNIK* sa **TRIDESETDEVETE** sednice Vrhovnog saveta odbrane, održane 29. jula 1995, str. 5 i 7; AIIZ, inv. br. 2-5083, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, SP Br. 3-8, 18. april 1994, Beograd, *ZAPISNIK* sa **DEVETNAESTE** sednice Vrhovnog saveta odbrane, održane 16. marta 1994, str. 2; **ICTY**, Predmet br. IT-94-1-A, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM, TUŽILAC PROTIV DUŠKA TADIĆA, *PRESUDA*, 15. juli 1999, paragraf 155; **ICTY**, Predmet br. IT-02-54-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM III, TUŽILAC PROTIV SLOBODANA MILOŠEVIĆA, *DRUGI PRETPRETRESNI PODNESAK TUŽILAŠTVA* (OPTUŽNICE U VEZI SA HRVATSKOM I BOSNOM I HERCEGOVINOM), 31. maj 2002, paragrafi 408-459; **ICTY**, Predmet br. IT-02-54-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM, TUŽILAC PROTIV SLOBODANA MILOŠEVIĆA, *ODLUKA PO PRIJEDLOGU ZA DONOŠENJE OSLOBAĐAJUĆE PRESUDE*, 16. juni 2004, paragrafi 258-273, 288 i 301-304; ** **MILOŠEVIĆU DOKAZAN GENOCID U BOSNI ...**, str. 149-157, 162 i 168-170; AIIZ, inv. br. 3702-2, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, VOJNA TAJNA, ... STROGO POVERLJIVO, *STENOGRAFSKE BELEŠKE* sa 25. sednice *VRHOVNOG SAVETA ODBRANE*, održane 30. augusta 1994. godine; S. Čekić, **AGRESIJA ...**, str. 906-931; **ICTY**, Predmet br. IT-04-81-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM I, TUŽILAC PROTIV MOMČILA PERIŠIĆA, *PRESUDA*, 6. septembar 2011, paragrafi 964, 970, 972, 1008, 1034-1069, 1135-1154, 1234-1237, 1352-1358, 1594, 1622 i 1625.

aktivnosti u Republici Bosni i Hercegovini i protiv nje vođeni su preko 30. kadrovskeg centra Generalštaba Vojske Jugoslavije (Vojna pošta 3001) u Beogradu, čiji je komandant bio general Mladić, oficir Vojske Jugoslavije i državljanin Srbije, odakle je (iz i preko Beograda), pored ukupne logističke podrške, planiranja i drugih potreba za vođenje agresije, vođena i redovna službena korespondencija, kao i telefonske veze.¹²³ Tim putem je naređivana i upotreba zabranjenih hemijskih¹²⁴ i drugih sredstava.¹²⁵

Savezna republika Jugoslavija je jedinicama koje su učestvovala u agresivnom osvajačkom ratu protiv Republike Bosne i Hercegovine i

¹²³ ICTY, Predmet br. IT-96-21-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM, TUŽILAC protiv ZEJNILA DELALIĆA, ZDRAVKA MUCIĆA zvanog PAVO, HAZIMA DELIĆA I ESADA LANDŽE zvanog ZENGA, *PRESUDA*, 16. novembar 1998, paragraf 213; ICTY, Predmet br. IT-02-54-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM III, TUŽILAC PROTIV SLOBODANA MILOŠEVIĆA, *DRUGI PRETPRETRESNI PODNESAK TUŽILAŠTVA (OPTUŽNICE U VEZI SA HRVATSKOM I BOSNOM I HERCEGOVINOM)*, 31. maj 2002, paragrafi 408-459, 686-687, 966-970; ICTY, Predmet br. IT-02-54-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM, TUŽILAC PROTIV SLOBODANA MILOŠEVIĆA, *ODLUKA PO PRIJEDLOGU ZA DONOŠENJE OSLOBAĐAJUĆE PRESUDE*, 16. juni 2004, paragrafi 265-268, 272 i 304; * **MILOŠEVIĆU DOKAZAN GENOCID U BOSNI ...**, str. 153-156 i 169-170; ICTY, Predmet br. IT-99-36-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM II, TUŽILAC PROTIV RADOSLAVA BRĐANINA, *PRESUDA*, 1. septembar 2004, paragrafi 145 i 149; ICTY, Predmet br. IT-94-1-T, Dokazni materijal svjedočenja pukovnika JNA Osmana Selaka, 5. juni 1996, str. 32; AIIZ, inv. br. 89-10, **NAREDBA** Generalštaba Vojske Jugoslavije od 14. januara 1994, *VANREDNO SE UNAPREĐUJU*; *Slobodna Bosna*, 19. juni 2003, str. 18; AIIZ, inv. br. 2-2559; AIIZ, inv. br. 5339, Zapisnik, Dopuna izjave pukovnika Alekse Krsmanovića; AIIZ, inv. br. 5345, Zapisnik, Dopuna izjave pukovnika Alekse Krsmanovića; S. Čekić, **AGRESIJA ...**, str. 765-931; Isti, **GENOCID I ISTINA O GENOCID U BOSNI I HERCEGOVINI**, Institut za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo, 2012, str. 60-78 i druge; M. Harmon, nav. dj., str. 676-688, F. Hartmann, nav. dj., str. 662.

U oktobru 1992. oficiri Vojske Jugoslavije u Pančevu obučavali su (svoju) 72. brigadu. Tu obuku prolazili su i pripadnici jedinice specijalne policije iz Knina. “Jedne noći u januaru 1993. godine neposredno prije nego što su ljudi (oko 300 njih iz 72. brigade) prešli preko granice u Bosnu, promijenili su uniforme i zamijenili oznake VJ-a simbolima VRS-a koje su im dali njihovi pretpostavljeni. Pošto su prešli granicu, sastali su se s pripadnicima 63. padobranske brigade iz Niša i napali selo Skelane. Napad je počeo otvaranjem vatre iz ručnih raketnih bacača i paljenjem plastova sijena kako bi se ljudi uspaničili i napustili svoje domove. Kada su ljudi zaista napustili svoje kuće, vojnici su otvorili vatru iz automatskog oružja i bacali ručne bombe. Naoružani ljudi i civili koji su pokušavali pobjeći dočekani su vatrom iz puškomitraljeza. Kada je otpor oslabio, vojnici su ušli dublje u selo i prije ulaska u kuće bacali su u njih ručne bombe da bi bili sigurni da se tamo niko ne krije. Djecu u selu pobio je jedini vojnik koji je bio spreman to uraditi - poručnik Zolotić (zvani Zombi) iz 72. brigade” (ICTY, Predmet br. IT-02-54-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM, TUŽILAC PROTIV SLOBODANA MILOŠEVIĆA, *ODLUKA PO PRIJEDLOGU ZA DONOŠENJE OSLOBAĐAJUĆE PRESUDE*, 16. juni 2004, paragraf 263; * **MILOŠEVIĆU DOKAZAN GENOCID U BOSNI ...**, str. 152-153).

¹²⁴ AIIZ, inv. br. 5341 i 5344, Zapisnik, Dopuna izjave pukovnika Alekse Krsmanovića. “Vojska Srpske Republike BiH” je koristila i minobacačke granate punjene hemijskom smjesom, proizvedene u Rusiji i Saveznoj republici Jugoslaviji. Tako je 27. pozadinska baza raspolagala tim granatama (kalibra 60, 80 i 120 mm), sa natpisom na ruskom jeziku. Te hemijske granate upotrebljavane su u toku operacija *Lukavac-93*, *Pancir 1*, *Pancir 2*, *Pancir 3* i *Brgule-94*.

¹²⁵ AIIZ, inv. br. 5348, Zapisnik, Izjava generala Đorđa Đukića; Isto, inv. br. 5349, Zapisnik, Dopuna izjave generala Đorđa Đukića. “Vojska Srpske republike BiH” je koristila i modifikovane aviobombe koje su lansirane s ugrađenim raketnim motorom (na aviobombu) težine 100-250 kg. Ti motori nabavljeni su u inostranstvu, a u “Srpsku republiku Bosnu i Hercegovinu” transportovani su preko Jugoslavije (aviobombe su ostale u skladištima JNA koja su ustupljena “Vojsci Srpske republike BiH”). Ugradnja raketnih motora vršena je u *Pretisu* u Vogošći. Njihovu upotrebu je, na prijedlog komandanta korpusa, odobravao lično general Ratko Mladić (Isto).

(iz)vršenju svih oblika zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, uključujući i u genocidu nad Bošnjacima, i preko preduzeća iz Srbije i Crne Gore osiguravala značajnu logistiku, pozadinsko i sanitetsko obezbjeđenje (najsavremenije radarske centre, vazduhoplovne baze, stručnu pomoć, komunikacije, obavještajnu službu, ogromne količine naoružanja, municije, aviobombe i aviorakete, granate, opreme, te hranu, medicinsku pomoć, liječenje u bolnicama i dr.) za “Vojsku Srpske republike BiH”.¹²⁶

“Vojska Republike Srpske” bez “redovnog dostavljanja znatnih količina municije i drugog naoružanja, kao i goriva, tehničke ekspertize, popravki i obuke ljudstva ... ne bi bila u mogućnosti da vodi operacije u Sarajevu i Srebrenici”,¹²⁷ odnosno ne bi bila u stanju da vodi osvajački, agresorski rat u i protiv Republike Bosne i Hercegovine i vrši genocid nad Bošnjacima.

Vojska Jugoslavije pružala je značajnu logističku i tehničku pomoć jedinicama koje su učestvovala u (iz)vršenju zločina,¹²⁸ uključujući i u zločinu genocida. **“Vojska Republike Srpske nije imala drugih bitnijih**

¹²⁶ AIIZ, inv. br. 2-3598, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, VOJNA TAJNA, STROGO POVERLJIVO, *STENOGRAFSKE BELEŠKE sa 25. sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE* – održane 30. augusta 1994. godine – Beograd, str. 27 i 39; AIIZ, inv. br. 2-3689, VRHOVNI SAVET ODBRANE, ODBRANA, SLUŽBENA TAJNA, STROGO POVERLJIVO, *STENOGRAFSKE BELEŠKE sa 17. sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE*, - održane 10. januara 1994, str. 3 i 48; AIIZ, inv. br. 2-360, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, VOJNA TAJNA, STROGO POVERLJIVO, *STENOGRAFSKE BELEŠKE SA 28. SEDNICE VRHOVNOG SAVETA ODBRANE* - održane 2. novembra 1994. godine, str. 8; AIIZ, inv. br. 2-3708, VRHOVNI SAVET ODBRANE, ODBRANA, SLUŽBENA TAJNA, STROGO POVERLJIVO, *STENOGRAFSKE BELEŠKE sa 30. sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE*, - održane 9. decembra 1994, str. 14; ICTY, Predmet br. IT-02-54-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM III, TUŽILAC PROTIV SLOBODANA MILOŠEVIĆA, *DRUGI PRETPRETRESNI PODNESAK TUŽILAŠTVA (OPTUŽNICE U VEZI SA HRVATSKOM I BOSNOM I HERCEGOVINOM)*, 31. maj 2002, paragrafi 408-459, 686-687 i 966-970; ICTY, Predmet br. IT-94-1-T, Dokazni materijal svjedočenja pukovnika JNA Osmana Selaka, 5. juni 1996, str. 32; *Slobodna Bosna*, 19. juni 2003, str. 18; AIIZ, inv. br. 5347-5354; ICTY, Predmet br. IT-00-39-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM I, TUŽILAC PROTIV MOMČILA KRAJIŠNIKA, *PRESUDA*, 27. septembar 2006, paragraf 198; AIIZ, inv. br. 3701-2, Savezna republika Jugoslavija, Vrhovni savet odbrane, VOJNA TAJNA, STROGO POVERLJIVO, *STENOGRAFSKE BELEŠKE sa 23. sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE*, održane 21. jula 1994. godine; S. Čekić, *AGRESIJA ...*, str. 906-934; M. Harmon, nav. dj., str. 676-691; B. Zečević - V. Karavelić, nav. dj., str. 242-310.

Municiju, minsko-eksplozivna i druga ubojita sredstva, uključujući i mine za minobacače, “Vojska Srpske republike BiH” je u kontinuitetu obezbjeđivala od proizvođača municije u Jugoslaviji, kao što su: *Prvi partizan* (Užice); *Sloboda* (Čačak) i *Krušik* (Valjevo) - AIIZ, inv. br. 5348, Zapisnik, Izjava generala Đorđa Đukića; Isto, inv. br. 2-2733, Glavni štab Vojske Republike Srpske, Sektor za pozadinu, Pov. br. 12/10-22, 23. januar 1994. – Ministarstvu za odbranu RS.

¹²⁷ ICTY, Predmet br. IT-04-81-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM I, TUŽILAC PROTIV MOMČILA PERIŠIĆA, *PRESUDA*, 6. septembar 2011, paragrafi 1165, 1613 i 1622.

¹²⁸ Isto, paragrafi 9, 19, 1034-1069, 1116-1154, 1237, 1352-1358, 1390-1437, 1461-1485, 1489-1494, 1496-1516, 1518-1521, 1526, 1529, 1532, 1534-1540, 1547-1556, 1567-1577, 1579, 1631-1620 i 1627-1648.

izvora za pomoć.” “Republika Srpska” se oslanjala na Saveznu republiku Jugoslaviju.¹²⁹ **“Ta sveobuhvatna pomoć bila je od presudnog značaja za opstanak Vojske Republike Srpske.”**¹³⁰

Radovan Karadžić je **“priznao da 'bez Srbije ne bi bilo ništa, nemamo mi te resurse i ne bi mogli da ratujemo'. Mladić je, također, smatrao da 'ne bismo mogli živjeti' ako bi SRJ obustavila pomoć. Na kraju rata Mladić je uputio pismo Miloševiću, dostavljeno i Perišiću, kako bi izrazio zahvalnost za pomoć od 'neprocenjive vrednosti' koju je VRS dobijao od vlasti SRJ. Mladić je naveo sledeće: 'Teško je i pretpostaviti kako bi tekao razvoj događaja da te pomoći nije bilo. Ona je bila svestrana i u osnovi pravovremena. Želimo naglasiti da je najčešće usledila i posebno bila dragocena baš onda kada nam je najviše trebala. To je dobro priznato, posebno u redovima Vojske RS, na čemu će vam ona biti stalno zahvalna’.**¹³¹

Pomoć i podrška u živoj sili i sveobuhvatna i obimna logistička i tehnička pomoć koju je obezbeđivala i pružala Vojska Jugoslavije bila je **“konkretna i usmerena ka zločinačkim aktivnostima srpskih snaga, imajući značajan uticaj na izvršene zločine”**,¹³² uključujući i genocid nad Bošnjacima.

Savezna Republika Jugoslavija je, prema izjavi Slobodana Miloševića, predsednika Republike Srbije, na sjednici Vrhovnog saveta odbrane Savezne Republike Jugoslavije, održane 2. juna 1993, **“napravila ogromne žrtve u vezi izdataka za našu braću preko Drine”** – u pružanju pomoći (njihovoj) paradržavnoj tvorevini Republici Srpskoj: **“praktično smo sve žrtvovali; ova velika inflacija je rezultat činjenice da mi finansiramo i jedno i drugo”**.¹³³ S tim u vezi, SRJ je, po Miloševiću, stisnula zube – **“stisli smo zube, trpimo sve”**, pri čemu se **“dotle došlo da uništimo ekonomiju ove zemlje, ovih 10 miliona ovde”**.¹³⁴

¹²⁹ Isto, paragraf 1237.

¹³⁰ Isto, paragrafi 1597-1602, 1622-1623, 1629.

¹³¹ Isto, paragraf 1598.

¹³² Isto, paragrafi 1035-1037, 1067, 1237, 1594 i 1627.

¹³³ AIIZ, inv. br. 3679-2, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, STENOGRAFSKE BELEŠKE sa sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE, održane 2. juna 1993.

¹³⁴ Isto.

Savezna Republika Jugoslavija je, tvrdi Milošević, izdržavala **“500 hiljada izbjeglica; tamo izdržavamo 200 hiljada ljudi, dali smo vojnu pomoć od 19 hiljada milijardi za prvi kvartal”** 1993. godine.¹³⁵

O podršci Savezne republike Jugoslavije **“svojoj braći preko Drine”**, dr Miloš Radulović, vršilac funkcije predsjednika Savezne Republike Jugoslavije, je na pomenutoj sjednici, pored ostalog, iznio uvjerljive dokaze u izjavi: **“Naši političari stalno tvrde da nema naših vojnika tamo; ali imate generale, pukovnike, itd. To nisu samo finansijski izdaci, to su dokazi protiv nas, protiv naših tvrdnji da tamo nemamo vojnika. Taj aspekt je vrlo važan i ne sme biti prenebregnut ...”**.¹³⁶

Učešće Savezne Republike Jugoslavije u osvajačkom ratu protiv Republike Bosne i Hercegovine i genocidu nad Bošnjacima, posebno profesionalnih oficira Vojske Jugoslavije, potvrdio je Slobodan Milošević izjavom na navedenoj sjednici: **“..... poneli smo ogroman teret, da se pomogne da se tamo uspostave oružane snage. Odlučivanje o tome da tek sada konstatujemo da tamo imamo naše oficire, sa stanovišta međunarodne zajednice je ogromna opasnost. Čak i da pozivamo te ljude da se vrate, to može da bude kontraproduktivno, jer ih mi nagovaramo onda da napuste tamo vrlo odgovorne dužnosti. Na taj način će Jugoslavija njih dovesti u vrlo tešku situaciju .... Ali, ne treba ih pozivati, jer bi to značilo da ih pozivamo kako bi oni oslabili svoju borbenu gotovost. To može da bude fatalno za određene jedinice”**.¹³⁷

Savezna Republika Jugoslavija je “Republici Srpskoj” do 2. juna 1993, po izjavi Slobodana Miloševića, **“poslala 19 hiljada milijardi pomoći. To je 50% budžeta; to je 2 miliona dinara po stanovniku ove zemlje ... Ako imate u kojoj je meri osiromašilo ovo stanovništvo; šta taj iznos po svojoj kupovnoj moći od tog vremena predstavlja, to je za tročlanu porodicu 6 miliona, i to onih para – to je sada tri moje plate; za tri moje plate verovatno mogu da kupim brašno, ulje i šećer za celu godinu.**

Prema tome, ovde se radi o ogromnom iscrpljivanju našeg stanovništva i naše ekonomije. Mi moramo da budemo srećni ljudi što

---

¹³⁵ Isto.

¹³⁶ Isto.

¹³⁷ Isto.

smo uspeli da dovedemo dotle da stvari izađu na 'zelenu granu' i da to izdržimo, i izdržali smo. Međutim, mora se postići opšte razumijevanje oko izdržljivosti celokupne ekonomije. Njima sam govorio: ako mi ekonomski propadnemo, na šta ćete se osloniti ...?"¹³⁸

Savezna Republika Jugoslavija je, prema izjavi Slobodana Miloševića, na sjednici Vrhovnog saveta odbrane, 30. avgusta 1994, pružila **“maksimalnu pomoć našem narodu preko Drine, da se stvori Republika Srpska da se stvori Republika Srpska Krajina, da se uspostavi njihov normalan status u pregovaračkom procesu i da se dođe do konačnog cilja ...”**.¹³⁹ Slobodan Milošević je na sjednici Vrhovnog saveta odbrane, 27. septembra 1994, pored ostalog, izjavio: **“tri godine svih ovih 11 miliona ljudi u SRJ skinulo je 'košulju s leđa'. Nema, zaista, u svetu primera da je neki narod toliku solidarnost pokazao sa svojim delom izvan granica ...”**¹⁴⁰

Slobodan Milošević je na 40. proširenoj sjednici Vrhovnog saveta odbrane, održanoj 5. avgusta 1995, na kojoj je **“razmatrana aktuelna vojno-politička situacija na prostoru prethodne Jugoslavije...”**, pored ostalog, izjavio: **“Ova zemlja i ovaj narod učinili su sve da pomognu srpskom narodu na prostoru prethodne Jugoslavije”**.¹⁴¹

Savezna republika Jugoslavija je, u cilju formiranja jedinstvene srpske države, **utrošila “ogromne ratne rezerve”**.¹⁴² Ta država je do 30. avgusta 1994. **“dvije milijarde dolara utrošila u Bosni i Hercegovini”**¹⁴³ za vođenje agresorskog, osvajačkog rata protiv Republike Bosne i Hercegovine i

¹³⁸ Isto.

¹³⁹ AIIZ, inv. br. 3702-2, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, VOJNA TAJNA, STROGO POVERLJIVO, *STENOGRAFSKE BELEŠKE sa 25 sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE*, održane 30. avgusta 1994. godine

¹⁴⁰ AIIZ, inv. br. 3704-2, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, *STENOGRAFSKE BELEŠKE sa 27. sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE*, održane 27. septembra 1994. godine.

¹⁴¹ AIIZ, inv. br. 2-5104, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, SP Broj 10-1, 5. avgust 1995, *ZABELEŠKE sa 40. proširene sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE*, održane 5. avgusta 1995. godine.

¹⁴² AIIZ, inv. br. 2-2743, Komanda 2. krajiškog korpusa, Pov. br. 23/35-273/1, 26. mart 1993. – 1. brigadi i drugima; ICTY, Predmet br. IT-94-1-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM, TUŽILAC PROTIV DUŠKA TADIĆA, *MISLJENJE I PRESUDA*, 7. maj 1997, paragraf 115; AIIZ, Komanda Drinskog korpusa, Int. br. 05/2-230, 8. juni 1994. – Komandi 1. zvlpbr, *REŠENJE*.

¹⁴³ AIIZ, inv. br. 2-3598, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, VOJNA TAJNA, STROGO POVERLJIVO, *STENOGRAFSKE BELEŠKE sa 25. sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE* – održane 30. avgusta 1994. godine – Beograd, str. 37.

istreblljenje Bošnjaka, pri čemu je do 8. jula 1994. samo **“u municiji i vojnoj opremi za rat u RS i RSK” potrošila oko milijardu američkih dolara (“... oko 1.000.000.000 \$”)**.¹⁴⁴

“Vojska Srpske republike BiH” finansirana je iz Beograda. Ta vojska je naredbodavnu, izvršnu i platnu funkciju obavljala preko Vojske Jugoslavije. Aktivni sastav (oficiri, podoficiri i građanska lica u JNA) te vojske redovno je primao plate i penzije iz Beograda, od Vojske Jugoslavije, odnosno Savezne republike Jugoslavije.¹⁴⁵

¹⁴⁴ ICTY, Baza podataka: Sudski spisi, Radna bilježnica Ratka Mladića, 31. mart 1994. - 3. septembar 1994, str. 194. Taj podatak je 8. jula 1994. iznio Slobodan Milošević na sastanku (**“sa predsednikom Miloševićem”**) u Beogradu, na kome su, pored njega, prisustvovali: general Momčilo Perišić (načelnik Generalštaba Vojske Jugoslavije), Jovica Stanišić (načelnik Službe državne bezbednosti MUP-a Republike Srbije), Milan Martić (minister za unutrašnje poslove “SAO Krajine”), Borislav Mikelić (predsjednik “Vlade” paradržavne tvorevine Republike srpske krajine) i generali Đorđe Đukić i Ratko Mladić. Predmet razgovora bilo je pitanje pružanja vojne podrške Fikretu Abdiću, odnosno rasprava je vođena o tome, kako je to Milošević formulisao, **“šta da se uradi da se pomogne FA”** (Fikretu Abdiću), čijoj su paradržavnoj tvorevini i njemu lično, pored ostalih jedinica Vojske Jugoslavije, pomagale jedinice za specijalne operacije MUP-a Republike Srbije, “Tigrovi” Željka Ražnatovića Arkana i druge (ICTY, Predmet br. IT-02-54-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM III, TUŽILAC PROTIV SLOBODANA MILOŠEVIĆA, DRUGI PRETPRETRESNI PODNESAK TUŽILAŠTVA (OPTUŽNICE U VEZI SA HRVATSKOM I BOSNOM I HERCEGOVINOM), 31. maj 2002, paragraf 124). S tim u vezi, zanimljiva je izjava generala Đukića o tome kako je 5. korpus Armije Republike Bosne i Hercegovine **“ima bolje R i K /rukovođenje i komandovanje - prim. S. Č./, borbeno iskustvo, dobar sistem veza i dobro ometanje veza AP ZB”** (ICTY, Baza podataka: Sudski spisi, Radna bilježnica Ratka Mladića, 31. mart 1994. - 3. septembar 1994, str. 189). Borislav Mikelić je, pored ostalog, naveo da je **“u Bužimu bilo mnogo žrtava /civilnih žrtava - prim. S. Č./ od naše artiljerije”** (Isto, str. 191).

Opstanak Fikreta Abdića, koji je “do kraja ostao lojalan Srbima” (** IZ SKUPŠTINE REPUBLIKE SRPSKE 1991.-1996...., str. 114), za Slobodana Miloševića je “vrlo pozitivan činilac na celom prostoru”. S tim u vezi, on je naveo kako treba **“razraditi formulu kako da Abdić pobedi, ako on pobedi neće ratovati protiv Srba i nećemo imati novih 70 km fronta”**. Tuđman je, po Miloševiću, **“ambivalentan prema FA /Fikretu Abdiću - prim. S. Č./ da pobedi”** (Isto, str. 193). Stoga je Milošević predložio preduzimanje ofanzive, sa ciljem da se uništi 5. korpus Armije Republike Bosne i Hercegovine - **“Bilo bi poželjno kroz ofanzivu uništiti 5. korpus”** (Isto, str. 194). U realizaciji tog cilja, Milošević je izjavio da će odmah, **“danas obezbediti 300 t. dizela, a Perišić će obezbediti MS ...”** (Isto, str. 195).

Slobodan Milošević (predsjednik Srbije) je, u cilju uništenja 5. korpusa Armije Republike Bosne i Hercegovine i pobjede Fikreta Abdića (**“Fikret mora pobediti”**), 21. juna 1994. **“za potrebe NO AP ZB odobrio naoružanje i municiju u vrijednosti od oko 9.000.000 dolara”** (AIIZ, inv. br. 2-4948, Odeljenje bezbednosti, Glavni štab Srpske vojske Krajine, VOJNA TAJNA, Str. pov. br. 399-24, 30. juni 1994. – OB GŠ SVK, ZABELEŠKA O PRIMENI METODA RADA).

Krajem juna 1994. iz Beograda su za potrebe paradržavne tvorevine Autonomne pokrajine zapadna Bosna dopremljene (šleperima) ogromne količine municije i naoružanja, uključujući i tenkove T-34 (Isto).

¹⁴⁵ AIIZ, inv. br. 2-2556; Isto, inv. br. 5348, Zapisnik, Izjava generala Đorđa Đukića, Isto, inv. br. 2-2743, Komanda 2. krajiškog korpusa, Pov. br. 23/35-273/1, 26. mart 1993. – 1. brigadi i drugima; Isto, inv. br. 2-2563, Radna zabilješka pukovnika JNA Osmana Selaka, 4. juni 1992, str. 243; AIIZ, inv. br. 2-3589, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, SP Br. 7-3, 7. septembar 1993, Beograd, ZAPISNIK sa DVANAESTE sednice Vrhovnog saveta odbrane, održane 23. i 25. augusta 1993. godine, str. 3; ICTY, Predmet br. IT-02-54-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM III, TUŽILAC PROTIV SLOBODANA MILOŠEVIĆA, DRUGI PRETPRETRESNI PODNESAK TUŽILAŠTVA (OPTUŽNICE U VEZI SA HRVATSKOM I BOSNOM I HERCEGOVINOM), 31. maj 2002, paragrafi 408-459, 686-687 i 966-970; ICTY, Predmet br. IT-94-1-T, Dokazni materijal svjedočenja pukovnika JNA Osmana Selaka, 5. juni 1996, str. 28-29, 49 i 62-64; ICTY, Predmet br. IT-00-39-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM I, TUŽILAC PROTIV MOMČILA KRAJIŠNIKA, PRESUDA, 27. septembar 2006, paragraf 198; S. Čekić, **AGRESIJA ...**, str. 865.

Vojska Jugoslavije je svim aktivnim vojnim licima (oficirima, podoficirima i vojnicima po ugovoru) i radnicima u “Vojsci Republike Srpske” **“svo vreme tokom ratnih dejstava isplaćivala platu”** (radne liste su dostavljane u Vojno računski centar Generalštaba Vojske Jugoslavije Beograd radi isplate).¹⁴⁶

Sva vojna lica Vojske Jugoslavije koja su preko 30. kadrovskog centra Generalštaba Vojske Jugoslavije upućena, raspoređena, premještena i postavljena u “VRS” **“i dalje su bila pripadnici VJ. Pored isplata plata, ta vojna lica nastavila su da uživaju sva prava i beneficije koje su imali drugi pripadnici VJ, uključujući naknadu za službu u otežanim uslovima, stambene beneficije i/ili dodatak za odvojeni život, zdravstveno osiguranje i liječenje za lično i njihove porodice, kao i beneficirani radni staž. Po penzionisanju pripadnici 30. kadrovskog centra dobijali su penzije od Savezne republike Jugoslavije”**.¹⁴⁷

Plate su bile od velike pomoći pripadnicima 30. kadrovskog centra Generalštaba Vojske Jugoslavije, kao i druge beneficije koje su dobijali, kao i članovi njihovih porodica, kao što su smještaj, penzije i zdravstveno osiguranje, i bile su **“izuzetno važne za pripadnike 30. kadrovskog centra. Saznanje da su njihove porodice zbrinute i da mogu da uživaju**

---

¹⁴⁶ AIIZ, inv. br. 2-2742, Komanda 30. lpd, Pov. br. 86-76, 6. mart 1993. – Komandi 10. lpb; ICTY, Predmet br. IT-02-54-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM III, TUŽILAC PROTIV SLOBODANA MILOŠEVIĆA, DRUGI PRETPRETRESNI PODNESAK TUŽILAŠTVA (OPTUŽNICE U VEZI SA HRVATSKOM I BOSNOM I HERCEGOVINOM), 31. maj 2002, paragrafi 453 i 974; ICTY, Predmet br. IT-94-1-A, PRED ŽALBENIM VIJEĆEM, TUŽILAC PROTIV DUŠKA TADIĆA, PRESUDA, 15. juli 1999, paragraf 154; ICTY, Predmet br. IT-02-54-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM, TUŽILAC PROTIV SLOBODANA MILOŠEVIĆA, ODLUKA PO PRIJEDLOGU ZA DONOŠENJE OSLOBAĐAJUĆE PRESUDE, 16. juni 2004, paragrafi 260 i 264-266; ** MILOŠEVIĆU DOKAZAN GENOCID U BOSNI ..., str. 150 i 153-154; ICTY, Predmet br. IT-99-36-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM II, TUŽILAC PROTIV RADOŠLAVA BRĐANINA, PRESUDA, 1. septembar 2004, paragrafi 146 i 151; ICTY, Predmet br. IT-00-39-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM I, TUŽILAC PROTIV MOMČILA KRAJIŠNIKA, PRESUDA, 27. septembar 2006, paragraf 198.; AIIZ, inv. br. 3699-2, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, STENOGRAFSKE BELEŠKE, sa 22. sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE, održane u Dobanovcima, 11. jula 1994. godine; AIIZ, inv. br. 2-3242, DRUGI OPŠTINSKI SUD U BEOGRADU, Predmet Dragomir Milošević protiv države Savezne republike Jugoslavije, 9. juli 2001, PRESUDA. Oficiri “Vojske Republike Srpske” primali su plaće od Savezne republike Jugoslavije kao pripadnici 30. kadrovskog centra Vojske Jugoslavije sve do 28. februara 2002. (ICTY, Predmet br. IT-02-54-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM, TUŽILAC PROTIV SLOBODANA MILOŠEVIĆA, ODLUKA PO PRIJEDLOGU ZA DONOŠENJE OSLOBAĐAJUĆE PRESUDE, 16. juni 2004, paragraf 260; ** MILOŠEVIĆU DOKAZAN GENOCID U BOSNI ..., str. 150.)

¹⁴⁷ ICTY, Predmet br. IT-04-81-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM I, TUŽILAC PROTIV MOMČILA PERIŠIĆA, PRESUDA, 6. septembar 2011, paragraf 1607.

sve beneficije koje idu uz njihove članove omogućavalo je tim ljudima da nesmetano izvršavaju borbene zadatke".¹⁴⁸

Isplata plata pripadnicima Vojske Jugoslavije – oficirima 30. kadrovske centra Generalštaba Vojske Jugoslavije, na visokim komandnim dužnostima i položajima u "Vojsci Republike Srpske", kao što su: Ratko Mladić, Dragomir Milošević, Stanislav Galić, Vujadin Popović, Milan Gvero, Zdravko Tolimir i mnogi drugi, kao i dobijanje beneficija "**bili su od presudnog značaja za funkcionisanje samog jezgra VRS**", s obzirom na činjenicu da je većina pripadnika 30. kadrovske centra bila na komandnim dužnostima. "**Ta vrsta pomoći doprinijela je činjenju zločina**".¹⁴⁹

Generalštab Vojske Jugoslavije je doprinio (iz)vršenju genocida time što je, pored ostalog, pripadnicima 30. kadrovske centra isplaćivao plate i unapređivao ih (u više činove).¹⁵⁰

I isplatu **naknada troškova** aktivnim vojnim licima i radnicima za trupno putovanje za vrijeme provedeno na izvršenju zadataka u komandama i jedinicama "Vojske Republike Srpske" vršio je Računovodstveni centar Ministarstva odbrane Vojske Jugoslavije u Beogradu.¹⁵¹ **Isplata čekova** Poštanske štedionice Beograd aktivnim vojnim licima, vojnicima po ugovoru i radnicima u toj kolaboracionističkoj vojsci realizovana je preko Vojno-računskog centra Generalštaba Vojske Jugoslavije dva puta u toku mjeseca (za tekući mjesec).¹⁵²

Svim aktivnim vojnim licima u "Vojsci Srpske republike BiH" uplaćivan je lični dohodak iz Beograda preko poštanskih tekućih računa. O tome je postignut sporazum između Savezne republike Jugoslavije i "Srpske

¹⁴⁸ Isto, paragraf 1618.

¹⁴⁹ Isto, paragrafi 1619 i 1622.

¹⁵⁰ Isto, paragraf 1614.

¹⁵¹ AIIZ, inv. br. 2-2743, Komanda 2. krajiškog korpusa, Pov. br. 23/35-273/1, 26. mart 1993. – 1. brigadi i drugima; ICTY, Predmet br. IT-94-1-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM, TUŽILAC PROTIV DUŠKA TADIĆA, *MISLJENJE I PRESUDA*, 7. maj 1997, paragraf 115; AIIZ, Komanda Drinskog korpusa, Int. br. 05/2-230, 8. juni 1994. – Komandi 1. zvlpbr, *REŠENJE*. Oficiri "Vojske Republike Srpske" primali su plaće od Savezne republike Jugoslavije kao pripadnici 30. kadrovske centra Vojske Jugoslavije sve do 28. februara 2002. (ICTY, Predmet br. IT-02-54-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM, TUŽILAC PROTIV SLOBODANA MILOŠEVIĆA, *ODLUKA PO PRIJEDLOGU ZA DONOŠENJE OSLOBODAJUĆE PRESUDE*, 16. juni 2004, paragraf 260; **MILOŠEVIĆU DOKAZAN GENOCID U BOSNI ..., str. 150.)

¹⁵² AIIZ, inv. br. 2-2744, Komanda 2. krajiškog korpusa, Int. br. 23/35-301, 5. april 1993. – 1. brigadi i drugima; AIIZ, inv. br. 2-3599, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, SP Br. 11-5, 1. oktobar 1994, Beograd, *ZAPISNIK SA DVADESETSEDEME* sednice Vrhovnog saveta odbrane, održane 27. septembra 1994, str. 4; S. Čekić, *AGRESIJA ...*, str. 866.

republike Bosne i Hercegovine”. Preko 30. kadrovskog centra Generalštaba Vojske Jugoslavije u Beogradu obračunavana je plaća i druge prinadležnosti, kao što su: penzijski staž, odvojeni život, liječenje (posebno ranjenika), ovjera zdravstvenih knjižica, molbe za stanove, školovanje oficira, odmarališta i dr. Oficiri i civilna lica Vojske Jugoslavije u “Vojsci Srpske republike BiH”, na službi u Vojsci Jugoslavije - u 30. kadrovskom centru Generalštabu Vojske Jugoslavije (Vojnoj pošti 3001 Beograd), primali su iste plate kao i te kategorije vojnih lica u Saveznoj republici Jugoslaviji.¹⁵³

Profesionalnim vojnicima (profesionalni oficir, profesionalni podoficir, oficir po ugovoru, podoficir po ugovoru i vojnik po ugovoru) Vojske Jugoslavije je, zbog učešća **“u borbenim dejstvima”** i zbog toga što su izvršavali **“zadatke i obaveze u zoni izvođenja borbenih dejstava”** – na teritoriji Republike Bosne i Hercegovine, na osnovu člana 156. i 157. Zakona o Vojsci Jugoslavije, priznavano **pravo na staž osiguranja u dvostrukom trajanju (ratni staž – 12/24) za period 1991-1995,**¹⁵⁴ **“naknada na ime odvojenog života od porodice”, pravo na naknadu za službu pod otežanim (posebnim) uslovima (“na teritoriji određenoj odlukom načelnika Generalštaba Vojske Jugoslavije, Pov. br. 464-1, od 22. marta 1994. godine”), u visini od 24%, odnosno 28% od osnovne plate za period 1992-1995; platu i posebne naknade za neiskorišćeni godišnji odmor za godine 1991, 1992, 1993, 1994. i 1995. godinu; vojni dodatak mjesečno u visini od 2,5% od osnovne plate, stambene i druge**

¹⁵³ AIIZ, inv. br. 2-1082 do 2-1104; AIIZ, inv. br. 5348, Zapisnik, Izjava generala Đorđa Đukića; AIIZ, inv. br. 5339, Zapisnik, Dopuna izjave pukovnika Alekse Krsmanovića; AIIZ, inv. br. 2-3689, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, *STENOGRAFSKE BELEŠKE sa 17. sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE* 10. JANUARA 1994. GODINE, str. 3 i 48; AIIZ, inv. br. 2-3708, SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, *STENOGRAFSKE BELEŠKE sa 30. sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE* – održane 9. decembra 1994, str. 14; AIIZ, inv. br. 2-2563, Radna zabilješka pukovnika JNA Osmana Selaka, 4. juni 1992, str. 243-244; ICTY, Predmet br. IT-99-36-T, PRED PRETRESNIM VIJEĆEM II, TUŽILAC PROTIV RADOŠLAVA BRĐANINA, *PRESUDA*, 1. septembar 2004, paragraf 146; S. Čekić, *AGRESIJA ...*, str. 866.

¹⁵⁴ AIIZ, inv. br. 2-2751, Generalštab Vojske Jugoslavije, Sektor za popunu, mobilizaciju i sistemska pitanja, Personalna uprava, Pov. br. 14-2649/162, 30. august 1994, *REŠENJE*; Isto, inv. br. 2-2755, Komanda 2. krajiškog korpusa, Pov. br. 6/8-73, 6. august 1994. – Komandi 15. pbr /pješađijska brigada/; Isto, inv. br. 2-3045, Pandurević Jovana Vinko, major pješadije, 18. juli 1994, Beograd, IZVEŠTAJ O PRIJEMU DUŽNOSTI komandanta lake pešađijske brigade, u Korpusu KoV, u 30. kadrovskom centru, u Generalštabu Vojske Jugoslavije, dana 10. novembra 1993; AIIZ, inv. br. 109-10, Vojna pošta 7111 Han-Pijesak, Pov. broj 05/331-1/37, 13. juli 1994, *UVERENJE*; AIIZ, inv. br. 110-10, Vojna pošta 7111 Han-Pijesak, Pov. broj 05/331-1/7, 13. juli 1994, *UVERENJE*; AIIZ, inv. br. 123-10, Generalštab Vojske Jugoslavije, Sektor za popunu, mobilizaciju i sistemska pitanja, Personalna uprava, Pov. br. 14-2640/830, 30. septembar 1994, *REŠENJE*; S. Čekić, *AGRESIJA ...*, str. 867; ICTY, 06115841, Dušan Kovačević.

doprinose i pomoć, te zdravstveno osiguranje i liječenje za sebe i članove svojih porodica.¹⁵⁵

Za “**lečenje ranjenika iz RS i RSK**” je, u zahtjevu za rebalans Budžeta za finansiranje Vojske Jugoslavije, na sjednici Vrhovnog saveta odbrane, 12. septembra 1995, traženo 30 miliona dinara. Ista suma je tražena i za “**naknade po sudskim rešenjima za poginule i invalide rata od 1991**”.¹⁵⁶

Činjenica da je Savezna Republika Jugoslavija izdvajala i ogromna novčana sredstva za “**... poginule i invalide rata od 1991**”. dokazuje i potvrđuje da je ta država vodila osvajački rat za teritorije – protiv Republike Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske čije su oružane snage (VJ / “Vojska Republike Srpske” / “Srpska Vojska Krajine”) izvodile oružane akcije, borbena dejstva, te (iz)vršile akte genocida i druge oblike zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava.

Pripadnici “Vojske Republike Srpske”, kao i “Srpske Vojske Krajine”, školovali su se, stručno obučavali i osposobljavali (**na hiljade vojnika**), te služili vojni rok u vojnim akademijama, gimnazijama i komandama, jedinicama i ustanovama Vojske Jugoslavije. Potrebna sredstva za te namjene obezbjeđivala je Vlada Savezne republike Jugoslavije.¹⁵⁷

¹⁵⁵ AIIZ, inv. br. 2-2752, Vojna pošta 7421, Pov. br. 1778-2/20, 3. decembar 1993, Sanski Most, *REŠENJE*; aizz, INV. BR. 3689-2, *SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, STENOGRAFSKE BELEŠKE sa 17. sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE*, održane 10. januara 1994. godine; AIIZ, inv. br. 2-2754, Vojna pošta 3001 Beograd, Pov. br. 6/8-59-12, 15. juli 1994, *REŠENJE*; AIIZ, inv. br. 2-3604, *SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, SP Br. 2-4*, 15. februar 1995, Beograd, *ZAPISNIK sa TRIDESETDRUGE sednice Vrhovnog saveta odbrane*, održane 1. februara 1995, str. 2.

¹⁵⁶ AIIZ, inv. br. 3731 – 2, *SOCIJALISTIČKA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, ODBRANA, SLUŽBENA TAJNA, STENOGRAFSKE BELEŠKE sa 44. sednice Vrhovnog saveta odbrane*, održane 12. septembra 1995, str. 15.

¹⁵⁷ AIIZ, inv. br. 2-3592, *SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, SP Br. 11-3*, 31. decembar 1993, Beograd, *ZAPISNIK sa ŠESNAESTE sednice Vrhovnog saveta odbrane*, održane 25. decembra 1993, str. 3; AIIZ, inv. br. 3689-2, *SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJE, VRHOVNI SAVET ODBRANE, STENOGRAFSKE BELEŠKE sa 17. sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE*, održane 10. januara 1994; AIIZ, inv. br. 2-5083, *SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, SP Br. 3-8*, 18. april 1994, Beograd, *ZAPISNIK sa DEVETNAESTE sednice Vrhovnog saveta odbrane*, održane 16. marta 1994, str. 3; AIIZ, inv. br. 3699-2, *SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, STENOGRAFSKE BELEŠKE sa 22. sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE*, održane u Dobanovcima, 11. jula 1994. godine; AIIZ, inv. br. 2-3604, *SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, SP Br. 2-4*, 15. februar 1995, Beograd, *ZAPISNIK sa TRIDESETDRUGE sednice Vrhovnog saveta odbrane*, održane 1. februara 1995, str. 2; AIIZ, inv. br. 3719-2, *SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA, VRHOVNI SAVET ODBRANE, ODBRANA, SLUŽBENA TAJNA, STROGO POVERLJIVO, STENOGRAFSKE BELEŠKE sa 37. sednice VRHOVNOG SAVETA ODBRANE*, održane 13. juna 1995.

*
*   *

Navedene činjenice i dokazi nedvosmisleno potvrđuju da je Srbija i Crna Gora (Savezna republika Jugoslavija) svojom oružanom silom – JNA / VJ /”Vojska Republike Srpske”/”Vojska Republike Srpske Krajine”/”Narodna Odbrana Autonomne Pokrajine Zapadna Bosna”, specijalne jedinice Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije i druge oružane jedinice - vodila osvajački rat protiv Republike Bosne i Hercegovine – izvodila oružane akcije u cilju realizacije nacističkog političkog projekta – formiranje jedinstvene srpske države na Balkanu. Svi relevantni izvori i njihova saznanja dokazuju i potvrđuju da je prije izvođenja agresije na Republiku Bosnu i Hercegovinu i izvršenja genocida nad Bošnjacima (*actus reus*), u skladu sa srpskom nacionalističkom ideologijom i politikom, fašističkog i genocidnog karaktera, postojala namjera (*mens rea*), jasno iskazana kroz plan i projekt, za izvršenje agresije, genocida i drugih oblika zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, čemu su prethodile određene planske, organizovane i ciljne političke, vojne i druge pripreme.

Državno, političko i vojno rukovodstvo Savezne Republike Jugoslavije (Srbije i Crne Gore) je, s **NAMJEROM** (*mens rea*) i jasno postavljenim ciljevima i utvrđenim zadacima, **planiralo, pripremalo, organizovalo i učestvovalo u (iz)vršenju zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava, uključujući i u zločinu genocida, u Republici Bosni i Hercegovini na kraju XX stoljeća – u svim okupiranim mjetima, gradovima u opsadi i sigurnim zonama Ujedinjenih nacija.**

General Mladić i svi oficiri i pripadnici 30. kadrovske centra Generalštaba Vojske Jugoslavije, kao i iz drugih komandi, jedinica i ustanova Vojske Jugoslavije, bili su, po unutrašnjem zakonodavstvu SRJ, **oficiri – pripadnici Vojske Jugoslavije**, *de iure* i *de facto* organ Savezne Republike Jugoslavije.

Akte genocida (*actus reus*) u Republici Bosni i Hercegovini **IZVRŠILA** su: **PRAVNA i FIZIČKA LICA**, koja su imala status organa Savezne Republike Jugoslavije.

Pravna i/ili fizička lica bila su potpuno **ZAVISNA od SAVEZNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE**, te su, kao takva/takvi **izjednačeni** sa organima **SAVEZNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE**.

“REPUBLIKA SRPSKA” i “VOJSKA REPUBLIKE SRPSKE” bili su **samo puki instrumenti SAVEZNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE**, bez ikakve stvarne, političke i/ili vojne samostalnosti, a preko kojih je **SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA** djelovala. Politička i vojna organizacija paradržavne tvorevine Republika Srpska **izjednačuje se sa organima SAVEZNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE i ona je u potpunosti zavisila od SAVEZNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE**, čija se djela pripisuju **SAVEZNOJ REPUBLICI JUGOSLAVIJI**.

Politička, vojna i finansijska pomoć i sredstva koju je **SAVEZNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA** pružala “REPUBLICI SRPSKOJ” i “VOJSCI REPUBLIKE SRPSKE” dokazuju da su genocid i drugi oblici zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava u Republici Bosni i Hercegovini, uključujući i zločin genocida nad Bošnjacima u sigurnim zonama Ujedinjenih nacija Srebrenici i Žepi, **IZVRŠENI SREDSTVIMA SAVEZNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE**.